

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้
The Adventure's Natural Source in The Lower Northeastern Part
of Thailand

โดยกฤษณียา ศังขจันทรานนท์ และคณะ

พฤษภาคม 2550

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้
The Adventure's Natural Source in The Lower Northeastern Part
of Thailand

คณะผู้วิจัย	สังกัด
1. กฤษณิยา ศังขจันทรานนท์	วิทยาลัยชุมชนบุรีรัมย์
2. สกุนิย์ ธีระธำรงค์	วิทยาลัยชุมชนบุรีรัมย์
3. ธีระยุทธ ฉ่อยจำ	วิทยาลัยชุมชนบุรีรัมย์
4. พิกุลทอง อันมัย	วิทยาลัยชุมชนบุรีรัมย์
5. ภาสกร คอนพุดชา	วิทยาลัยชุมชนบุรีรัมย์

ชุดโครงการธนาคารข้อมูลเพื่อการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
กลุ่มจังหวัดอีสานใต้

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

กิติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.กุลวลา สุวรรณพิมล และคุณสำราญ มีสมจิตร ท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งกรุณาให้คำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่องานวิจัยนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ ผศ.วุฒินันท์ รามฤทธิ์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชนบุรีรัมย์ ที่ให้การสนับสนุน ในการทำวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณพี่ๆ เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติในเขตอีสานใต้ทุกแห่ง ที่ให้ความสะดวก ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักท่องเที่ยว ขอขอบคุณนักท่องเที่ยวทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการ ตอบแบบสอบถาม และขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกๆ ท่าน ที่ทำให้งานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

กฤษฎิยา ศังขจันทร์านนท์

สฤณีญ์ ธีระอำรุงรักษ์

ธีระยุทธ เฉื่อยฉ่ำ

พิกุลทอง อันมัย

ภาสกร คอนพุดชา

20 พฤษภาคม 2550

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

1. หลักการและเหตุผล

อีสานใต้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมขอมโบราณ การท่องเที่ยวเชิงชุมชน การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และการท่องเที่ยวแบบผจญภัย ซึ่งได้สนองต่อนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาลที่มุ่งส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น (จำไพวรรณ แก้วสุริยะ, 2545)

การท่องเที่ยวแบบผจญภัย เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ โดยมุ่งเน้นไปที่ความตื่นเต้นขณะทำกิจกรรมนั้นๆ มีความทรงจำ ความปลอดภัย และได้ประสบการณ์ใหม่ เช่น การเดินป่า การปีนเขา ใต้หน้าผา การล่องแก่ง เป็นต้น (ธรรมรัตน์ เสาวคนธ์, 2545) และในอีสานใต้ก็มีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติอยู่มากมายหลายแห่งที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวแบบผจญภัย ได้แก่ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี อุทยานแห่งชาติไทรทอง จังหวัดชัยภูมิ ฯลฯ

ดังนั้นโครงการนี้จึงมุ่งเน้นสำรวจแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้และรูปแบบของการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้

2. คำถามการวิจัย

- 2.1 แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยของทางอีสานใต้มีที่ใดบ้าง
- 2.2 การท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยของทางอีสานใต้ มีรูปแบบเป็นอย่างไรบ้าง
- 2.3 แนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์พึงพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนา และจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างไร

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 3.1 สำรวจแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้
- 3.2 สำรวจรูปแบบการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้

3.3 เพื่อศึกษาแนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนา และจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

4. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อสำรวจแหล่งท่องเที่ยวและรูปแบบการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในเขตอีสานใต้ ประกอบด้วย 6 จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี และศึกษาแนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนา และจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

5. ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ทำการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบที่คำนึงถึงความน่าจะเป็น โดยทำการสุ่มตัวอย่างจากแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยใน 6 จังหวัดอีสานใต้ คำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane แล้วจัดสัดส่วนของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยของแต่ละจังหวัดในเขตอีสานใต้เพื่อทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามนักท่องเที่ยวจำนวน 400 ชุด และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยชิ้นนี้ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) วิเคราะห์ข้อมูล แสดงผลเป็นการจัดกลุ่ม ค่าเฉลี่ย ร้อยละ เพื่ออธิบายแหล่งท่องเที่ยวและรูปแบบการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในเขตอีสานใต้ โดยใช้โปรแกรม SPSS มาวิเคราะห์ข้อมูล

7. ผลการศึกษาและการอภิปรายผล

7.1 แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้

แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้ พบใน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัด นครราชสีมา จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดบุรีรัมย์ มีอยู่ทั้งหมด 7 แห่ง ได้แก่ **จังหวัดนครราชสีมา** มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยอยู่ 2 แห่ง คือ 1) อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวผจญภัย อยู่ 5 กิจกรรม คือ กิจกรรมการเดินป่า, การล่องแก่ง, การพายเรือแคนู/เรือคายัค, การขี่จักรยานเสือภูเขา และ การปีนหน้าผา/โรยตัว สามารถไป

ท่องเที่ยวได้ตลอดปี ยกเว้น การล่องแก่ง ต้องเป็นช่วงเดือน มิ.ย. – ต.ค. เนื่องจากมีน้ำมาก และ การปีนหน้าผา/โรยตัว ต้องเป็นช่วงเดือน มี.ค – พ.ค. เนื่องจากบริเวณการปีนหน้าผา/โรยตัวเป็น น้ำตก ในช่วงนี้ น้ำตกจะไม่รุนแรง สามารถทำกิจกรรมการปีนหน้าผา/โรยตัว ได้อย่างสนุกสนาน 2) โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ป่าเขาภูหลวง อำเภอวังน้ำเขียว มีรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวผจญภัย คือ กิจกรรมการกระช้ำจักรยานเสือภูเขา สามารถไปท่องเที่ยวได้ตลอดปี **จังหวัด อุบลราชธานี** มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยอยู่ 3 แห่ง คือ 1) อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ มีรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวผจญภัย อยู่ 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมการพายเรือแคนู/เรือคายัค, การกระช้ำจักรยานเสือภูเขา และ การปีนหน้าผา/โรยตัว สามารถไปท่องเที่ยวได้ตลอดปี ยกเว้น การพายเรือแคนู/เรือคายัค ต้องเป็นช่วงฤดูร้อน เนื่องจากในฤดูอื่นๆ จะมีน้ำมาก และแก่งตะนะมีความลึกมาก ถ้าเป็นช่วงฤดูฝนจะมีอันตรายมาก ทั้งกระแสน้ำที่เชี่ยวและความลึกของน้ำมาก ดังนั้นฤดูร้อนจึงเหมาะสมมากที่สุด 2) อุทยานแห่งชาติผาแต้ม มีรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวผจญภัย อยู่ 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมการกระช้ำจักรยานเสือภูเขา และ การปีนหน้าผา/โรยตัว สามารถไปท่องเที่ยวได้ตลอดปี 3) อุทยานแห่งชาติภูจอง – นายอย มีรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวผจญภัย อยู่ 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมการปีนหน้าผา/โรยตัว และการพายเรือแคนู/เรือคายัคที่น้ำตกห้วยหลวงหรือน้ำตกบักเตว ในการปีนหน้าผา/โรยตัว สามารถไปท่องเที่ยวได้ในช่วงฤดูร้อน เนื่องจากบริเวณการปีนหน้าผา/โรยตัวเป็นน้ำตก ในช่วงนี้ น้ำตกจะไม่รุนแรง สามารถทำกิจกรรมการปีนหน้าผา/โรยตัว ได้อย่างสนุกสนาน ส่วนการพายเรือแคนู/เรือคายัค สามารถเที่ยวได้ในช่วงหน้าฝน เนื่องจากมีน้ำมาก เหมาะแก่การพายเรือแคนู/เรือคายัค **จังหวัดชัยภูมิ** มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยอยู่เพียงแห่งเดียว คือ อุทยานแห่งชาติไทรทอง มีรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวผจญภัย คือ กิจกรรมการปีนหน้าผา/โรยตัว สามารถไปท่องเที่ยวได้ตลอดปี และ **จังหวัดบุรีรัมย์** ก็มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยอยู่เพียงแห่งเดียวเช่นเดียวกับจังหวัดชัยภูมิ คือ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ ที่หน่วยพิทักษ์ป่าละเืองร้อยรุ มีรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวผจญภัย อยู่ 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมการเดินป่า และ การกระช้ำจักรยานเสือภูเขา สามารถไปท่องเที่ยวได้ตลอดปี

7.2 รูปแบบการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้

รูปแบบการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้ที่พบทั้ง 4 จังหวัด คือ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดบุรีรัมย์ มีกิจกรรมของการท่องเที่ยวจากเชิงผจญภัย 5 รูปแบบ ได้แก่ กิจกรรมการล่องแก่ง กิจกรรมการเดินป่า กิจกรรมพายเรือแคนู/เรือคายัค กิจกรรมกระช้ำจักรยานเสือภูเขา และกิจกรรมการปีนหน้าผา/โรยตัว โดยจังหวัดนครราชสีมา มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยอยู่ 5 รูปแบบ คือ กิจกรรมล่องแก่ง กิจกรรมเดินป่า กิจกรรมพายเรือแคนู/เรือคายัค กิจกรรมกระช้ำจักรยานเสือภูเขา และ

กิจกรรมการป็นหน้าผา/รอยตัว ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยที่ครบวงจร สามารถทำกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยได้หลากหลายกิจกรรม โดยไปที่จังหวัดนครราชสีมาเพียงที่เดียว ส่วนจังหวัดอุบลราชธานี มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยอยู่ 3 รูปแบบ คือ กิจกรรมพายเรือแคนู/เรือคายัค กิจกรรมขี่จักรยานเสือภูเขา และกิจกรรมการป็นหน้าผา/รอยตัว จังหวัดบุรีรัมย์ มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยอยู่ 2 รูปแบบ คือ กิจกรรมเดินป่า และกิจกรรมขี่จักรยานเสือภูเขา จังหวัดชัยภูมิ มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยอยู่รูปแบบเดียว คือ กิจกรรมการป็นหน้าผา/รอยตัว แต่ในส่วนของจังหวัดสุรินทร์ และศรีสะเกษ นั้นไม่มีกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยอยู่เลย

7.3 แนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนา และจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างไร

จากผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการและจากการศึกษาของผู้อื่น พบปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น คือ

- 1) มีอุปสรรคในการจัดกิจกรรมของการท่องเที่ยวแบบผจญภัยไม่เพียงพอ โดยเฉพาะภาครัฐ เช่น ที่ผาหำหด อุทยานแห่งชาติไทรทอง จ.ชัยภูมิ เจ้าหน้าที่อุทยานได้แจ้งให้ทราบว่าอุปสรรคบางส่วนที่ใช้ในกิจกรรมการป็นหน้าผา/รอยตัว นั้นลี้กหรือไปตามอายุการใช้งาน และอุปสรรคแต่ละชิ้นมีราคาค่อนข้างสูง ทำให้ไม่สามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้
- 2) ขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการให้บริการด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว เนื่องจากกิจกรรมของการท่องเที่ยวแบบผจญภัย ส่วนใหญ่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่นักท่องเที่ยวได้ เช่น กิจกรรมเดินป่า กิจกรรมการป็นหน้าผา/รอยตัว กิจกรรมการล่องแก่ง เป็นต้น ซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการในการให้บริการ
- 3) ระบบสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยวยังไม่เพียงพอ โดยเฉพาะภาครัฐยังไม่มีคุณภาพและไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว
- 4) ขาดการเชื่อมโยงตลาดของแหล่งท่องเที่ยวแบบผจญภัยทั้งในประเทศ และกับประเทศเพื่อนบ้าน
- 5) จากข้อมูลพื้นฐานการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในอีสานใต้พบว่ารู้จากเพื่อน/ญาติ แนะนำมามากที่สุด จึงทำให้ทราบว่าการประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว นั้นยังไม่ครอบคลุมถึงผู้รับบริการ

จากปัญหาและอุปสรรคที่พบสามารถนำมาหาแนวทางในการแก้ไขเพื่อกำหนด ยุทธศาสตร์พึงพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนา และจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสาน ได้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านได้ โดย

- 1) จัดหาอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมของการท่องเที่ยวแบบผจญภัยให้เพียงพอต่อ ความต้องการของนักท่องเที่ยว
- 2) สนับสนุนการผลิตบุคลากรผู้เชี่ยวชาญของแต่ละกิจกรรมของการท่องเที่ยวแบบ ผจญภัยให้มากขึ้น เช่น ผู้เชี่ยวชาญด้านการเดินป่า ผู้เชี่ยวชาญด้านการปีนผา/โรยตัว ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการล่องแก่ง เป็นต้น เนื่องจากในปัจจุบันบุคลากรในแต่ละด้านเป็นที่ต้องการของตลาดมากขึ้น
- 3) พัฒนาระบบสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวก ให้มีศักยภาพอย่าง ต่อเนื่องในระยะยาว เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และมีระบบการบำรุงรักษาที่ดี
- 4) ส่งเสริมให้มีการร่วมมือกันทำตลาดแหล่งท่องเที่ยวแบบผจญภัยระหว่าง ประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน เช่น จ.อุบลราชธานี กับ เมืองปากเซ ประเทศลาว เป็นต้น
- 5) ส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยให้มาก ยิ่งขึ้น และต่อเนื่อง เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับข้อมูลข่าวสารได้อย่างถูกต้องชัดเจน

8. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

- 8.1 ควรเก็บข้อมูลแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มีความต้องการทำ กิจกรรม ประเภทการผจญภัยโดยตรง เพื่อที่จะสามารถนำไปหาแนวทางในการ พัฒนากิจกรรมประเภทการผจญภัยได้ดียิ่งขึ้น
- 8.2 ควรเน้นศึกษาพื้นที่ ที่ทำกิจกรรมผจญภัยโดยตรง ว่าแต่ละพื้นที่มีอุปสรรคหรือไม่ใน การทำกิจกรรมแบบผจญภัย ถ้ามีมีในด้านใดบ้าง เพื่อที่จะนำอุปสรรคนั้นมาปรับแก้ ไขพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวนั้นให้ดียิ่งขึ้น

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ : RDG4950057

ชื่อโครงการ : แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้

ชื่อนักวิจัย : กฤษณียา คังขจันทวานนท์, สุกุณีย์ ธีระธำรงรักษ์, ธีระยุทธ เฉื่อยจำ,
พิกุลทอง อ้นมัย และ ภาสกร คอนพุดชา
วิทยาลัยชุมชนบุรีรัมย์

E-mail Address : sompan_ae@hotmail.com

ระยะเวลาโครงการ : 1 มิถุนายน 2549 – 31 พฤษภาคม 2550

การท่องเที่ยวแบบผจญภัยเป็นหนึ่งในสินค้าท่องเที่ยวความสนใจพิเศษ เพื่อตอบสนองนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาลที่มุ่งส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น

ในการศึกษานี้พบว่าในอีสานใต้มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยทั้งหมด 7 แห่ง และมีกิจกรรมการผจญภัยทั้งหมด 5 กิจกรรมด้วยกัน และในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวมีกิจกรรมการผจญภัย ดังต่อไปนี้ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จ.นครราชสีมา มีกิจกรรมการผจญภัย 5 กิจกรรม คือ การเดินป่า, การล่องแก่ง, การพายเรือแคนู/เรือคายัค, การขี่จักรยานเสือภูเขา และการปีนหน้าผา/รอยตัว ร่องลงมา คือ อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จ.อุบลราชธานี มีกิจกรรมการผจญภัย 3 กิจกรรม คือ การพายเรือแคนู/เรือคายัค, การขี่จักรยานเสือภูเขา และการปีนหน้าผา/รอยตัว ถัดมา คือ อุทยานแห่งชาติผาแต้ม จ.อุบลราชธานี และหน่วยพิทักษ์ป่าละเลิงร้อยรู จ.บุรีรัมย์ มีกิจกรรมการผจญภัย 2 กิจกรรม เท่ากัน คือ อุทยานแห่งชาติผาแต้ม มีกิจกรรมการผจญภัย คือ การขี่จักรยานเสือภูเขา และการปีนหน้าผา/รอย ส่วนหน่วยพิทักษ์ป่าละเลิงร้อยรู มีกิจกรรมการผจญภัย คือ การเดินป่าและการขี่จักรยานเสือภูเขา สุดท้าย คือ อุทยานแห่งชาติภูจอม – นายออย จ.อุบลราชธานี อุทยานแห่งชาติไทรทอง จ.ชัยภูมิ และ โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ป่าเขาภูหลวง จ.นครราชสีมา มีกิจกรรมการผจญภัยเพียงอย่างเดียว คือ อุทยานแห่งชาติภูจอม – นายออย และ อุทยานแห่งชาติไทรทอง มีกิจกรรมการผจญภัยที่เหมือนกัน คือ การปีนหน้าผา/รอยตัว ส่วนโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ป่าเขาภูหลวง มีกิจกรรมการผจญภัย คือ การขี่จักรยานเสือภูเขา และมีแนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนา และจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านอยู่ 5 ยุทธ

ศาสตร์ คือ 1) จัดหาอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมของการท่องเที่ยวแบบผจญภัยให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว 2) สนับสนุนการผลิตบุคลากรผู้เชี่ยวชาญของแต่ละกิจกรรมของการท่องเที่ยวแบบผจญภัยให้มากขึ้น 3) พัฒนาระบบสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวก ให้มีศักยภาพ 4) ส่งเสริมให้มีการร่วมมือกันทำตลาดแหล่งท่องเที่ยวแบบผจญภัยระหว่างประเทศไทย และประเทศเพื่อนบ้าน 5) ส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยให้มากยิ่งขึ้น และต่อเนื่อง

คำสำคัญ : การท่องเที่ยวแบบผจญภัย กิจกรรมผจญภัย แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัย

ABSTRACT

Project Code : RDG4950057

Project Title : The Adventure's Natural Source in The Lower Northeastern Part of Thailand

Investigators : Sungkajuntranon K., Theerathamrongruk S., Chauycham T., Anmai P. and Konpudcha P.
Burirum Community College

E-mail Address : sompan_ae@hotmail.com

Project Duration : 1 June 2006 – 31 May 2007

Adventure Traveling is one of tourist attractions that always get special interests. In order to responding to the promotional tourism policy of the government that emphasizes to use tourism as a key device to solve the economical problems and develops better quality of life for the people.

In this study found that in the Lower Northeastern Part of Thailand, there are totally 7 adventurously natural traveling resources and 5 adventurous activities. In each traveling resource has adventurous traveling as follow :- Firstly, Khao Yai National Park in Nakonrachasrima province, there are 5 adventurous activities, which consist of Hiking, Rafting, Canoeing/Kayaking, Mountain biking and Cliff climbing/downing. Secondly , Kang – Ta – Na National Park in Ubonrachathanee which has 3 adventurous activities, Canoeing/Kayaking, Mountain biking and Cliff climbing/downing. Thirdly Pa – Tam National Park in Ubonrachathanee province and La – Leang – Roi –Ru Forestry Protection unit in Burirum province, both of them have equally adventurous activities which are Mountain biking and Cliff climbing/downing in Pa – Tam National Park, Hiking and Mountain biking at La – Leang – Roi –Ru Forestry Protection unit. Lastly, Pu – Jong – Na – Yoi National Park in Ubonrachathanee province, Sai – Thong National Park in Chaiyaphum province and the Preservation Traveling development province at Pu – Lueng Forestry, Nakonrachasrima province. They have only single adventurous activity

as follow :- Pu – Jong – Na – Yoi and Sai – Thong National Park have the same activity, that is Cliff climbing/downing and Mountain biking at the Preservation Traveling development province, Pu – Lueng Forestry. There are the way to assign the relying strategy in order to create the developing strength and manage permanently aerial tourism of Lower Northeastern Part of Thailand group by connecting neighboring countries, 5 of these strategies are :- 1) Provide equipments for adventure traveling activities sufficient for the need of tourists. 2) Support to produce more personal, specialist of each adventure traveling activities. 3) Develop potentially infrastructure system and facilities. 4) Promote to have cooperation in adventure traveling marketing between Thailand and neighboring countries. 5) Promote to have more and continue public relation of Natural adventure for traveling resources.

Keywords : Adventure Traveling, Adventure tourism, Adventure activities, Resource adventure traveling

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ข
บทคัดย่อภาษาไทย	ช
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	ฎ
สารบัญสารบัญตาราง	ฏ
สารบัญภาพ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 บทนำ	1
1.2 หลักการและเหตุผล	1
1.3 คำถามการวิจัย	1
1.4 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	2
1.6 ผลการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ	2
1.7 คำจำกัดความ	2
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.9 สรุป	3
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
2.1 บทนำ	4
2.2 การทบทวนวรรณกรรม	4
2.2.1 อีสานใต้	4
2.2.2 การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย (Adventure Tourism)	8
2.2.3 แหล่งท่องเที่ยวเชิงผจญภัย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท	9
2.2.4 รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงผจญภัย	10
2.2.5 อุทยานแห่งชาติที่อยู่ในเขตอีสานใต้	26
2.2.6 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแบบผจญภัย	35

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
2.4 สรุป	37
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	38
3.1 บทนำ	38
3.2 รูปแบบการวิจัย	38
3.3 ระเบียบวิธีวิจัย	38
3.4 วิธีดำเนินการวิจัย	38
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	40
3.6 สรุป	40
บทที่ 4 ผลการศึกษา อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ	41
4.1 บทนำ	41
4.2 ผลการศึกษา	41
4.2.1 แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยของทางอีสานมีที่ใดบ้าง	41
4.2.2 การท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยของทางอีสานได้มีรูปแบบเป็นอย่างไรบ้าง	49
4.2.3 แนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืนโดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างไร	53
4.2.4 ผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของนักท่องเที่ยว	54
4.3 อภิปรายผล	61
4.3.1 แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยของทางอีสานมีที่ใดบ้าง	61
4.3.2 การท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยของทางอีสานได้มีรูปแบบเป็นอย่างไรบ้าง	63
4.3.3 แนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืนโดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างไร	69
4.4 ข้อเสนอแนะ	71
4.5 สรุป	72

บทที่ 5 บทสรุป	73
5.1 บทนำ	73
5.2 ส่วนสำคัญตั้งแต่บทที่ 1-4	73
5.2.1 หลักการและเหตุผล	73
5.2.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	73
5.2.3 รูปแบบการวิจัย	74
5.2.4 ระเบียบวิธีวิจัย	74
5.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	74
5.2.6 ผลการศึกษาและอภิปรายผล	74
5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป	77
5.4 สรุป	77
ภาคบรรณานุกรม	79
ภาคผนวก	82
ภาคผนวก ก บทควม	83
ภาคผนวก ข ภาพกิจกรรมของการท่องเที่ยวแบบผจญภัยในอีสานใต้	95
ภาคผนวก ค รายชื่อบริษัทนำเที่ยวทางธรรมชาติแบบผจญภัยที่ให้บริการท่องเที่ยวในอีสานใต้	101
ภาคผนวก ง แบบสอบถามนักท่องเที่ยว	107
ภาคผนวก จ ประวัติผู้วิจัย	111

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ลักษณะกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย	9
ตารางที่ 2 อุทยานแห่งชาติในเขตอีสานใต้ จำนวน 9 แห่ง	26
ตารางที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	38
ตารางที่ 4 แสดงจำนวนร้อยละของนักท่องเที่ยวแยกตามเพศ	54
ตารางที่ 5 แสดงจำนวนร้อยละของนักท่องเที่ยวตามช่วงอายุต่างๆ	54
ตารางที่ 6 แสดงจำนวนร้อยละของนักท่องเที่ยวตามอาชีพต่างๆ	55
ตารางที่ 7 แสดงจำนวนร้อยละของนักท่องเที่ยวตามภูมิภาคต่างๆ ที่มาเที่ยวในอีสานใต้	56
ตารางที่ 8 แสดงจำนวนร้อยละของนักท่องเที่ยวที่รู้จักและไม่รู้จักการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัย	56
ตารางที่ 9 แสดงภาพรวมของช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในอีสานใต้	57
ตารางที่ 10 แสดงความชื่นชอบของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัย	58
ตารางที่ 11 แสดงกิจกรรมการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยที่นักท่องเที่ยวชื่นชอบในอีสานใต้	59
ตารางที่ 12 แสดงลักษณะการเดินทางท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในอีสานใต้	59
ตารางที่ 13 แสดงจำนวนผู้ร่วมเดินทางในแต่ละครั้งของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในเขตอีสานใต้	60
ตารางที่ 14 แสดงพฤติกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเขตอีสานใต้	60
ตารางที่ 15 แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้	62
ตารางที่ 16 โปรแกรมนำเที่ยว “เดินป่า ไรยตัว ล่องคายัค ที่น้ำตกธารรัตน์” ของบริษัท สารีกา แอดเวนเจอร์	65
ตารางที่ 17 โปรแกรมนำเที่ยว ไรยตัวหน้าผาเมืองอุบลฯ ของทีมงาน Hyperventure	66
ตารางที่ 18 เส้นทางการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้จากระดับง่ายไปหายาก	69

<p>ตารางที่ 19 ปัญหาและอุปสรรค แนวทางในการดำเนินการแก้ไขเพื่อกำหนด ยุทธศาสตร์พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนา และ จัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยง โยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน</p>	71
<p>ตารางที่ 20 บริษัทนำเที่ยวที่ให้บริการนำเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ แบบผจญภัยในอีสานใต้</p>	102

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 จักรยานเสือภูเขาที่ทางอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จ.นครราชสีมา บริการให้เช่า	11
ภาพที่ 2 เรือแคนูที่ให้บริการอยู่ในอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จ.อุบลราชธานี	23
ภาพที่ 3 แผนที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	28
ภาพที่ 4 เส้นทางเดินป่าในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	43
ภาพที่ 5 แสดงรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยที่พบในเขตอีสานใต้	64
ภาพที่ 6 หลากหลายกิจกรรมผจญภัยที่น้ำตกธารรัตนา อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	66

บทที่ 1

บทนำ

1.1 บทนำ

ในบทนี้จะกล่าวถึงความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้ โดยจะกล่าวถึงหลักการและเหตุผล คำถามการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ผลการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ คำจำกัดความ และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ของงานวิจัยชิ้นนี้

1.2 หลักการและเหตุผล

อีสานใต้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม ขอมโบราณ การท่องเที่ยวเชิงชุมชน การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และการท่องเที่ยวแบบผจญภัย ซึ่งได้สนองต่อนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาลที่มุ่งส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและพัฒนาคูณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น (จำเริญพร 2545)

การท่องเที่ยวแบบผจญภัย เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ โดยมุ่งเน้นไปที่ความตื่นเต้นขณะทำกิจกรรมนั้นๆ มีความทรงจำ ความปลอดภัย และได้ประสบการณ์ใหม่ เช่น การเดินป่า การปีนเขา ไต่หน้าผา การล่องแก่ง เป็นต้น (ธรรมรัตน์ เสาวคนธ์, 2545) และในอีสานใต้ก็มีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติอยู่มากมายหลายแห่งที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวแบบผจญภัย ได้แก่ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี อุทยานแห่งชาติไทรทอง จังหวัดชัยภูมิ ฯลฯ

ดังนั้นโครงการนี้จึงมุ่งเน้นสำรวจแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้และรูปแบบของการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้

1.3 คำถามการวิจัย

- 1.3.1 แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยของทางอีสานใต้มีที่ใดบ้าง
- 1.3.2 การท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยของทางอีสานใต้ มีรูปแบบเป็นอย่างไรบ้าง
- 1.3.3 แนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์ที่พึงพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างไร

1.4 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.4.1 สํารวจแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้
- 1.4.2 สํารวจรูปแบบการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้
- 1.4.3 เพื่อศึกษาแนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนา และจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวและรูปแบบการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในเฉพาะเขตอีสานใต้เท่านั้น ประกอบด้วย 6 จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี และศึกษาแนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนา และจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน โดยการเก็บข้อมูลแบบสอบถามนักท่องเที่ยว และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

1.6 ผลการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.6.1 ทราบแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้
- 1.6.2 ทราบรูปแบบการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้
- 1.6.3 ทราบแนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนา และจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

1.7 คำจำกัดความ

1.7.1 การท่องเที่ยวแบบผจญภัย (Adventure travel) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีลักษณะพิเศษที่นักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวแล้วได้รับความสนุกสนาน ตื่นเต้น หวาดเสียว ผจญภัย ความทรงจำ ความปลอดภัย และได้ประสบการณ์ใหม่ (จำไพวรรณ แก้วสุริยะ, 2545)

1.7.2 รูปแบบการท่องเที่ยวผจญภัย การท่องเที่ยวผจญภัยมีหลากหลายรูปแบบกิจกรรม ได้แก่ การเดินป่า การล่องแก่ง การขี่จักรยานเสือภูเขา การปีนหน้าผา/โรยตัว การเที่ยวถ้ำ และการดำน้ำ (ธรรมรัตน์ เสาวคนธ์, 2545)

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.8.1 เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบผจญภัยในอีสานใต้
- 1.8.2 เพื่อพัฒนารูปแบบของการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้ให้เหมาะสมและดียิ่งขึ้น
- 1.8.3 เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้ให้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย

1.9 สรุป

ในงานวิจัยชิ้นนี้มุ่งเน้นสำรวจแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้และรูปแบบของการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้ และหาแนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์พึงพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนา และจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน โดยการเก็บข้อมูลแบบสอบถามนักท่องเที่ยว และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อนำไปพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้

บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 บทนำ

ในบทนี้จะกล่าวถึงการทบทวนวรรณกรรม ซึ่งประกอบไปด้วยหัวข้อ อีสานใต้ การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย แหล่งท่องเที่ยวเชิงผจญภัย รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงผจญภัย อุทยานแห่งชาติที่อยู่ในเขตอีสานใต้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแบบผจญภัย และบริษัทนำเที่ยวเชิงผจญภัย และยังมีในส่วนของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอีกด้วย

2.2 การทบทวนวรรณกรรม

2.2.1 อีสานใต้

อีสานใต้ หรือภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย 6 จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี โดยแต่ละจังหวัดมีบริบทของข้อมูลพื้นฐาน ดังนี้

1) จังหวัดนครราชสีมา

เมืองหญิงกล้า ผ้าไหมดี หมี่โคราช ปราสาทหิน ดินด่าน จังหวัดนครราชสีมา หรือที่เรียกว่า โคราช เปรียบเสมือนประตูสู่ภาคอีสาน อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 259 กิโลเมตร เป็นเมืองใหญ่บนดินแดนที่ราบสูง ที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ผู้มาเยือนจะเพลิดเพลินกับกิจกรรมท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งเดินป่าศึกษาธรรมชาติ พักผ่อนหย่อนใจริมอ่างเก็บน้ำ ชื่นชมความยิ่งใหญ่ของอารยธรรมขอมโบราณ และเรียนรู้วัฒนธรรมพื้นบ้าน ทั้งยังได้อิ่มอร่อยกับอาหารอีสานต้นตำรับ ก่อนกลับยังได้ซื้อหาสินค้าเกษตรหัตถกรรมพื้นบ้านที่มีให้เลือกอีกมากมาย

จังหวัดนครราชสีมา มีพื้นที่ประมาณ 20,494 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็น 26 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองนครราชสีมา อำเภอปากช่อง อำเภอสีคิ้ว อำเภอสูงเนิน อำเภอขามทะเลสอ อำเภอด่านขุนทด อำเภอโนนไทย อำเภอโนนสูง อำเภอขามสะแกแสง อำเภอพิมาย อำเภอคง อำเภอโนนแดง อำเภอประทาย อำเภอชุมพวง อำเภอบัวใหญ่ อำเภอแก้งสนามนาง อำเภอบ้านเหลื่อม อำเภอจักราช อำเภอห้วยแถลง อำเภอปักธงชัย อำเภอโชคชัย อำเภอครบุรี อำเภอเสิงสาง อำเภอหนองบุญนาก อำเภอวังน้ำเขียว อำเภอเฉลิมพระเกียรติ และอีก 6 กิ่ง

อำเภอ คือ กิ่งอำเภอเมืองยาง กิ่งอำเภอเทพารักษ์ กิ่งอำเภอลำทะเมนชัย กิ่งอำเภอพระทองคำ กิ่งอำเภอบัวลายและกิ่งอำเภอสีดา

อาณาเขต

ทิศเหนือติดกับจังหวัดชัยภูมิ และขอนแก่น

ทิศใต้ติดกับจังหวัดนครนายก และปราจีนบุรี

ทิศตะวันออกติดกับจังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันตกติดกับจังหวัดชัยภูมิ และสระบุรี (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย,2548)

2) จังหวัดชัยภูมิ

เมืองผู้กล้า พญาแล จังหวัดชัยภูมิ ตั้งอยู่บนสันขอบที่ราบสูงอีสาน ซึ่งมีพื้นที่ติดต่อกับภาคกลางและภาคเหนือ เป็นดินแดนแห่งทุ่งดอกกระเจียวแสนงาม และสายน้ำตกชุ่มฉ่ำยามหน้าฝน เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ป่ามากที่สุดจังหวัดหนึ่งในภาคอีสาน มีเทือกเขาที่สำคัญ ได้แก่ ภูพังเหย ภูแลนคา ภูพญาฝ่อ อันเป็นต้นกำเนิดแม่น้ำชี

ชัยภูมิอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 342 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 12,778 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองเป็น 15 อำเภอ คือ อำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอบ้านเขว้า อำเภอคอนสวรรค์ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ อำเภอหนองบัวแดง อำเภอจัตุรัส อำเภอภูเขียว อำเภอบำเหน็จณรงค์ อำเภอบ้านแท่น อำเภอแก้งคร้อ อำเภอคอนสาร อำเภอเทพสถิต อำเภอหนองบัวระเหว อำเภอภักดีชุมพล อำเภอเนินสง่า และ 1 กิ่งอำเภอ กิ่งอำเภอซับใหญ่

อาณาเขต

ทิศเหนือติดกับจังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดขอนแก่น

ทิศใต้ติดกับจังหวัดนครราชสีมา

ทิศตะวันออกติดกับจังหวัดขอนแก่นและจังหวัดนครราชสีมา

ทิศตะวันตกติดกับจังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดลพบุรี (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย,2548)

3) จังหวัดบุรีรัมย์

เมืองปราสาทหิน ถิ่นภูเขาไฟ ผ้าไหมสวย รวยวัฒนธรรม บุรีรัมย์ เมืองแห่งความรื่นรมย์ตามความหมายของชื่อเมือง เป็นเมืองแห่งปราสาทหิน ดินแดนแห่งอารยธรรมขอมโบราณ ตั้งอยู่ในเขตภาคอีสานตอนล่าง ห่างจากกรุงเทพฯโดยทางรถยนต์ประมาณ 410 กิโลเมตร

จังหวัดบุรีรัมย์มีเนื้อที่ทั้งสิ้น 10,321 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็น 21 อำเภอ คือ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ อำเภอนางรอง อำเภอลำปลายมาศ อำเภอประโคนชัย อำเภอพุทไธสง อำเภอสตึก อำเภอกระสัง อำเภอบ้านกรวด อำเภอคูเมือง อำเภอละหานทราย อำเภอหนองกี่ อำเภอปะคำ อำเภอนาโพธิ์ อำเภอหนองหงส์ อำเภอพลับพลาชัย อำเภอห้วยราช อำเภอโนนสุวรรณ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอชำนิ อำเภอโนนดินแดง อำเภอบ้านกรวด อำเภอละหานทราย อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ และ 2 กิ่งอำเภอ คือ กิ่งอำเภอแคนดง และกิ่งอำเภอบ้านด่าน

อาณาเขต

ทิศเหนือติดกับจังหวัดขอนแก่น และจังหวัดมหาสารคาม

ทิศใต้ติดกับจังหวัดสระแก้วและเพื่อกเขาพนมมดาลัย ซึ่งกั้นเขตแดนระหว่างไทยกับราชอาณาจักรกัมพูชา

ทิศตะวันออกติดกับจังหวัดสุรินทร์

ทิศตะวันตกติดกับจังหวัดนครราชสีมา (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย,2548)

4) จังหวัดสุรินทร์

สุรินทร์ถิ่นช้างใหญ่ ผ้าไหมงาม ประคำสวย ร่ำรวยปราสาท ผักกาดหวาน ข้าวสารหอม งามพร้อมวัฒนธรรม สุรินทร์ เป็นจังหวัดที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาอันยาวนานจังหวัดหนึ่ง แต่ไม่ปรากฏหลักฐานที่แน่นอนว่ามีประวัติศาสตร์ความเป็นมาอย่างไร อาศัยเพียงข้อสันนิษฐานของนักประวัติศาสตร์ นักโบราณคดี ตลอดจนคำบอกเล่าของผู้สูงอายุที่เล่าต่อกันมา โดยเชื่อกันว่าเมืองสุรินทร์ถูกสร้างขึ้นเมื่อประมาณ 2,000 ปีล่วงมาแล้วตั้งอยู่ในเขตภาคอีสานตอนล่าง ห่างจากกรุงเทพฯ ทางรถยนต์ 457 กิโลเมตร และโดยทางรถไฟประมาณ 420 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งสิ้นประมาณ 8,124 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองเป็น 13 อำเภอ ดังนี้ อำเภอเมืองอำเภอปราสาท อำเภอสังขะ อำเภอศรีณรงค์ อำเภอสำโรงทาบ อำเภอจอมพระ อำเภอท่าตูม อำเภอชุมพลบุรี อำเภอรัตนบุรี อำเภอสนม อำเภอกาบเชิง อำเภอบัวเชด อำเภอลำดวน ,และ 4 กิ่งอำเภอ คือ กิ่งอำเภอเขวาสินรินทร์ กิ่งอำเภอศรีณรงค์ กิ่งอำเภอพนมดงรัก กิ่งอำเภอโนนนารายณ์

อาณาเขต

ทิศเหนือติดกับจังหวัดร้อยเอ็ด และมหาสารคาม

ทิศใต้ติดกับราชอาณาจักรกัมพูชา

ทิศตะวันออกติดกับจังหวัดศรีสะเกษ

ทิศตะวันตกติดกับจังหวัดบุรีรัมย์ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย,2548)

5) จังหวัดศรีสะเกษ

แดนปราสาทขอม อมกระเทียมดี มีสวนสมเด็จ เขตดงลำดวน หลากล้วน วัฒนธรรม เลิศล้ำสามัคคี ศรีสะเกษเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคอีสานตอนล่างที่มีประวัติความเป็นมายาวนาน เคยเป็นชุมชนที่มีอารยธรรมรุ่งเรืองมานับพันปี นับตั้งแต่สมัยขอมเรืองอำนาจ และมีชนเผ่าต่างๆ อพยพมาตั้งรกรากในบริเวณนี้ ได้แก่ พวกส่วย ลาว เขมร และเยอ ศรีสะเกษเดิมเรียกกันว่า เมืองขุขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ ห่าง จากกรุงเทพฯ ประมาณ 568 กิโลเมตร พื้นที่ 9,394.96 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองเป็น 13 อำเภอ คือ อำเภอเมืองศรีสะเกษ อำเภอกันทรารมย์ อำเภอกันทรลักษ์ อำเภอราษีไศล อำเภออุทุมพรพิสัย อำเภอขุนหาญ อำเภอห้วยทับทัน อำเภอขุขันธ์ อำเภอไพรบึง อำเภอปรางค์กู่ อำเภอยางชุมน้อย อำเภอโนนคูณ อำเภอศรีรัตนะ และ 4 กิ่งอำเภอ กิ่งอำเภอบึงนาราง กิ่งอำเภอหนองบัวระเหว กิ่งอำเภอวังหิน และกิ่งอำเภอภูสิงห์

อาณาเขต

ทิศเหนือติดกับจังหวัดยโสธร และร้อยเอ็ด

ทิศใต้ติดกับประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย โดยมีเทือกเขาดงรักเป็นแนวกันเขต

แดน

ทิศตะวันออกติดกับจังหวัดอุบลราชธานี

ทิศตะวันตกติดกับจังหวัดสุรินทร์ (การท่อก่เที่ยวแห่งประเทศไทย,2548)

6) จังหวัดอุบลราชธานี

เมืองดอกบัวงาม แม่น้ำสองสี มีปลาแซบหลาย หาดทรายแก่งหิน ถิ่นไทยนักปราชญ์ ทวยราษฎร์ใฝ่ธรรม งามล้ำเทียนพรรษา ผาแต้มก่อนประวัติศาสตร์ อุบลราชธานี เป็นเมืองใหญ่ริมฝั่งแม่น้ำมูล ที่มีประวัติความเป็นมาากว่า 200 ปี อุบลราชธานีตั้งอยู่ในภาคอีสานตอนล่าง อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ เป็นระยะทาง 629 กิโลเมตร สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบสูงและภูเขา มีแม่น้ำมูลไหลผ่านตอนกลางของพื้นที่ และมีหน้าผาหินทรายบริเวณชายฝั่งแม่น้ำโขงอันเป็นเส้นกันพรมแดนระหว่างประเทศไทยและลาว

จังหวัดอุบลราชธานี มีพื้นที่ประมาณ 15,744 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็น 20 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองอุบลราชธานี อำเภวารินชำราบ อำเภอเดชอุดม อำเภอบุญศรี อำเภอนาจะหวาย อำเภอน้ำยืน อำเภอพิบูลมังสาหาร อำเภอโขงเจียม อำเภอศรีเมืองใหม่ อำเภอตระการพืชผล อำเภอเขมราฐ อำเภอม่วงสามสิบ อำเภอเขื่องใน อำเภอกุฉีชัย อำเภอตาลสุ่ม อำเภอโพธิ์ไทร อำเภอสำโรง อำเภอสิรินธร อำเภอดอนมดแดง อำเภอทุ่งศรีอุดม

และ 5 กิ่งอำเภอ กิ่งอำเภอนาเยี่ย กิ่งอำเภอนาตาล กิ่งอำเภอเหล่าเสือโก้ก กิ่งอำเภอสว่างวีระวงศ์ และกิ่งอำเภอน้ำขุ่น

อาณาเขต

ทิศเหนือติดกับจังหวัดอำนาจเจริญ

ทิศใต้ติดกับราชอาณาจักรกัมพูชา ตามแนวเทือกเขาบรรทัด

ทิศตะวันออกติดกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ทิศตะวันตกติดกับจังหวัดยโสธรและจังหวัดศรีสะเกษ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย,2548)

2.2.2 การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย (Adventure Tourism)

การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย หมายถึง รูปแบบการท่องเที่ยวที่ตอบสนองความต้องการในการพักผ่อนกับธรรมชาติในรูปแบบกิจกรรมที่มีความแปลกใหม่และท้าทาย การท่องเที่ยวที่เน้นการทำกิจกรรมแบบผจญภัย สามารถแบ่งได้ 2 ประเภท ดังนี้

1) **การท่องเที่ยวเชิงผจญภัยเข้มข้น (Hard Adventure Tourism)** คือ การท่องเที่ยวที่นำนักท่องเที่ยวสู่สภาพแวดล้อมธรรมชาติที่ห่างไกล ที่ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถทำกิจกรรมได้หลากหลาย และในหลายระดับความเสี่ยง สร้างความตื่นเต้น ท้าทาย บางครั้งเพื่อจุดมุ่งหมายนำพิสูจน์ความเก่งกาจหรือความสามารถส่วนตัวทางกายหรือทางใจหรือเพื่อพิชิตความยากลำบากบางอย่าง เช่น การพิชิตยอดเขาสูง การฝึกเอาชีวิตรอดในป่า โดยใช้อุปกรณ์ทุ่นแรงในการเดินทาง ฯลฯ

2) **การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย (Soft Adventure Tourism)** เป็นกิจกรรมเพื่อการศึกษาทำความเข้าใจและรู้ถึงคุณค่าของธรรมชาติต่างๆ โดยเน้นการสัมผัส และค้นพบด้วยตนเอง หรืออาจมีผู้นำพาในการทำกิจกรรมนั้นๆ เช่น การล่องแก่ง ดำน้ำ การเที่ยวถ้ำ ฯลฯ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย,2549)

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงผจญภัย ประกอบด้วย กิจกรรมการปีนผา/เขา/ไผ่ตัว (Rock/Mountain Climbing) การปั่นจักรยานเสือภูเขา (Mountain Biking) การล่องแก่ง (Rafting) การพายเรือแคนู/เรือคายัค (Canoeing/Kayaking) และการเที่ยวถ้ำ (Cave Eeploration) ในส่วนของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย ประกอบด้วย กิจกรรมการเดินทาง (Jungle Trekking) และการดำน้ำ (Diving) ดังที่แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ลักษณะกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงผจญภัย	กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย
การปีนผา/เขา/ไต่ผา (Rock/Mountain Climbing)	การเดินป่า (Jungle Trekking)
การปั่นจักรยานเสือภูเขา (Mountain Biking)	การดำน้ำ (Diving)
การล่องแก่ง (Rafting)	
การพายเรือแคนู/เรือคายัค (Canoeing/Kayaking)	
การเที่ยวถ้ำ (Cave Eeploration)	

ที่มา : บริษัท ซี เอ อินเตอร์เนชั่นแนล อินฟอร์เมชั่น จำกัด

2.2.3 แหล่งท่องเที่ยวเชิงผจญภัย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) **แหล่งท่องเที่ยวเชิงผจญภัยทางธรรมชาติ** หมายถึง สถานที่ประกอบกิจกรรมโดยอาศัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการท่องเที่ยว เช่น อุทยานแห่งชาติทั้งทางบกและทางทะเล วนอุทยาน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า น้ำตก ถ้ำ ภูเขา เป็นต้น การประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวทำได้หลากหลาย เช่น การปีนผา การล่องแก่ง การปั่นจักรยานเสือภูเขา และการดำน้ำ เป็นต้น

2) **แหล่งท่องเที่ยวเชิงผจญภัยที่มนุษย์สร้างขึ้น** หมายถึง สถานที่ประกอบกิจกรรมพิเศษที่ทำทหายความสามารถและความกล้าของมนุษย์ เช่น การปีนผา การกระโดดหอ ฯลฯ และได้มีการดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความตื่นเต้น ความสนุกสนาน ทำทหาย โดยมีครูฝึกรับผิดชอบและแนะนำอย่างใกล้ชิด โดยสามารถจำแนกแหล่งท่องเที่ยวชนิดนี้ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวในค่ายทหาร และสถานที่ประกอบกิจกรรมกีฬาผาดโผน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย,2549)

2.2.4 รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงผจญภัย

รูปแบบของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยที่นิยมกันมาก คือ การปีนหน้าผา/โรยตัว (Cliff Climbing/Downing) การขี่จักรยานเสือภูเขา (Mountain Biking) การล่องแก่ง (Rafting) การพายเรือแคนู/เรือคายัค (Canoeing/Kayaking) การเที่ยวถ้ำ (Cave Eeploration) การเดินป่า (Hiking) และการดำน้ำ(Diving) (ธรรมรัตน์ เสาวคนธ์, 2545) โดยแต่ละรูปแบบมีลักษณะดังนี้

1) การปีนผา/ปีนเขา/โรยตัว (Cliff Climbing/Downing)

กิจกรรมการปีนเขา/ปีนหน้าผา/โรยตัว เป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มการท่องเที่ยวแบบผจญภัย เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่มีส่วนผสมของความท้าทาย การใช้พลังกำลังความสามารถ สมานที่ที่สำคัญคือ การได้สัมผัสกับธรรมชาติอย่างใกล้ชิด โดยไม่ได้ทำการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม ไม่ก่อมลภาวะหรือความเสียหายแก่ สถานที่ใด ๆ ทั้งสิ้น (มนัส สุวรรณ, 2545)

นอกจากความเพลิดเพลินแล้ว การปีนหน้าผายังเป็นกีฬาอย่างหนึ่งด้วย เพราะร่างกายได้เคลื่อนไหวและออกแรงใน การพยายามที่จะไปให้ถึงจุดสูงสุดที่ตั้งใจเอาไว้ แต่การปีนหน้าผาใช้แต่จะใช้กำลังและความคล่องตัวเพียงเท่านั้น ยังรวม ถึงการมีสมาธิและความมั่นคงในการที่จะผ่านชะง่อนหินและด้านต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นโดยธรรมชาติ นอกจากนั้นการตัดสินใจที่รอบคอบ ประสบการณ์และความชำนาญก็มีส่วนสำคัญ เพราะการผิดพลาดบางครั้งอาจเกิดอาการบาดเจ็บและเป็น อันตราย

การปีนหน้าผานั้นอาจจะดูคล้ายการปีนเขาก็จริง แต่มีอันตรายน้อยกว่ามาก โดยบริษัทนำเที่ยวจะมีการทำเครื่องหมาย หรือเครื่องหมาย ทำให้สะดวกและง่ายต่อการปีน มีผู้ควบคุม เชือก หรือปีเลเยอร์ (Belayer) ช่วยดึงและแนะนำการปีนอยู่ที่ พื้นด้านล่าง และจะมีการฝึกสอนให้ รู้จักเทคนิค อุปกรณ์ และทดลองปีนกับหน้าผาจำลองก่อน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย,2548)

ในระยะแรก ๆ กลุ่มนักปีนหน้าผาส่วนใหญ่จะเป็นชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยเฉพาะที่กระบี่ได้รับการกล่าวขานถึงความสวยงามของสถานที่และความซับซ้อนของหน้าผา ในขณะที่คนไทยยังมองว่าการปีน หน้าผาเป็นกิจกรรมที่อันตราย แต่ในปัจจุบันหลังจากที่กระแสการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยว ชาวไทย ก็มีการแสวงหาการท่องเที่ยวแบบใหม่ ๆ ที่เน้นการผจญภัย และความตื่นเต้น เช่น การล่องแก่ง ดำน้ำ ขี่จักรยานเสือภูเขา และกิจกรรมการปีนหน้าผา ทำให้ปริมาณผู้สนใจ และบริษัทนำเที่ยวที่จัดกิจกรรมในลักษณะนี้เพิ่มมากขึ้น (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย,2548) และได้มีการขยายธุรกิจ

ประเภทนี้ไปยังหลายๆ พื้นที่ในประเทศไทย เช่น จังหวัดนครนายก ปราจีนบุรี กาญจนบุรี และ เพชรบุรี เป็นต้น (มนัส สุวรรณ, 2545)

อุปกรณ์พื้นฐานสำหรับการปีนผาเบื้องต้นแบบ Top Roping ได้แก่

- 1) **ฮาร์เนส (Harness)** หรือสายรัดสะโพก ลักษณะเป็นห่วงส่วนเอวและส่วนขา ซึ่งถูกโยงไว้ด้วยกันโดยสายไนลอนทั้ง ด้านหน้าและด้านหลัง สามารถรับน้ำหนักได้ถึง 2 ตัน
- 2) **คาราไบเนอร์ (Carabiner)** เป็นห่วงเหล็กหรืออะลูมิเนียม อัลลอย (อย่างหลังนิยมกว่าเพราะน้ำหนักน้อยกว่า) สามารถ รับแรงดึงได้ 2 ตัน หลายรูปร่างและขนาด ขึ้นอยู่กับการใช้งาน มี 2 ประเภทหลักคือ แบบมีตัวล็อก (Screwgate Carabiner) และแบบไม่มีตัวล็อก (Snap Carabiner) สำหรับตัวที่ใช้เกี่ยวกับห่วงฮาร์เนสทุกตัวต้องมีตัวล็อกเสมอ
- 3) **ควิกดรอว์ (Quickdraw)** คือสายไนลอนสั้น ๆ ซึ่งมีคาราไบเนอร์เกี่ยวอยู่ตรงปลายทั้ง 2 ข้าง ใช้สำหรับเกี่ยวกับหมุด ตามหน้าผา ป้องกันการตกจากที่สูงที่เดียวถึงพื้น
- 4) **อุปกรณ์บีเลย์ (Belay Device)** ใช้สำหรับผ่อนเชือกให้นักปีนผาและควบคุมความเร็วในการโรยตัว มีชื่อเรียกแตกต่างกันไปตามรุ่นที่ผลิต เช่น Grigri, Figure of Eight, ATC
- 5) **รองเท้าปีนผา** จะมีพื้นเรียบ ไม่มีดอกยาง หัวรองเท้าแคบเพื่อให้สอดเท้าเข้าไปบนช่องหินได้สะดวก เมื่อสวมแล้วต้อง รู้สึกว่าค้ำแน่นจึงจะเหมาะกับการปีนหน้าผา
- 6) **แมกนีเซียม คาร์บอเนต** หรือ ผงชอล์ก เป็นผงคล้ายแป้ง ใส่ถุงผ้า ห้อยไว้ด้านหลังของนักปีนผา ใช้สำหรับลดความชื้น ที่มือเพื่อความถนัดในการเกาะเกี่ยว
- 7) **เชือกสำหรับปีนผา (Kernmantle)** เป็นเชือกลักษณะพิเศษ คือ มีความเหนียว ไม่ยืดง่าย สามารถรับแรงดึงได้ถึง 2 ตัน เชือกเส้นหนึ่งประกอบด้วยเชือกเส้นเล็ก 2 เส้นควั่นกันอยู่ชั้นในสุดและพันด้วยไนลอน ความยาวมาตรฐานของเชือกคือ 45 เมตร 50 เมตร และ 60 เมตร (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2548)

การฝึกปีนผาเบื้องต้น

ในการฝึกขั้นต้นหลังจากการแนะนำอุปกรณ์แล้ว จะเป็นการฝึกการปีนแบบ Bouldering ซึ่งเป็นการปีนโดยใช้เพียง รองเท้าและผงแมกนีเซียม คาร์บอเนตกันลื่นเท่านั้น ในการฝึกปีนหน้าผานั้น มีหลักอยู่ว่าการปีนหน้าผาที่ดี คือต้องเคลื่อนไหว โดยให้ร่างกายอยู่ในลักษณะสมดุลกัน ลักษณะการปีนของแต่ละคนจะไม่เหมือนกัน ผู้ปีนจะต้องสังเกตว่าการเคลื่อนไหว ไหวแบบไหนที่ตนเองถนัดและสามารถเคลื่อนไหวต่อไปได้โดยไม่ต้องเสียแรงมากเกินไป การปีนต้องอาศัยความมั่นคงของมือ และเท้าในการเกาะและเหยียบ

หลังจากการฝึก Bouldering ก็เป็นการฝึกผูกเงื่อนเชือกปีนผา (Kernmantle) ซึ่งมีความเหนียวแข็งแรง สามารถ รับแรงดึงได้ถึง 2 ตัน บิดให้เป็นห่วง หมุนเกลียว 2 ครั้ง ใช้ปลาย

เชือกด้านหนึ่งสอดเข้าไปในห่วง แล้วย้อนกลับมาพันขึ้น พันลงตามแนวเดิมของเชือก ซึ่งเป็นการผูกแบบเงื่อนเลขแปด การผูกเชือกนี้สำคัญมากสำหรับนักปีนผา เพราะจะใช้ผูกกับ ห่วงฮาร์เนสเพื่อดึงตัวนักปีนผาไว้กรณีที่เกิดลงมา

การปีนผาเบื้องต้นมักจะเริ่มจากการปีนแบบ Top Roping คือมีผู้นำ (Leader) นำเชือกขึ้นไปสอดผ่าน แองเคอร์ (Anchor) ซึ่งอยู่ตรงจุดปลายทางของการปีน ดึงเชือกลงมาโยงพื้นให้ปลายด้านหนึ่งยาวพอที่ผู้ปีนสามารถ ผูกเงื่อนเลขแปดไว้กับฮาร์เนสของตัวเอง ส่วนปลายเชือกอีกด้านหนึ่งนั้น บีเลเยอร์จะร้อยผ่านอุปกรณ์ที่เรียกว่า บีเลย์ (Belay Device) แล้วคล้องอุปกรณ์ บีเลย์ไว้กับห่วงฮาร์เนสของตัวเอง

อุปกรณ์บีเลย์มีอยู่หลายแบบ ทั้งบีเลย์ เพลต (Belay Plate) รูปร่างแบน มีรู 2 รู คล้ายกระดุมอะลูมิเนียมเม็ดใหญ่ ฟิกเกอร์ ออฟ เอท (Figure of Eight) เป็นอะลูมิเนียมรูปร่างลักษณะคล้ายเลขแปดอาระบิก ห่วงบนและห่วงล่างมีขนาด ไม่เท่ากัน อุปกรณ์อีกตัวคือ ATC ลักษณะคล้ายตะกร้าใบเล็ก เป็นชนิดหนึ่งของบีเลย์ บางครั้งอาจจะใช้กริกรี (Grigri) ซึ่งมีคันโยกสำหรับผ่อนเชือกและมีตัวล็อกอัตโนมัติช่วยผ่อนแรงได้ด้วย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2548)

2) การขี่จักรยานเสือภูเขา (Mountain biking)

เสือภูเขาหรือ MOUNTAIN BIKE (ภาพที่ 1) เป็นจักรยานอเนกประสงค์ ที่สามารถใช้ได้ในทุกพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นถนนธรรมดา หรือทางป่าทางเขาทิวกันดาร จึงเป็นจักรยานที่เหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับการเดินทางท่องเที่ยวแบบผจญภัย เสือภูเขาได้ทำให้โฉมหน้าทางการท่องเที่ยวและคมนาคมในเมืองหลาย ๆ ประเทศ เปลี่ยนแปลงรูปลักษณ์ไปได้อย่างไม่น่าเชื่อว่าจักรยานคันเล็ก ๆ จะทำได้ถึงขนาดนี้

ภาพที่ 1 จักรยานเสือภูเขาที่ทางอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จ.นครราชสีมา บริการให้เช่า

ลักษณะเฉพาะของเสื้อภูเขา คือ ความแข็งแรงของระบบโครงสร้าง การผ่อนคลายของระบบเกียร์ทดซึ่งมีมาก ถึง 24 เกียร์ การหยุดฉับพลันของระบบเบรก และความสามารถในการทะลุทางยากลำบากของระบบล้อ ยาง และเกียร์ ทำให้การเดินทางด้วยเสื้อภูเขาสามารถบุกบั่นไปได้ทุกที่ เป็นการเดินทางที่แม้จะเหนื่อยหนักแต่ก็สนุกสนาน และเป็นการเดินทางที่ไม่ทำร้ายธรรมชาติ ไม่มีมลภาวะ คิวพิษและสิ่งตกค้างอื่น ๆ ทั้ง ยังไม่ส่งเสียงดัง ไม่มีร่องรอยแม้ร่องลึกของล้อรถ สัมผัสกับธรรมชาติได้อย่างใกล้ชิดด้วยมุมมองที่กว้างไกล หยุด ได้ง่ายทุกจังหวะการเคลื่อนไหว สัมผัสธรรมชาติได้หมดทั้งไอนิดกลิ่นหญ้า ส่งผลให้ผู้เดินทางมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับธรรมชาติ มีความรักในความสวยงามกับธรรมชาติและสถานที่ไปโดยอัตโนมัติ นับเป็นกิจกรรม ท่องเที่ยวประเภทอนุรักษ์ธรรมชาติที่ดีอีกวิธีการหนึ่ง (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย,2548)

นอกจากนี้ก่อนการเดินทางไปขึ้นจักรยานในที่ต่างๆ ควรศึกษาเส้นทางก่อน โดยเฉพาะในสถานที่ซึ่งมีเส้นทางที่ค่อนข้างวิบาก จากนั้นให้เตรียมความพร้อมทั้งในด้านของอุปกรณ์ ไม่ว่าจะเป็นการตรวจเช็คสภาพของจักรยานก่อนออกเดินทาง รวมทั้งใส่เสื้อผ้าที่เหมาะสม โดยเลือกที่มีเนื้อผ้าเบาบางระบายอากาศได้ดี ถ้าขึ้นตอนกลางวันน่าจะเป็นเสื้อแขนยาวป้องกันแสงแดด ส่วนรองเท้าควรเป็นรองเท้าหุ้มส้น เช่น รองเท้าผ้าใบ หรือรองเท้าที่มีสายรัดข้อเท้าเพื่อไม่ให้เกิดการหลุดหล่นให้เป็นอุปสรรคต่อการขี่ และอย่าลืมทาครีมกันแดดก่อนออกไปสมบุกสมบันกลางแดดเปรี้ยงด้วยทุกครั้ง (ธรรมรัตน์ เสาวคนธ์, 2545)

การขี่เสื้อภูเขา

เช่นเดียวกับจักรยานทั่วไป เพียงแต่ต้องเรียนรู้เพิ่มเติมในระบบที่เพิ่มขึ้นอีกเล็กน้อย ได้แก่

1. แฮนด์ บังคับแฮนด์ด้วย 2 มือ ให้ตรงทางอยู่เสมอ ไม่ว่าจะอะไรจะเกิดขึ้น บังคับแฮนด์ให้ไปในทิศทางที่ถูก ต้องไว้ เพียงเท่านี้เสื้อภูเขาก็จะพาคุณหลบเลี่ยงจากอันตรายทุกสถานการณ์ไปได้

2. เบรก เมื่อต้องการหยุด กดเบรกล้อหลังก่อนล้อหน้าเสมอ ถ้าเป็นทางลงชันควรกดเบรคแล้วปล่อย กดแล้วปล่อย อย่างสม่ำเสมอ อย่าปล่อยให้ความเร็วขึ้นสูงจนควบคุมไม่ได้

3. ระบบเกียร์ทด เริ่มเคลื่อนที่ด้วยจานหน้าจานหลังตัวกลางอยู่เสมอ จากนั้นทดลองเปลี่ยนเกียร์จานหลังขึ้น หรือลง เพื่อทดสอบน้ำหนักการถีบที่เหมาะสมกับตนเอง ในการทดสอบจักรยานก่อนการเดินทาง ทดลอง เปลี่ยนเกียร์อยู่เสมอ เพื่อหาน้ำหนักเกียร์ที่ตัวเองถนัด จำไว้เสมอว่า ผู้ใช้จักรยานแต่ละคนจะใช้เกียร์ไม่เหมือนกันตามแต่กำลังกายของแต่ละคน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย,2548)

กฎ กติกา มารยาท สำหรับการแข่งขันจักรยานท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะ

1. ควรมีการกำหนดผู้นำขบวน ซึ่งอาจจะเป็นบุคคลที่รู้จักและชำนาญในเส้นทางหรือชำนาญการแข่งขันจักรยาน และมีประสบการณ์มากกว่า โดยผู้ร่วมเดินทางต้องติดตามผู้นำขบวน ไม่แข่งขันแซงหน้าผู้นำขบวน โดยเด็ดขาด
2. ไม่แข่งขันออกทางขวาของขบวนเกินแนวที่พี่เลี้ยงจักรยานอยู่
3. เมื่อจำเป็นต้องหยุด ระวังหรือมีเหตุสุดวิสัย ให้บอกพี่เลี้ยงที่ปิดขบวนอยู่ท้ายสุด
4. ปฏิบัติตามกฎหมายจราจรอย่างเคร่งครัด ไม่มีการฝ่าไฟแดงเป็นอันขาด
5. ขบวนจักรยานควรอยู่ในช่องซ้ายสุดเสมอ เมื่อถนนมี 2 เลน ควรอยู่ในเลนในสุด แต่ถ้ามีเลนเดียว ขบวน จักรยานควรใช้เลนเพียงครั้งเดียว
6. การเลี้ยวขวาบนแยกที่มีรถยนต์วิ่งไปมาถือเป็นอันตรายสูงสุด เพราะอันตรายจะมาจากข้างหลังให้แน่ใจใน กรณีนี้ ผู้นำขบวนจะหยุดขบวนรอและข้ามแยกเลี้ยวขวาไปพร้อม ๆ กัน
7. อันตรายสูงสุดในขบวนจักรยานท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งก็คือ จักรยานเกี่ยวกันเองล้มคว่ำ ผู้ใช้จักรยานทุกคนจะได้รับคำแนะนำเรื่องสัญญาณมือ และขอให้ใช้สัญญาณมืออยู่เสมอในกรณีเลี้ยวซ้ายขวา ชะลอ หรือเบรก
8. ระวังระวังไม่ให้ขบวนขาดตอน หรือยาวเกินไป พยายามรักษาระยะห่างจากจักรยานคันหน้าให้คงที่ อันตรายอย่างหนึ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้คือ ขบวนเดินทางถูกตัดตอนโดยรถยนต์ที่แซงเข้ามา หรือสัญญาณไฟ แดง กลุ่มที่อยู่ข้างหลังเกิดอาการพะว้าพะวัง ฉะนั้นอย่าให้ขบวนยาวเกินไป หรือมีช่วงห่างระหว่างคันมากเกินไป และหากถูกตัดตอน ก็ไม่ต้องรีบเร่งติดตาม ซี่ไปตามปกติ เป็นหน้าที่ที่ข้างหน้าจะต้องหยุดรอ
9. ต้องปฏิบัติตามกฎหมายจราจรอย่างเคร่งครัดเมื่ออยู่บนถนนสาธารณะ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย,2548)

ข้อปฏิบัติในการแข่งขันจักรยานในเวลากลางคืน

ข้อสำคัญที่สุดก็คือ ทำให้ตนเองหรือจักรยานของตนเองถูกมองเห็นอยู่เสมอด้วยวิธีการต่างๆ คือ

1. ติดตั้งไฟแวบหน้าและหลังจักรยาน ไฟหน้าสีขาวปรับให้สูงตรงสายตาของรถ ข้างหน้า เปิดให้กะพริบ ตลอดเวลา และไฟหลังสีแดง เปิดให้กะพริบตลอดเวลาเช่นเดียวกัน
2. สวมเสื้อผ้าสีส้มสดใส สีขาว หรือสีสะท้อนแสงที่มองเห็นได้ชัด

3. ปฏิบัติตามกฎหมาย กติกา มารยาทในการขึ้นจักรยานท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย,2548)

3) การล่องแก่ง (Rafting)

เมืองไทย มีพื้นที่ของป่าเขตร้อนที่เต็มไปด้วยความหลากหลายของพืชพรรณไม้ นก และสัตว์ป่า ยิ่งไปกว่านั้น ผืนป่า ใหญ่คือ ต้นกำเนิดของสายน้ำ อันกลายมาเป็นเส้นทางธรรมชาติที่จะนำเราไปพบกับน้ำตกใหญ่กลางป่าลึก ขุนเขาสูงและ ป่าดิบสมบูรณ์ โดยการล่องแก่ง ซึ่งเริ่มต้นกันด้วยตำนานของการใช้ไม้ไผ่มาทำเป็นแพล่องลำน้ำ เป็นการผสมผสานกันระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติที่ลงตัวที่สุดสำหรับเมืองไทยที่สมบูรณ์ด้วยป่าไผ่ แต่เนื่องจากมีการใช้ประโยชน์จากไม้ไผ่ มากจนเกินความสมดุล โดยเฉพาะการท่องเที่ยวที่ขยายตัวอย่างรวดเร็วเช่นนี้ เป็นเหตุให้ป่าไผ่ลดหายไปอย่างน่าวิตก จึง มีการนำเรือยางเข้ามาใช้ทดแทน เป็นวิถีทางท่องเที่ยวใหม่ที่หยุดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และสามารถนำทางเข้า ถึงธรรมชาติได้อย่างใกล้ชิดและปลอดภัยบนเส้นทางล่องแก่งตั้งแต่เหนือจรดใต้ของประเทศ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย,2548)

การจัดระดับความยากของแก่งสามารถแบ่งได้เป็น 6 ระดับ เริ่มจากระดับง่าย ๆ คือ 1 จนถึงระดับ 6 ดังนี้

- ระดับ 1** ง่ายมาก มีแก่งเล็กน้อยที่ง่ายมากคนทั่วไปสามารถพายได้บนสายน้ำไหลเอื่อย เรียกว่าเหมาะสมสำหรับผู้เริ่ม ล่องแก่งเป็นครั้งแรก
- ระดับ 2** ธรรมดา น้ำไหลแรงขึ้น มีแก่งที่ต้องใช้เทคนิค ในระดับนี้ผู้พายจะต้องมีทักษะในการพายอยู่พอสมควร
- ระดับ 3** ปานกลาง เริ่มมีแก่งนำตื่นเต้น เทคนิคการพายสูงขึ้น มีแก่งให้ผู้พายได้ตื่นเต้น เป็นระยะๆ ในการพายจะต้องฝึกฝนเทคนิค การพายและการเรียนรู้ถึงลักษณะของสายน้ำ
- ระดับ 4** ยาก มีแก่งที่ต้องใช้ทั้งเทคนิคและทักษะในการพาย และต้องใช้ความระมัดระวัง ในการล่องแก่ง
- ระดับ 5** ยากมาก น้ำไหลเชี่ยว ต้องใช้เทคนิคและประสบการณ์การพายสูง และต้องมีความระมัดระวัง ในการล่องแก่งเป็นพิเศษ
- ระดับ 6** จัดอยู่ในระดับที่อันตราย ไม่เหมาะสมการล่องแก่งเพราะแก่งมีลักษณะเป็น น้ำตก (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย,2548)

ข้อปฏิบัติก่อนการเดินทาง

1. ก่อนจะไปล่องแก่งควรเตรียมตัวสำหรับการเดินทางให้เหมาะสมเพื่อให้ได้รับความสนุกสนาน ความปลอดภัย โดยมีสิ่งผล กระทับกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังต่อไปนี้
2. พื้นที่ที่จะเดินทางไปส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตป่าต้นน้ำที่ธรรมชาติมีความเปราะบาง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องติดต่อขออนุญาตเดินทางเข้าไปในพื้นที่ต่างๆ ให้ถูกต้อง เช่น การขออนุญาตต่อกรมป่าไม้ หน่วยงานที่ดูแลพื้นที่เหล่านั้นด้วย
3. การล่องแก่งเป็นกิจกรรมประเภทท่องเที่ยวธรรมชาติกึ่งการผจญภัย จำเป็นที่จะต้องใช้เวลาความระมัดระวังอย่างยิ่งในการร่วมกิจกรรมต่างๆ โดยเลือกใช้บริการที่มีการจดทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวแล้วเรียบร้อย และตรวจสอบรายการท่องเที่ยว และข้อตกลงต่างๆ ให้เรียบร้อย เช่น การประกันภัย เครื่องมือ อุปกรณ์ที่มีการให้บริการ
4. การเตรียมตัวท่องเที่ยวทางน้ำ ควรเลือกเสื้อผ้าที่เหมาะสม เช่น กางเกงขาสั้น และเสื้อผ้า ควรใช้ผ้าที่แห้งง่าย รองเท้าแตะที่มีสายรัดจะดีมาก เพราะต้องเตรียมพร้อมที่จะเปียกน้ำ และขึ้นไปเดินบนฝั่ง หากมีการเดินป่าระยะทางไกล ก็จำเป็นต้องนำรองเท้าผ้าใบไปอีกคู่หนึ่งในช่วงฤดูหนาวควรมีเสื้อแจ็กเกต ผ้ากันลมไว้ใส่กันหนาวช่วงที่ล่องแก่งด้วย
5. เสื้อผ้า อุปกรณ์สำหรับแคมป์ปิ้ง และกล้องถ่ายภาพ และของใช้ต่างๆ ควรใส่ถุงพลาสติก หรือถุงกันเปียกให้เรียบร้อย การเตรียมสัมภาระต่างๆ ให้นำไปเฉพาะที่จำเป็นจริงๆ เพราะพื้นที่ขนสัมภาระจำกัด
6. ในการล่องแก่งควรศึกษาข้อปฏิบัติการพายเรือ พยายามมีส่วนร่วมในการเดินทางอย่างดี ควรปฏิบัติตัว ตามคำแนะนำของกัปตันเรือ และมัคคุเทศก์
7. หากมีการรับประทานอาหาร หรือไปประกอบอาหารในป่า ควรเลือกรายการอาหารที่สะดวกง่ายและ หลีกเลี่ยงการใช้เครื่องกระป๋อง ภาชนะประเภทกล่องโฟม ขวดน้ำพลาสติกที่ใช้ครั้งเดียว เพื่อลดขยะ และมลพิษ ทุกครั้งที่เก็บแคมป์ ควรดูแลความสะอาด พยายามให้พื้นที่กลับสู่สภาพเดิมให้มากที่สุด (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย,2548)

หลักการพายเรือล่องแก่ง

ลักษณะของสายน้ำและการอ่านสายน้ำ

ความแรงของกระแสน้ำจะขึ้นอยู่กับส่วนประกอบต่างๆ ในธรรมชาติ เช่น ความลึก (Volume) โดยร่องน้ำยิ่งลึกมาก กระแสน้ำก็จะยิ่งไหลแรงมากขึ้นตาม

- **การไหลของน้ำ (Gradient)** สามารถแยกได้เป็น 2 อย่าง คือ แก่ง (Rapid) ซึ่งน้ำจะไหลเร็วและแรงมาก แอ่ง (Pool) น้ำจะไหลช้าและมีความลึกมาก ปกติโดยทั่วไปบริเวณต้นแก่งน้ำ จะไหลเอื่อยและช้ากว่ากลางแก่ง หรือปลายแก่ง อีกสิ่งหนึ่งที่ต้องรู้และนักล่อง

แก่งต้องคำนึงถึงก็คือ ความเร็วของกระแสน้ำใต้ผิวน้ำและระดับน้ำจะต่างกัน โดยช่วงต่ำกว่าผิวน้ำลงไป กระแสน้ำจะค่อย ๆ ลดความเร็วลง และสำหรับความลาดเอียงของหินใต้น้ำ (River Bend) จะมีผลต่อความแรงของกระแสน้ำด้วย คือบริเวณที่ลึก น้ำจะไหล แรงกว่าบริเวณที่ตื้น และภายใต้กระแสน้ำอาจจะมีหินใต้น้ำที่มองไม่เห็น และเป็นอันตรายไม่น้อย คือต้นไม้ หรือกิ่งไม้ที่ล้ม ขวางน้ำ อาจส่งผลอันตรายต่อลูกเรือ หรือตัวเรือได้

- **ร่องน้ำรูปตัววี** (downstream V) สายน้ำจะบีบตัวเข้าหากันเป็นรูปตัววี โดยมีโขดหินสองข้างขวางลำน้ำ ทำให้เกิด เป็นร่องน้ำระหว่างหินนั้น ควรบังคับหัวเรือให้ตรงตามร่องตัววีนั้น แต่อย่างไรก็ตาม นายท้ายเรือจะต้องตัดสินใจในการ แก้อิฐสถานการณ์ล่วงหน้าอีกครั้ง เพราะช่องทางที่ดีที่สุดที่เห็นนั้น อาจจะถูกพัดถล่มจนหายไปกระทบกับหินก็ได้

- **ร่องน้ำรูปตัววีคว่ำ** ที่หันมุมแหลมเข้าหาเรา นั้น จะเป็นอันตรายมาก เรืออาจจะกระทบกับหิน หรือน้ำอาจดูดเข้าไปหาจนทำให้เรือ หรือตัวเรากระทบกับแก่งหินได้

- **น้ำวน** ในกรณีนี้จะต้องพายเรือออกจากศูนย์กลางของวังน้ำวนให้เร็วที่สุดและกรณีผู้ที่ตกน้ำก็เช่นกัน จะต้องพยายาม ว่ายออกจากศูนย์กลางให้เร็วที่สุด โดยไม่ต้องสนใจว่าฝั่งจะอยู่ทางใด และเมื่อหลุดจากวังน้ำวนมาแล้วค่อยว่ายเข้าหาฝั่ง

- **คลื่น** (Wave) ในกระแสน้ำที่ไหลแรงและลึก หินใต้น้ำและผิวน้ำจะทำให้เกิดคลื่นน้อยใหญ่แตกต่างกัน คลื่นนั้นอาจจะ ม้วนเป็นวงอย่างแรง ควรพยายามหลีกเลี่ยง เพราะจะทำให้ควบคุมเรือยาก เรืออาจจะถูกกระแสน้ำม้วนทำให้พลิกคว่ำได้

- **น้ำนิ่งหลังแก่ง** (Eddy) กระแสน้ำบริเวณหลังแก่งจะเป็นน้ำวนไหลย้อนทิศทาง ทำให้มีความแรงของน้ำน้อยลง สามารถใช้เป็นจุดพักเรือได้

- **น้ำม้วนหน้าแก่ง** (Hydro) เกิดจากกระแสน้ำที่ตกจากที่สูง น้ำที่ตกลงมา จะม้วนตัวอยู่หน้าแก่งก่อนที่จะไหลต่อไป ซึ่ง ถ้ามีความแรงมาก ๆ ก็สามารที่จะพลิกเรือให้คว่ำได้ และถ้ากระแสน้ำไหลตกจากที่สูงมากเท่าใด ก็จะมีอันตรายมาก เท่านั้น ถ้ากรณีที่เรือพลิกคว่ำ หลังลงจากที่สูงแล้ว ผู้ตกน้ำควรจะดำน้ำมุดหนีโพรงน้ำนั้นให้เร็วที่สุด อย่าพยายามขึ้นมาเหนือน้ำ เพราะกระแสน้ำจะม้วนดูดกลับลงไปอีก (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย,2548)

การช่วยเหลือตัวเองเมื่อพลัดตกเรือ

เมื่อตกไปในน้ำก็ให้พยายามว่ายเข้าหาเรือ หรือเข้าฝั่งให้เร็วที่สุด ทั้งนี้เพื่อป้องกันการบาดเจ็บที่จะเกิดขึ้นจากกระแส น้ำที่พัดพาตัวเราให้ไปตกอีกแก่งหนึ่งได้ และพยายามลอยตัวให้อยู่เหนือน้ำในลักษณะท่านอนหงาย ยกขาทั้งสองข้างขึ้นระดับผิวน้ำ เลือฐฐีพจะช่วยพยุง ตัวให้ลอย พยายามให้ขาไปข้างหน้าขณะที่ไหลไปตามกระแสน้ำ ค่อย ๆ เตะขาอย่างช้า ๆ เพื่อชะลอ

ความเร็วและป้องกัน ตัวเองจากการกระแทกกับแก่งหิน ที่สำคัญอย่างยิ่งในการล่องเรือ ผู้เชี่ยวชาญเน้นที่ความปลอดภัยทุกครั้ง โดยเฉพาะอุปกรณ์พื้นฐาน เช่น เสื้อชูชีพ หมวกกันน็อก เสื้อชูชีพจะช่วยพยุงตัวเราให้ลอยเหนือน้ำ ส่วนหมวกกันน็อกนอกจากจะช่วยป้องกันศีรษะกระแทกกับหินแล้ว ใน กรณีตกจากเรือ ยังช่วยป้องกันการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุไม้พายของคนข้างหลังตีอีกด้วย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย,2548)

4) การเดินป่า (Hiking)

ประเทศไทยตั้งอยู่บริเวณเขตร้อนเขตรึ่งร้อน ซึ่งป่าบริเวณนี้มีสภาพเป็นป่าเขตร้อน เป็นแหล่งรวมพันธุ์กรรมของสิ่งมีชีวิตที่สำคัญที่สุดของโลก ป่าไม้คือ ปัจจัยสำคัญของการดำรงชีวิต เป็นแหล่งโอบอุ้มความชุ่มชื้น เป็นต้นน้ำ ลำธารที่ไหลหล่อเลี้ยงให้ความอุดมสมบูรณ์แก่ผืนแผ่นดิน แก่พรรณไม้และ สัตว์ป่า เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ฝนตกตามฤดูกาล และสร้างความสมดุลให้ เกิดกับสภาพแวดล้อม ผลพลอยได้อีกอย่างหนึ่งก็คือ เป็นทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สำคัญของประเทศอีกด้วย ก่อนที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวศึกษาธรรมชาติในป่านั้น ต้องมีการเตรียมตัวให้พร้อม ดังนี้

- **สถานที่** ต้องหาข้อมูลของสถานที่นั้นให้มากที่สุด ทั้งนี้เพื่อจะได้จัดเตรียมอุปกรณ์ให้พร้อม เพราะแต่ละสถานที่ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่แตกต่างกัน

- **การแต่งกาย** การแต่งกายควรเป็นชุดที่ใส่สบาย คล่องตัว และใช้โทนสีที่กลมกลืนกับธรรมชาติ เช่น สีเขียว หรือน้ำตาล

- 1.) หมวก นับว่ามีประโยชน์มากในการเดินป่า หมวกที่เลือกใช้จะเป็นหมวกปีกหรือหมวกแก๊ป

- 2.) เสื้อและกางเกง ควรใส่เสื้อแขนยาว เพื่อป้องกันแมลง หนามและแสงแดด เนื้อผ้าควรเป็นชนิดที่ซับน้ำได้ดี เพื่อจะได้ดูดซับเหงื่อช่วยระบายความร้อน กางเกงควรเป็นกางเกงที่สวมสบาย

- 3.) เสื้อผ้าควรแบ่งออกเป็น 2 ชุด คือ ชุดเดินป่า 1 ชุด และชุดนอน 1 ชุด นอกจากนั้นควรมีเสื้อแจ็กเก็ตอีก 1 ตัว และถุงเท้า เพราะในเวลากลางคืนในป่าจะมีอากาศเย็น

- 4.) รองเท้า เป็นสิ่งสำคัญที่สุด ควรเป็นรองเท้าเดินป่าหุ้มส้นที่แข็งแรงและสวมใส่พอดี

- **อุปกรณ์เดินป่า** เบ้าหลัง ควรเลือกชนิดที่เบา มีขนาดกะทัดรัดคล่องตัว เต็นท์ ถุงนอน เปลสนาม ไฟฉาย เลื่อย กันฝน มีดพก กระตักน้ำ หม้อสนาม ชุดยาสามัญ เชือก สมุดบันทึก อุปกรณ์พลาสติก ฯลฯ

- **การเดินป่า** ก่อนออกเดินป่าควรสำรวจความเรียบร้อยของเครื่องแต่งกายและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อม ตีมน้ำให้อิ่มและเติมกระตักน้ำให้เต็ม ศึกษาจุดเริ่มต้นและจุดหมายปลายทางให้เข้าใจการเดินป่ามีหลักดังนี้ - เดินอย่างอ้อมก่าลัง - ผีกสายตาให้คุ้นเคยกับสภาพป่า - ระวังที่เดินไม่ควรส่งเสียงดังจนเกินไป - พยายามเดินตามทางเดินเท้า - พยายามปกปิดทุกส่วนของร่างกายให้มิดชิด - เดินแถวเรียงเดียว ควรทิ้งระยะห่างกันพอสมควร แต่ต้องให้อยู่ในสายตาของกลุ่มตลอด - เดินทางด้วยความเร็วสม่ำเสมอ พักทุก ๆ ชั่วโมง ครั้งละประมาณ 5-10 นาที - ไม่ควรแยกเดินไปคนเดียว ไม่ว่าจะเป็กลางวันหรือกลางคืน ต้องมีเพื่อนไปด้วยทุกครั้ง (ศูนย์ข้อมูลเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ, 2547)

กฎกติกาของการเดินป่าศึกษาธรรมชาติ

เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อห้าม และบทกำหนดลงโทษของพื้นที่ ๆ เข้าไปท่องเที่ยว ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ ๆ อยู่ในความดูแลของกรมป่าไม้ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เป็นต้น โดยผู้ประกอบการทำทัวร์เดินป่าควรจัดทำเป็นเอกสารแจกจ่ายให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

1. กฎระเบียบของอุทยานแห่งชาติ แบ่งย่อยออกได้ 3 ประการ ดังนี้

1) การใช้สถานที่ในเขตอุทยานแห่งชาติ

1. อาบน้ำหรือลงไปอาบน้ำเฉพาะในบริเวณที่เจ้าหน้าที่ได้กำหนดไว้
2. การใช้ห้องน้ำและสุขา เมื่อใช้แล้วต้องช่วยกันรักษาความสะอาดโดยเคร่งครัด และช่วยกันประหยัดน้ำ
3. การเล่นกีฬาให้กระทำได้ในบริเวณที่เจ้าหน้าที่ได้กำหนดไว้เท่านั้น
4. การพักแรมค้างคืนในภูมิประเทศโดยใช้เต็นท์ กระจงม หรือการจอดยานพาหนะเพื่อใช้นอน หรือโดยวิธีอื่น ๆ ให้กระทำเฉพาะในบริเวณที่กำหนดไว้เท่านั้น ทั้งนี้เมื่อเลิกใช้สถานที่แล้ว ต้องเก็บและทำความสะอาดรอบ ๆ ที่พักด้วย
5. ต้องก่อไฟเฉพาะในเขตที่เจ้าหน้าที่กำหนดไว้ และต้องระมัดระวังมิให้ไฟลุกลามไปยังที่อื่นโดยเฉพาะเมื่อเลิกใช้แล้วต้องดับให้สนิท
6. ห้ามเก็บหรือตัดกิ่งไม้ยืนต้นมาใช้สำหรับการก่อกองไฟหรือกิจกรรมรอบกองไฟ แต่ให้ใช้กิ่งไม้หรือไม้แห้งที่ล้มขอนนอนไพรได้

7. ต้องรักษาวัฒนธรรมอันดีงาม โดยไม่กระทำหรือส่งเสียงอื้อฉาวรบกวนคนหรือสัตว์และไม่กระทำการอันอาจเสื่อมเสียศีลธรรมอันดีงามของประชาชน

8. การเดินทางทำออกนอกเส้นทางถาวร ต้องปฏิบัติตามที่เจ้าหน้าที่กำหนดหรือตามที่เจ้าหน้าที่ทำเครื่องหมายไว้ให้

2) ข้อห้ามในเขตอุทยานแห่งชาติ

ภายใต้พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.2504 หมวด 3 การคุ้มครองและดูแลรักษา มาตรา16 กล่าวไว้ว่าภายในเขตอุทยานแห่งชาติห้ามมิให้บุคคลใด

1. ยึดถือหรือครอบครองที่ดิน รวมตลอดถึงการสร้าง แฝ้วถางหรือเผาป่า
2. เก็บหา นำออกไป หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายหรือทำให้เสื่อมสภาพซึ่งไม้ ยางไม้ น้ำมันยาง น้ำมันสน แร่ หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น
3. นำสัตว์ออกไป หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายแก่สัตว์
4. ทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายหรือทำให้เสื่อมสภาพแก่ดิน หิน กรวด หรือทราย
5. เปลี่ยนแปลงทางน้ำหรือทำให้น้ำในลำน้ำลำห้วย หนองบึงท่วมท้นหรือเหือดแห้ง
6. ปิดหรือทำให้กีดขวางแก่ทางน้ำหรือทางบก
7. เก็บหา นำออกไป หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายหรือทำให้เสื่อมสภาพซึ่งกล้วยไม้ น้ำผึ้ง ครั่ง ถ่านไม้ เปลือกไม้ หรือมูลค้างคาว
8. เก็บหาหรือทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายแก่ดอกไม้ ใบไม้หรือผลไม้
9. นำยานพาหนะเข้าออก หรือขับขี่ยานพาหนะในทางที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
10. นำอากาศยานขึ้นลงในทางที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
11. นำหรือปล่อยปศุสัตว์เข้าไป
12. นำสัตว์เลี้ยงหรือสัตว์พาหนะเข้าไป เว้นแต่จะได้ปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกรมป่าไม้ได้กำหนดโดยอนุมติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
13. เข้าไปดำเนินกิจการใด ๆ เพื่อหาผลประโยชน์ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
14. ปิดประกาศ โฆษณา หรือขีดเขียนในที่ต่าง ๆ

15. นำเครื่องมือสำหรับล่าสัตว์หรือจับสัตว์ หรืออาวุธใด ๆ เข้าไปเว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้อนุญาตนั้นได้กำหนดไว้
16. ยิงปืนหรือทำให้เกิดระเบิดซึ่งวัตถุระเบิดหรือจุดดอกไม้เพลิง
17. ส่งเสียงอื้อฉาวหรือกระทำการอื่นอันเป็นการรบกวนหรือเป็นที่เดือดร้อนรำคาญแก่คนหรือสัตว์
18. ทิ้งขยะมูลฝอยหรือสิ่งต่าง ๆ ในที่ที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้น
19. ทิ้งสิ่งที่เป็นเชื้อเพลิงซึ่งอาจทำให้เกิดเพลิงไหม้ได้

3) ข้อห้ามและบทกำหนดโทษในเขตอุทยานแห่งชาติตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ความผิด

	(ปรับ/บาท)	บทกำหนดโทษ (จำคุกปี)
1. เก็บหิน	500-20,000	5-20
2. เก็บพันธุ์ไม้ กิ่งไม้ ดอกไม้ ใบไม้ ผลไม้	500	
3. ชีดเขียนในที่ต่างๆ	500	
4. นำอาวุธเข้าไป	500	
5. ล่าสัตว์	500-20,000	
6. ยิงปืน จุดประทัด จุดวัตถุระเบิด	500	
7. ส่งเสียงอื้อฉาว	500	
8. ทิ้งขยะ	500	
9. ทำลายป่าต่างๆ	500	
10. ไม่เชื่อฟังคำสั่งเจ้าหน้าที่	1,000	

2. กฎระเบียบของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

การเข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่หรือได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เข้าไปแล้ว แต่ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ผู้ฝ่าฝืนจะต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท ดังนั้นการเดินทางเข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าควรที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า โดยเคร่งครัดดังต่อไปนี้

1. ก่อนเข้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าไม่ว่าแห่งใดในเมืองไทย จะต้องขออนุญาตโดยใช้แบบ สป.7 และต้องได้รับใบอนุญาตให้เข้าพื้นที่หรือ สป.8 ซึ่งสามารถจะกระทำได้ที่กองอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมป่าไม้ หรือที่ทำการของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ปานั้นๆ หนึ่งกรมป่าไม้หรือที่ทำการของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสงวนสิทธิ์ที่จะอนุญาต ไม่อนุญาต หรือระงับการได้รับอนุญาต

2. ใบอนุญาตให้เข้าพื้นที่ของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือ สป.8 พนักงานเจ้าหน้าที่ของเขตรักษาพันธุ์ฯ นั้นๆ กำหนดอายุใบอนุญาตได้ตามที่เห็นสมควรแต่มิให้กำหนดเกิน 30 วัน นับตั้งแต่วันที่ออกใบอนุญาต
3. ห้ามเข้าไปหรืออยู่ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ตกถึงพระอาทิตย์ขึ้นวันแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ หากได้รับอนุญาตก็ต้องพักแรมหรือกางเต็นท์ตามบริเวณที่เจ้าหน้าที่กำหนด
4. ไม่นำอาวุธหรือเครื่องมือสำหรับใช้ในการล่าสัตว์ป่าเข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
5. ไม่นำวัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง ประทัด ยาพิษ ยาเบื่อเมา หรือสิ่งอื่นที่อาจเป็นอันตรายแก่สัตว์ป่าเข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
6. ไม่นำยานพาหนะ สัตว์พาหนะ หรือสัตว์เลี้ยงเข้าไป วันแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
7. ไม่กระทำการใดๆ อันจะก่อให้เกิดเพลิงไหม้ขึ้นได้
8. ไม่ส่งเสียงอื้อฉาวหรือกระทำการใดๆ อันอาจทำให้สัตว์ป่าตื่นตกใจ
9. ไม่ปิดประกาศ โฆษณา หรือขีดเขียนข้อความใดๆ ไว้ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
10. ห้ามเดินทางเข้า-ออกในเวลากลางคืน(ตั้งแต่เวลา 18.00-06.00 น.)
11. เดินทางเข้า-ออก และเดินทางท่องเที่ยวตามเส้นทางที่เจ้าหน้าที่กำหนดหรือมีพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำอยู่ (สมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัย, 2549)

5) การพายเรือแคนู/เรือคายัก (Canoeing/Kayaking)

เรือแคนู (canoe) และเรือคายัก (kayak) เป็นรูปแบบของเรือพายที่นำมาจากต่างประเทศ เพื่อนำมาใช้ในการท่องเที่ยวตามลำน้ำ เป็นเรือพายขนาดเล็ก นั่งได้ ๑ - ๓ คน ตัวเรือใช้วัสดุที่คงทนแต่น้ำหนักเบา ไม่ล่อมได้ง่าย และพายได้คล่องตัว (ภาพที่ 2) คำว่า แคนู เป็นชื่อเรือพายของชนพื้นเมืองแถบทะเลแคริบเบียนในอเมริกากลาง ส่วน คายัก เป็นชื่อเรือพายของชาวเอสกีโมในทวีปอเมริกาเหนือ การพายเรือแคนูและเรือคายักเป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมอย่างมากในขณะนี้ มีทั้งการล่องแก่งในลำน้ำ และการพายเรือชมทัศนียภาพตามชายฝั่งทะเล (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ , 2550)

ภาพที่ 2 เรือแคนูที่ให้บริการอยู่ในอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จ.อุบลราชธานี

6) การเที่ยวถ้ำ (Cave Eeploration)

การเที่ยวถ้ำเป็นกิจกรรมอีกอย่างหนึ่งที่สร้างความตื่นเต้นให้แก่ผู้ที่ได้เข้าไปสัมผัสอย่างมาก ความมืดและบรรยากาศอันสงบเงียบและวังเวงทำทลายความกล้าของนักท่องเที่ยวทุกคน โดยมีความงดงามที่ธรรมชาติได้บรรจงสร้างสรรค์ไว้ในถ้ำเป็นรางวัล ไม่ว่าจะเป็นหินงอกหินย้อย เสาหิน ไข่มุกถ้ำ ฯลฯ การเที่ยวถ้ำยังทำให้ได้เรียนรู้เกี่ยวกับธรณีวิทยาและปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่ทำให้ เกิดรูปลักษณะต่างๆ ขึ้นในถ้ำ รวมทั้งยังมีประวัติศาสตร์ให้ค้นหาจากภาพเขียนสี และหลักฐานอื่นๆ ที่หลงเหลืออยู่ภายในถ้ำ (บริษัท เอเวอร์กรีนฮอติเคย์ จำกัด, 2549)

การเที่ยวถ้ำ ถือว่ามีความเสี่ยงพอสมควร ดังนั้นวิธีป้องกันที่ดีที่สุด คือการมีอุปกรณ์นิรภัยสวมใส่อยู่เสมอ อย่างแรก ได้แก่ หมวกนิรภัยที่ทุกคนต้องสวมตลอดเวลา เพื่อป้องกันหินหล่นจากเพดานและใช้สำหรับติดไฟฉาย หมวกต้องเป็นชนิดอย่างดี มีคุณภาพ ควรหาซื้อจากร้านขายอุปกรณ์เดินป่า ไฟฉายติดหัวก็นับเป็นอุปกรณ์สำคัญยิ่งใช้อำนวยความสะดวกให้มือเป็นอิสระในการพายปีนหรือคืบคลาน ถ่านไฟควรใช้ได้อย่างน้อย 8 ชั่วโมง จึงควรใช้ถ่านคุณภาพดีเยี่ยม สำหรับถ่านและหลอดไฟต้องมสำรองไว้อีกเช่นกัน เสื้อผ้านับเป็นสิ่งสำคัญ ทั้งนี้เพื่อความอบอุ่นแก่ร่างกายและป้องกันการขีดข่วนจากหินที่แหลมคม เนื้อผ้าต้องเป็นชนิดเบา อ่อนนุ่ม ยืดหยุ่นง่าย แห้งไว ควรใช้ผลิตภัณฑ์จากไฟเบอร์หรือโพลีเอสเตอร์ เสื้อผ้าต้องเป็นกางเกงขายาวและเสื้อแขนยาว ไม่ควรใช้เสื้อและกางเกงที่ทำจากวัสดุธรรมชาติ เช่น ฝ้าย และ

ขนสัตว์ เพราะแห้งช้าและจะทำให้หนวมมากขึ้น ผ้ายีนส์เป็นผ้าที่หนักแห้งช้า ไม่ยืดหยุ่นตัวในการใช้ปั่นปาย ควรมีถุงมือไว้สวมป้องกันหิมะแหลมคมบาดมือ รื่องเท้าจะต้องมีคุณภาพดี แข็งแรงทนทาน บางคนชอบใช้รองเท้าบูตซึ่งน้ำเข้าง่าย ทำให้มีน้ำหนักมาก ดังนั้น การเลือกใช้รองเท้าจึงขึ้นอยู่กับความถนัดและประสบการณ์ของแต่ละคน ส่วนถ้าที่แคบแต่บางแห่งต้องคลานบ่อย แผ่นยางรองเท้าควรมีไว้ นอกจากนี้ ควรมีเสื้อผ้าสำรองไว้เปลี่ยนในบางครั้ง เพื่อให้ร่างกายอบอุ่นเร็วขึ้น เบื้องหลังควรมีขนาดที่เหมาะสม ใช้บรรจุเสื้อผ้า ถ่านไฟฉาย และอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น กล้องถ่ายภาพ วัสดุทำเบ็ดต้องมีคุณสมบัติที่กันน้ำได้เป็นอย่างดี (อนุสาร อ.ส.ท. ใน หจก. เชียงรายขนส่งเงิน กรู๊ป, 2550)

ข้อปฏิบัติในการเที่ยวถ้ำ

ถ้าเป็นธรรมชาติที่เปราะบางอย่างยิ่งต่อการกระทำของผู้บุกรุกจากโลกภายนอก นักท่องเที่ยวจึงควรหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ถ้ำ ดังนี้

- ไม่จับ ตะ แสม ผัส หิน ออกหิน ย้อย หรือสิ่งที่เกิดจากการสะสมตัวของหินปูน เพราะอาจเกิดการแตกหัก รวมทั้งไขมันจากผิวหนังของมนุษย์จะไปหยุดยั้งการสะสมของหินปูน
- ไม่ขีดเขียนบนผนัง โขดหิน หรือสิ่งต่าง ๆ ภายในถ้ำ
- ไม่ออกนอกเส้นทางที่จัดทำไว้ เพราะอาจสร้างความเสียหายต่อสิ่งที่เหยียบย่ำและอาจหลงทางได้
- ไม่นำสิ่งต่าง ๆ ออกนอกถ้ำ เพราะสิ่งเหล่านี้มีค่าเฉพาะเมื่ออยู่ในถ้ำเท่านั้น
- ไม่ทิ้งขยะไว้ในถ้ำ ไม่ว่าจะขยะย่อยสลายได้ หรือย่อยสลายไม่ได้ ภายในถ้ำมีสิ่งมีชีวิตเล็กๆ อาศัยอยู่หลายชนิด การนำวัตถุแปลกปลอมจากโลกภายนอกเข้าไปในถ้ำ อาจทำให้ระบบนิเวศของสิ่งมีชีวิตในถ้ำเปลี่ยนแปลงไป (บริษัท เอเวอร์กรีนฮอติเคอรี จำกัด, 2549)

7) ดำน้ำ (Diving)

ใต้ทะเลเป็นอีกโลกหนึ่งที่ดูลึกลับและทำทลายความยากรู้ อยากเห็นของมนุษย์ประกอบด้วยกับความงดงามของธรรมชาติใต้ผืนน้ำที่เต็มไปด้วยปลาน้อยใหญ่ ตลอดจนปะการังและต้นไม้ใต้นานาชนิด ทำให้การดำน้ำเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่ทำให้หลายคนหลงใหล ซึ่งมีทั้งการดำน้ำตื่นและการดำน้ำลึก (ธรรมรัตน์ เสาวคนธ์, 2545)

นักดำน้ำอาจเป็นผู้ที่ทลายแนวปะการังลงไปโดยไม่ตั้งใจ นักดำน้ำที่ดีจะพยายามไม่แตะต้องแนวปะการังเลย เราสามารถที่จะหลีกเลี่ยงความเสียหายนี้ได้ดังต่อไปนี้

1. ใช้ตะกั่วถ่วงน้ำหนักให้เหมาะสม และเอาใจใส่กับการปรับการลอยตัวอย่างเคร่งครัด

2. ควบคุมการใช้ดินกบเมื่อว่ายอยู่เหนือแนวปะการัง ระวังอย่าเตะดินกบไปถูกแนวปะการัง และอย่าเตะทราย ให้ฟุ้งขึ้นมา เพราะทรายที่คั่งลอยไปตกบนตัวปะการัง จะทำให้ปะการังตาย
3. อย่าเก็บสิ่งของจากท้องทะเลโดยเด็ดขาด
4. อย่ายื่นพักตัวบนปะการัง โขดปะการังขนาดใหญ่ แม้จะดูแข็งแรง แต่ในตัวมันนั่นคือชีวิตปะการังตัวเล็ก ๆ ที่อาจจะตายได้แค่ถูกสัมผัส
5. อย่าแตะต้องแนวปะการัง หลีกเลี่ยงการจับต้องปะการังที่ยังมีชีวิตอยู่ เพียงมือไปสัมผัสลงบนตัวปะการัง เพียงเบา ๆ แม้จะไม่ทำให้มันหักลงมาก็ตาม แต่อาจจะฆ่าตัวปะการังได้
6. เก็บอุปกรณ์ที่เป็นสายระโยงระยางให้เรียบร้อย นักดำน้ำที่ปล่อยให้สายอากาศสำรองหรือสายวัดอากาศ ลากไปมักจะไปเกี่ยวกับปะการังอยู่เสมอ ๆ
7. รัดเข็มขัดตะกั่วให้เรียบร้อย เข็มขัดตะกั่วถ้าเกิดตกลงไปจะทำให้ปะการังเสียหายมาก
8. อย่าสัมผัสหรือจับต้องสัตว์น้ำทุกชนิด อย่าดำน้ำไล่ต้อน แต่ให้เฝ้าชมอยู่ในระยะห่างพอสมควร โดยเฉพาะสัตว์ใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นปลากะเบนราหูหรือปลาฉลามวาฬ เพราะจะเป็นเหตุให้สัตว์ใหญ่เหล่านี้ตื่น กลัว และอาจจะไม่ยอมเข้าใกล้นักดำน้ำอีกเลย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย,2548)

ประโยชน์ของการดำน้ำ

การดำน้ำเป็นกีฬาที่สนุกและท้าทายอยู่ในตัวเองค่อนข้างมากพอสมควร ได้รับความตื่นตาตื่นใจกับสภาพแวดล้อมใต้น้ำซึ่งเปรียบเสมือนโลกอีกโลกหนึ่งที่เราไม่คุ้นเคยมาก่อน การดำน้ำนอกจากจะได้ออกกำลังกาย ได้บริหารปอดแล้วยังช่วยคลายเครียดจากภารกิจอันยุ่งเหยิงในชีวิตประจำวัน เวลาที่อยู่ใต้น้ำจะผ่านไปอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้เรายังได้เรียนรู้ศึกษาชีวิตสัตว์และพืชทะเลซึ่งมีระบบนิเวศที่ซับซ้อนและมีความหลากหลายมากที่สุดในท้องทะเล นอกจากนี้การดำน้ำยังเป็นกิจกรรมที่เต็มไปด้วยความรับผิดชอบต่อชีวิตและความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น รับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมใต้ทะเลซึ่งมีความเปราะบาง การนำพานักท่องเที่ยวลงไปสัมผัสกับความสวยงามใต้น้ำนั้นในทางกลับกันก็อาจทำให้เกิดการทำลายได้ ฉะนั้นการเรียนดำน้ำจึงจำเป็นต้องปลูกฝังนิสัยการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมใต้น้ำให้เกิดความรู้สึกรักและหวงแหน การดำน้ำเป็นการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้คุณได้เข้าไปใกล้สัตว์ต่าง ๆ ได้อย่างใกล้ชิดและศึกษาเรียนรู้สภาพแวดล้อมธรรมชาติทั้งปลาเล็กปลาใหญ่และปะการัง สำหรับชีวิตประจำวันที่น่าเบื่อหน่ายซ้ำซาก การดำน้ำก็เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ทำหายความกล้าหาญและความสามารถ เพราะการดำน้ำเป็นกิจกรรมที่ไม่มีวันทำให้คุณเบื่อหน่าย นอกจากนั้นการดำน้ำยังเป็นการเปิดโลกทัศน์ให้กว้างขึ้น

เมื่อคุณนำพาตัวเองดำดิ่งลงไปในโลกของปลาใหญ่น้อย ประการังหลากสี คุณจะารู้จักกับชีวิตของ สรรพสัตว์เหล่านั้นเพิ่มมากขึ้น (สมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัย,2549)

2.2.5 อุทยานแห่งชาติที่อยู่ในเขตอีสานใต้

โดยส่วนมากรูปแบบการท่องเที่ยวผจญภัยจะอยู่ในสถานที่ที่เป็นป่าเขาลำเนาไพร และในเขตอีสานใต้มีสภาพพื้นที่เป็นป่าเขายู่มากมาย ในที่นี้จะยกตัวอย่างของอุทยานแห่งชาติที่อยู่ในเขตอีสานใต้มีจำนวนอุทยานแห่งชาติ จำนวน 9 แห่ง มีเนื้อที่ถึง 3,863,009.4 ไร่ และมีเพิ่มขึ้นใหม่อีก 2 แห่งคือ อุทยานแห่งชาติป่าหินงามและอุทยานแห่งชาติภูแลนคา ซึ่งตั้งอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดชัยภูมิทั้ง 2 แห่ง รวมแล้วในเขตอีสานใต้มีอุทยานแห่งชาติทั้งหมด 11 แห่ง ดังที่แสดงในตารางที่ 2 ดังรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2 อุทยานแห่งชาติในเขตอีสานใต้ จำนวน 9 แห่ง

ที่	ชื่ออุทยานแห่งชาติ	จังหวัด	เนื้อที่ (ไร่)	ประกาศในราชกิจจานุเบกษา		
				เล่ม	ตอน	วัน เดือน ปี
1.	เขาใหญ่	นครราชสีมา	1,355,396.96	79	86	18 ก.ย. 2505
2.	ตาดโตน	ชัยภูมิ	135,737.5	97	208	31 ธ.ค. 2523
3.	แก่งตะนะ	อุบลราชธานี	50,000	98	115	13 ก.ค. 2524
4.	ทับลาน	นครราชสีมา	1,400,000	98	201	23 ธ.ค. 2524
5.	ภูจอง-นายอย	อุบลราชธานี	428,750	104	103	1 มิ.ย. 2530
6.	ผาแต้ม	อุบลราชธานี	212,500	108	245	31 ธ.ค. 2534
7.	ไทรทอง	ชัยภูมิ	199,375	109	126	30 ธ.ค. 2535
8.	ตาพระยา	บุรีรัมย์	371,250	113	65 ก	22 พ.ย. 2539

ตารางที่ 2 อุทยานแห่งชาติในเขตอีสานใต้ จำนวน 9 แห่ง (ต่อ)

ที่	ชื่ออุทยานแห่งชาติ	จังหวัด	เนื้อที่ (ไร่)	ประกาศในราชกิจจานุเบกษา		
				เล่ม	ตอน	วัน เดือน ปี
9.	เขาพระวิหาร	อุบลราชธานี	81,250	115	14 ก	20 มี.ค. 2541
		ศรีสะเกษ				

ข้อมูลจาก www.swu.ac.th/royal/book2/b2c5t2.html

1) อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ 4 จังหวัด คือ นครราชสีมา นครนายก สระบุรี และปราจีนบุรี (ภาพที่ 3) เป็นอุทยานแห่งชาติแห่งแรกของไทย ประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2505 ได้รับสมญาว่าเป็น "อุทยานมรดกของกลุ่มประเทศอาเซียน" เป็นผืนป่าใหญ่ในเทือกเขาพนมดงรัก ในส่วนหนึ่งของดงพญาไฟหรือดงพญาเย็นในอดีต ประกอบไปด้วยขุนเขาน้อยใหญ่สลับซับซ้อนหลายลูก เป็นแหล่งกำเนิดของต้นน้ำลำธารที่สำคัญถึง 5 สาย เช่น แม่น้ำนครนายก แม่น้ำมูล อุทยานสมเด็จพระนเรศวรมหาราชไปด้วยพันธุ์ไม้และสัตว์ป่านานาชนิด เช่น ช้างป่า กวาง เก้ง กระต๊อ ตลอดจนมีเอกลักษณ์ทางธรรมชาติที่สวยงาม อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีเนื้อที่ 2,168.64 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,355,396.96 ไร่

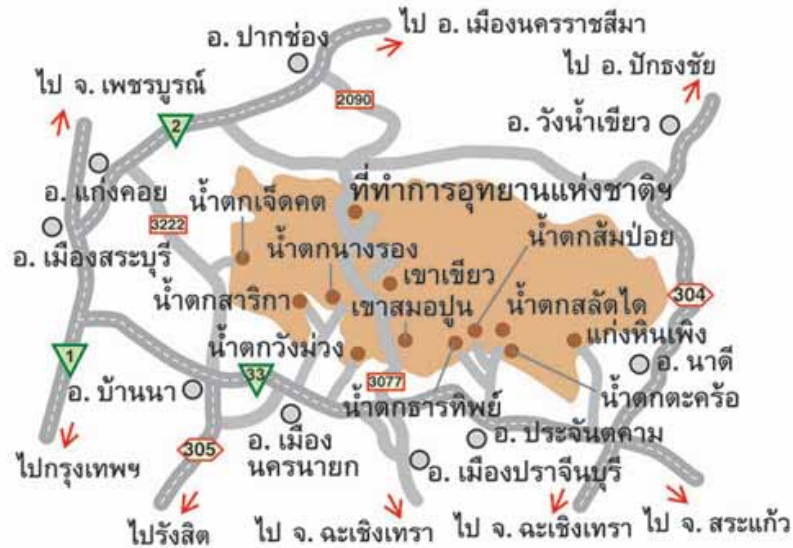
การเดินทาง

การเดินทางสู่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ไปได้หลายทางดังนี้

สายที่ 1 ถนนพหลโยธินผ่านรังสิตถึงสระบุรี เลี้ยวขวาเข้าถนนมิตรภาพผ่านมวกเหล็กไปทางอำเภอปากช่อง ก่อนถึงอำเภอปากช่องเลี้ยวเข้าถนนธนะรัตน์ ระยะทางทั้งสิ้นประมาณ 205 กิโลเมตร

สายที่ 2 ถนนพหลโยธินผ่านรังสิต ผ่านหนองแค เลี้ยวขวาสู่ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 305 (สุวรรณศร)ที่หินกอง ผ่านตัวเมืองนครนายกถึงสี่แยกเนินหอม หรือวงเวียนนเรศวร ก่อนเข้าตัวเมืองปราจีนบุรีเลี้ยวซ้ายเข้าสู่ถนนปราจีนบุรี-เขาใหญ่ รวมระยะทางประมาณ 190 กิโลเมตร

สายที่ 3 ถนนพหลโยธิน เลี้ยวขวาบริเวณรังสิต เข้าสู่ทางหลวงสายรังสิต-องครักษ์ และสายองครักษ์-นครนายก บรรจบกับเส้นทางสายที่ 2 แล้วเดินทางต่อตามเส้นทางสายที่ 2 (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2549)

ภาพที่ 3 แผนที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

2) อุทยานแห่งชาติตาตโตน

อุทยานแห่งชาติตาตโตน อยู่ในท้องที่อำเภอเมืองชัยภูมิทางทิศเหนือของจังหวัดชัยภูมิ ลักษณะทางธรณีวิทยาประกอบด้วย หินปูนและหินดินดาน โดยเฉพาะบริเวณน้ำตกตาตโตนประกอบด้วยลานหินที่กว้างใหญ่และสวยงาม พื้นที่ทั่วไปปกคลุมด้วยป่าดิบแล้งและป่าเต็งรัง เป็นส่วนใหญ่ มีเนื้อที่ประมาณ 135,737.50 ไร่ หรือ 217.18 ตารางกิโลเมตร

อุทยานแห่งชาติตาตโตน มีพื้นที่อยู่บนเทือกเขาภูแลนคา มีพื้นที่ประมาณ 1 ใน 4 ของเทือกเขาภูแลนคา โดยทั่วไปเป็นที่ราบสูงโดยมีเทือกเขาล้อมรอบที่ราบเอาไว้ ตอนกลางเป็นหุบเขากว้างใหญ่ พื้นที่ของอุทยานแห่งชาติทางด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือจะมีเขาภูเขียว ภูกลาง และภูแลนคา ซึ่งจะมีระดับสูงสุด 905 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือจะมียอดภูแลนคาซึ่งเป็นยอดเขาที่สูงที่สุดของอุทยานแห่งชาติตาตโตน โดยมีความสูงประมาณ 945 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ยอดเขาสูงเหล่านี้เป็นต้นน้ำลำธารของห้วยต่างที่สำคัญหลายสายและต้นกำเนิดของน้ำตกตาตโตน ได้แก่ ห้วยลำปะทาวหรือห้วยตาตโตน ห้วยน้ำซับ ห้วยคร้อ ห้วยตาตโตนน้อย ห้วยสีนวน และห้วยแก่นท้าว ซึ่งจะไหลรวมกันเป็นห้วยปะทาวและไหล

ผ่านตัวอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ นอกจากนี้ยังมีหน่วยที่สำคัญคือ หน่วยซีลอง หน่วยช่อระกา หน่วยเสียว หน่วยแคน และหน่วยเสียวน้อย สภาพป่าเป็นป่าดิบแล้ง ในบริเวณริมลำห้วยหุบเขาและยอดเขามีดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ดี และป่าเต็งรังเป็นดินกรวด มีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ

การเดินทาง

จากตัวจังหวัดชัยภูมิจะเดินทางไปทางทิศเหนือ ตามทางหลวงจังหวัดหมายเลข 2051 เป็นทางลาดยางตลอดจนถึงน้ำตกตาดโตน ซึ่งมีที่ทำการอุทยานแห่งชาติอยู่ที่บริเวณน้ำตกตาดโตนจะไปโดยรถยนต์ส่วนตัว หรือรถจ้างเหมาจะสะดวกกว่า เพราะไม่มีรถโดยสารประจำทางโดยตรง แต่จะมีรถยนต์โดยสารไปที่บ้านตาดโตน แล้วเดินเข้าไปน้ำตกตาดโตนอีกประมาณ 2 กิโลเมตร (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2549)

3) อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ

อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ ตั้งอยู่ในท้องที่อำเภอโขงเจียม และอำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี สภาพ พื้นที่ทั่วไปเป็นที่ราบและเนินเขาเตี้ยๆ โดยมียอดเขาบรรทัดเป็นจุดสูงสุด ความสูงประมาณ 543 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง มีแม่น้ำมูลและแม่น้ำโขงไหลผ่านตามแนวเขตทางด้านทิศเหนือไปออกประเทศลาว บริเวณแก่งตะนะจะมีสายน้ำที่เชี่ยวและลึก อีกทั้งยังมีถ้ำใต้น้ำหลายแห่ง จึงทำให้มีปลาอาศัยอยู่ชุกชุม ตรงกลางมีโขดหินขนาดใหญ่เป็นเกาะกลาง มีเนื้อที่ประมาณ 50,000 ไร่ หรือ 80 ตารางกิโลเมตร

คำว่า ตะนะ จากการเล่าขานตามความเชื่อของชาวบ้านและประชาชนทั่วไป เดิมมาจากคำว่า มรณะ เนื่องจากบริเวณแก่งตะนะนี้มีกระแสน้ำไหลที่เชี่ยวกราก และมีโขดหินใหญ่อยู่อยู่ทั่วไป ตลอดจนมีถ้ำใต้น้ำอยู่หลายแห่ง ชาวบ้านที่สัญจรทางน้ำหรือออกจับปลามักประสบอุบัติเหตุเสียชีวิตอยู่เป็นประจำ ชาวบ้านจึงเรียกแก่งนี้ว่า แก่งมรณะ ตามแรงบันดาลใจจากสภาพของสายน้ำที่ไหลผ่านแก่งนี้ ซึ่งต่อมาเรียกว่า “แก่งตะนะ”

การเดินทาง

อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ อยู่ห่างจากจังหวัดอุบลราชธานีประมาณ 90 กิโลเมตร และสามารถเดินทางมาได้ 2 เส้นทาง คือ

1. จากจังหวัดอุบลราชธานีไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 217 ผ่านอำเภวารินชำราบ ถึงอำเภอสว่างวีระวงศ์ ถึงอำเภอพิบูลมังสาหาร แยกเข้าทางหลวงจังหวัดหมายเลข 2173 ผ่านอำเภอสิรินธร ถึงสามแยกตลาดนิคม 2 เลี้ยวซ้ายเข้าสู่ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 2296 สุดทางจะถึงที่ทำการอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ

2. จากจังหวัดอุบลราชธานีไปตามเส้นทางเดียวกับเส้นทางแรก เมื่อถึงอำเภอพิบูลมังสาหารเลี้ยวซ้ายข้ามสะพานพิบูลมังสาหาร 200 ปี เลี้ยวขวาไปตามทางหลวงจังหวัดหมายเลข 2222 (ถนนพิบูลมังสาหาร-โขงเจียม) ผ่านอำเภอโขงเจียม ข้ามสะพานโขงเจียมไปตามทางหลวงจังหวัดหมายเลข 2173 ถึงบ้านหนองชาด ซึ่งห่างจากอำเภอโขงเจียม 6 กิโลเมตร เลี้ยวขวาเข้าสู่เส้นทางหลวงจังหวัดหมายเลข 2296 สุดเส้นทางถึงที่ทำการอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2549)

4) อุทยานแห่งชาติทับลาน

อุทยานแห่งชาติทับลาน มีพื้นที่ครอบคลุมท้องที่อำเภอปักธงชัย อำเภอวังน้ำเขียว อำเภอครบุรี อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา และอำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี สภาพป่ามีความอุดมสมบูรณ์และมีป่าลาน ซึ่งหาได้ยากที่มีเฉพาะบางท้องที่เท่านั้น มีต้นลานขึ้นตามธรรมชาติ เป็นแหล่งกำเนิดของแม่น้ำ ลำธารต่างๆ และมีธรรมชาติที่สวยงาม เช่น หุบผา หน้าผา น้ำตก เป็นอุทยานแห่งชาติที่มีเนื้อที่ใหญ่เป็นอันดับสองของประเทศ คือ มีเนื้อที่ประมาณ 1,397,375 ไร่ หรือ 2,235.80 ตารางกิโลเมตร

การเดินทาง

รถยนต์ ที่ทำการอุทยานแห่งชาติทับลาน อยู่ติดกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 304 ห่างจากกรุงเทพฯ เพียง 197 กิโลเมตร จากสี่แยกกบินทร์บุรีใหม่ ตามถนนสายกบินทร์บุรี - โคโราช เดินทางประมาณ 32 กิโลเมตร ถึงที่ทำการอุทยานแห่งชาติทับลาน

รถโดยสารประจำทาง จากกรุงเทพฯ ขึ้นรถโดยสารที่สถานีหมอชิต (สถานีขนส่งสายเหนือ) สายกรุงเทพฯ - กบินทร์บุรี ลงที่กบินทร์บุรี จากนั้นต่อรถโดยสารสายกบินทร์บุรี - โคโราช ไปอีก 32 กิโลเมตร ก็จะถึงที่ทำการอุทยานแห่งชาติ ซึ่งอยู่ติดกับถนนใหญ่ (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2549)

5) อุทยานแห่งชาติภูจอง-นายอย

อุทยานแห่งชาติภูจอง-นายอย ตั้งอยู่ในท้องที่อำเภอบุญทรภิก อำเภอนาจะหลวย และอำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศลาวและประเทศกัมพูชา พื้นที่ป่าอยู่ในส่วนหนึ่งของเทือกเขาพนมดงรักประกอบด้วยภูเขาภูเขากุเล็กภูน้อยมากมาย เช่น ภูจองนายอย ภูจองน้ำซับ ภูจอง ภูจันทร์แดง ภูพลาญสูง ภูพลาญยาว เป็นต้น มีสภาพป่าสมบูรณ์ สภาพธรรมชาติที่สวยงาม และมีสัตว์ป่าชุกชุม มีเนื้อที่ประมาณ 428,750 ไร่ หรือ 686 ตาราง

ส่วนใหญ่บริเวณป่าภูจอม-นายอยจะเป็นเทือกเขาแหล่งต้นน้ำของลำน้ำลำห้วยที่สำคัญของจังหวัดอุบลราชธานี สภาพป่าโดยทั่วไปเป็นป่าดิบเขา ป่าดิบแล้ง ป่าเบญจพรรณ และป่าเต็งรัง มีพันธุ์ไม้ขึ้นอยู่หนาแน่นและอุดมสมบูรณ์ ส่วนมากดินจะเป็นดินลูกรังปะปนหินปูนตามบริเวณที่ราบบนเนินเขา และประกอบด้วยลานหินลักษณะต่างๆ ตลอดจนหน้าผา เช่น ผาผึ้ง และประกอบด้วยพรรณไม้ชนิดป่าดิบเขา ป่าดิบแล้ง ป่าเบญจพรรณ และป่าเต็งรัง ซึ่งขึ้นอยู่เป็นส่วนๆ มีพรรณไม้ขึ้นหนาแน่นประมาณร้อยละ 75 โดยเฉลี่ยประกอบด้วยไม้พื้นล่างขึ้นหนาแน่น ได้แก่ จำปาป่า และพรรณไม้ดอกต่างๆ แซมเป็นไม้พื้นล่างให้กับไม้ยืนต้นจำพวกตะเคียนทอง ประดู่ ยาง กระบาก ไม้จ้าว พะยูง มะค่า แกล เป็นต้น ขึ้นแยกอยู่ตามสภาพป่า

การเดินทาง

จากกรุงเทพฯ ได้ทั้งทางรถไฟ รถยนต์ สายเก่า-สายใหม่ เมื่อถึงจังหวัดอุบลราชธานีแล้ว เดินทางโดยรถยนต์ประจำทาง จังหวัดอุบลราชธานี อำเภอนาจะหลวย ระยะทางประมาณ 100 กิโลเมตร ถ้าหากจะเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว แนะนำให้ใช้เส้นทาง อุบลราชธานี-อำเภอวารินชำราบ อำเภอเดชอุดม อำเภอน้ำยืน อำเภอนาจะหลวย ระยะทางรวม 140 กิโลเมตร ก่อนถึงอำเภอนาจะหลวยประมาณ 10 กิโลเมตร จะถึงบ้านแก้งเรื่องซึ่งมีทางแยกเข้าอุทยานแห่งชาติ (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2549)

6) อุทยานแห่งชาติผาแต้ม

อุทยานแห่งชาติผาแต้มมีสภาพพื้นที่เป็นเทือกเขาติดต่อกันลักษณะสูงๆ ต่ำๆ สลับกันไปทั่วพื้นที่ ระดับความสูงของพื้นที่อยู่ระหว่าง 100-600 เมตรจากระดับน้ำทะเล แนวเขตด้านทิศตะวันออกใช้เส้นแบ่งเขตแดนประเทศและติดกับประเทศลาว ซึ่งมีแม่น้ำโขงเป็นแนวเขต โดยตลอดความยาวประมาณ 63 กิโลเมตร สภาพพื้นที่โดยรวมเป็นลานหิน รอบแนวเขตถัดจากฝั่งแม่น้ำโขงจะเป็นหน้าผาสูงชัน มีภูผาที่สำคัญได้แก่ ภูผาขาม ภูผาเมย ภูผาเจ๊ก ภูผาสร้อย ภูย่าพะ ภูชะนะไค ภูผานาทาม ภูโลง ภูบึง ภูจันทร์แดง ภูหลวง ภูสมุย และภูกระบอ เป็นต้น อุทยานแห่งชาติผาแต้มเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารของห้วยซ้าง ห้วยภูโลง ห้วยสูง ห้วยลาน ห้วยเพระ ห้วยแยะ ห้วยกวย ห้วยกะอาก ห้วยใหญ่ ห้วยสูง และห้วยหละหลอย

การเดินทาง

จากจังหวัดอุบลราชธานีไปยังอำเภอโขงเจียม ระยะทางประมาณ 80 กิโลเมตร แล้วเดินทางไปตามเส้นทางยุทธศาสตร์สายโขงเจียม-เขมรรัฐ อีก 15 กิโลเมตร เลี้ยวขวาต่อไปอีก 5 กิโลเมตร จะถึงภูผาขาม ท้องที่บ้านหนองผือน้อย ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม ซึ่งที่ทำการอุทยานแห่งชาติผาแต้มตั้งอยู่ ปัจจุบันเส้นทางนี้ไปสิ้นสุดบนลานภูผาขาม (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2549)

7) อุทยานแห่งชาติไทรทอง

อุทยานแห่งชาติไทรทอง อยู่ในท้องที่อำเภอหนองบัวระเหว อำเภอเทพสถิต อำเภอภักดีชุมพล และอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ มีเนื้อที่ประมาณ 199,375 ไร่ หรือ 319 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับอุทยานแห่งชาติป่าหินงามและอุทยานแห่งชาติภูแลนคา เป็นผืนป่าบนเทือกเขาพังเหย ในช่วงต้นฤดูฝนนอกจากผืนป่าจะเขียวชอุ่มชุ่มชื้นไปด้วยพรรณไม้ไม่น้อยใหญ่แล้ว ที่นี่ยังงดงามโดดเด่นด้วยดอกกระเจียวที่ผลิบานอยู่เต็มท้องทุ่ง เรียกชื่อว่า ทุ่งบัวสวรรค์ มีน้ำตกไทรทองที่สวยงาม และมีหน้าผาให้ทุกคนทำพิธีบูชาขอความหวาดเสียว อุทยานแห่งชาติไทรทอง อยู่ห่างจากตัวจังหวัดชัยภูมิประมาณ 70 กิโลเมตร (ห่างจากอำเภอหนองบัวระเหวประมาณ 37 กิโลเมตร) ไปตามทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 225 สายจังหวัดชัยภูมิ-นครสวรรค์ บริเวณที่กำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติคือเทือกเขาพังเหย ประกอบด้วยป่าสงวนแห่งชาติป่านายางหลัก และป่าเตรียมการสงวนฯตามมติคณะรัฐมนตรี ป่าหมายเลข 10 แปลง 1

การเดินทาง

ที่ทำการอุทยานฯ อยู่ห่างจากตัวจังหวัดชัยภูมิประมาณ 70 กิโลเมตร (ห่างจากอำเภอหนองบัวระเหวประมาณ 37 กิโลเมตร) ไปตามทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 225 สายจังหวัดชัยภูมิ-นครสวรรค์ (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2549)

8) อุทยานแห่งชาติตาพระยา

อุทยานแห่งชาติตาพระยาเป็นส่วนหนึ่งในเทือกเขาพนมดงรัก ตั้งอยู่ในแนวทิศตะวันออกยาวไปทางทิศตะวันตก ระหว่างเส้นรุ้งที่ 14 องศา 5 ลิปดาเหนือถึง 14 องศา 22 ลิปดาเหนือ และเส้นแวงที่ 102 องศา 30 ลิปดาตะวันออก ถึง 103 องศา 14 ลิปดาตะวันออก หรือบริเวณของด้านทิศใต้ของที่ราบสูงโคราช มีเนื้อที่ทั้งสิ้นประมาณ 371,250 ไร่ หรือ 594 ตารางกิโลเมตร โดยครอบคลุมเนื้อที่ 2 จังหวัด ได้แก่ สระแก้ว และบุรีรัมย์ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศตะวันออก ประมาณ 380 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศกัมพูชา

อุทยานแห่งชาติตาพระยา เป็นเทือกเขาสูงจากเทือกเขาบรรทัดตลอดแนวจนไปถึงเทือกเขาพนมดงรัก เป็นแนวเขตติดต่อระหว่างไทยกับสาธารณรัฐกัมพูชาประชาธิปไตย ตั้งแต่หลักเขตประเทศที่ 24 ถึง หลักเขตที่ 28 วางตั้งในแนวทิศตะวันตกไปทิศตะวันออกสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 206-579 เมตร ยอดเขาที่สูงที่สุดคือ ยอดเขาพรานนุช ความสูง 579 เมตรจากระดับน้ำทะเล มีความลาดชันเฉลี่ยทั้งพื้นที่ประมาณ 35 เปอร์เซ็นต์ บริเวณที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของที่ราบสูงโคราช ซึ่งมีความสูงเฉลี่ยประมาณ 100-200 เมตร จากระดับน้ำทะเล ประกอบด้วยเขาเขาวง เขาสะแกกรัง เขาบรรทัด เขาเนินหิน เขาพนมแม่ไก่ เป็น

ต้น น้ำลำธารของลำสะโดน ห้วยซับกระโดน ลำนางรอง ลำจันทน์ ห้วยตรุมะเมียง ห้วยแห้ง ห้วย
ละลอกพลวง ห้วยดินทราย ห้วยนาเหนือ ห้วยพลู และห้วยเมฆา (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2549)

การเดินทาง

อุทยานแห่งชาติตาพระยาอยู่ห่างจากอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ประมาณ
250 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ประมาณ 140 กิโลเมตร มีเส้นทาง
สำคัญที่ล้อมรอบพื้นที่ ดังนี้

1. ทางหลวงแผ่นดินสาย 3068 (อำเภออรัญประเทศ - อำเภอตาพระยา อำเภอละหานทราย
จังหวัดบุรีรัมย์)
2. ทางหลวงแผ่นดินสาย 3198 (อำเภอวัฒนานคร - อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว)
3. ทางหลวงแผ่นดินสาย 2121 (อำเภอละหานทราย - อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์)
4. ทาง ร.พ.ช. (บ้านสันรชงัน - บ้านโคกไม้แดง)
5. ทาง ร.พ.ช. (บ้านโคกกลาน - บ้านโคกกราด)
6. ทาง ร.พ.ช. (บ้านสันติสุข - บ้านโนนดินแดง) (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2549)

9) อุทยานแห่งชาติเขาพระวิหาร

อุทยานแห่งชาติเขาพระวิหาร ตั้งอยู่ในท้องที่อำเภอน้ำยืน กิ่งอำเภอน้ำขุ่น จังหวัด
อุบลราชธานี และอำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ มีเนื้อที่ประมาณ 81,250 ไร่ หรือ 130 ตาราง
กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศกัมพูชา ถนนและบันไดทางขึ้นสู่ปราสาทเขาพระวิหาร
ทางด้านบริเวณผามออีแดง ท้องที่ตำบลเสาชังชัย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งอยู่ในเขต
อุทยานแห่งชาติเขาพระวิหาร จัดได้ว่าสะดวกที่สุด และมีทัศนียภาพและทิวทัศน์ที่สวยงามอยู่
หลายแห่ง อาทิเช่น จุดชมวิวผามออีแดง จุดชมวิวหน้าผาช่องโผย บริเวณป่าและสวนหินรอบ
สระตราว ถ้ำฤๅษี แหล่งตัดหิน สถูปคู่ ภาพสลักนูนต่ำใต้ผามออีแดง น้ำตกผาช่องโผย จุดชมวิว
ภูเขียงหม้อ ปราสาทโดนตวลและที่สำคัญอีกจุดหนึ่งคือ ปราสาทเขาพระวิหาร โบราณสถาน
สำคัญเก่าแก่ที่เคยเป็นกรณีพิพาทระหว่างไทยกับประเทศกัมพูชา เมื่อปี พ.ศ.2505 ซึ่งศาลยุติธรรม
ระหว่างประเทศได้ตัดสินให้ตกเป็นสมบัติของประเทศกัมพูชาแล้วโดยเด็ดขาดก็ตาม แต่ถนนและ
บันไดทางขึ้นสู่ปราสาทเขาพระวิหารนั้นอยู่ด้านพื้นที่ของประเทศไทย จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องผ่านและ
อาศัยพื้นที่ทางขึ้นด้านบริเวณผามออีแดงที่จังหวัดศรีสะเกษจัดว่าสะดวกที่สุด เพราะฉะนั้นการที่
ชาวไทยหรือชนชาติต่างๆ ที่ต้องการเดินทางไปศึกษาหาความรู้และพักผ่อนหย่อนใจบนปราสาท
เขาพระวิหาร จึงไม่เป็นปัญหาสำหรับประเทศไทยแต่อย่างใด ซึ่งตอนนี้ประเทศไทยโดยจังหวัด

ศรีสะเกษได้ประสานงานตกลงกับจังหวัดพระวิหาร ประเทศกัมพูชาเรียบร้อยแล้ว ในเรื่องการขอใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวของสถานที่บริเวณส่วนบนปราสาทเขาพระวิหารแห่งนี้ร่วมกัน

การเดินทาง

โดยรถยนต์โดยสารสู่อุทยานแห่งชาติเขาพระวิหารได้หลายเส้นทางซึ่งถนนลาดยางทุกเส้นสะดวกสบายมากคือจากจังหวัดศรีสะเกษ - อำเภอกันทรลักษ์ - ที่ทำการอุทยานฯ หรือจากจังหวัดอุบลราชธานี อำเภอน้ำยืน ที่ทำการอุทยานฯ ระยะทางแต่ละสายประมาณ 100 กิโลเมตร เท่านั้น (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2549)

10) อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม

อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม อยู่ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่านายางหลัก ในท้องที่ตำบลโป่งนก ตำบลนาयाงหลัก ตำบลบ้านไร่ ตำบลวะตะแบก อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ มีสภาพป่าสมบูรณ์ เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารของกลุ่มน้ำชีและแม่น้ำป่าสักมีจุดเด่นทางธรรมชาติที่สวยงามหลายแห่งโดยเฉพาะทุ่งดอกกระเจียว มีพื้นที่ประมาณ 112 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 70,000 ไร่ ลักษณะภูมิประเทศเป็นเทือกเขา ประกอบไปด้วยภูเขาต่างๆ เช่น เขาพังเหย มีความสูงประมาณ 200 - 800 เมตร ทางธรณีวิทยาของพื้นที่เป็นหมวดหินภูพานหมวดหินพระวิหาร และหมวดหินภูกระดึง เป็นหินในระหว่างช่วงเวลาประมาณ 180 - 230 ล้านปี ยุคจูแรสสิกและไทรแอสสิก เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารกลุ่มน้ำชี (แม่น้ำชี) ลำน้ำสนธิซึ่งไหลลงแม่น้ำป่าสัก (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2549)

การเดินทาง

โดยรถยนต์จากกรุงเทพฯ มาตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 ผ่านสระบุรีจนถึงบ้านพุดเค็ด เลี้ยวขวาตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 21 จนถึงอำเภอชัยบาดาล แล้วใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 205 ผ่านกิ่งอำเภอลำสนธิ ก่อนถึงอำเภอเทพสถิตประมาณ 1 กิโลเมตร ให้เลี้ยวซ้ายไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2354 ระยะทางประมาณ 17 กิโลเมตรแล้วเลี้ยวซ้ายไปตามถนนลาดยางระยะทางประมาณ 13 กิโลเมตร ก็จะถึงที่ทำการอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม รวมระยะทางประมาณ 270 กิโลเมตร

โดยรถยนต์จากจังหวัดนครราชสีมา ใช้เส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 205 ผ่านอำเภอโนนไทย บ้านหนองบัวโคก บ้านคำปึง เมื่อเลยอำเภอเทพสถิตมาประมาณ 1 กิโลเมตร ให้เลี้ยวขวาไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2354 ระยะทางประมาณ 17 กิโลเมตร ให้เลี้ยวซ้ายไปตามถนนลาดยางระยะทางประมาณ 13 กิโลเมตร ก็จะถึงที่ทำการอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม ระยะทางประมาณ 140 กิโลเมตร (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2549)

11) อุทยานแห่งชาติภูแลนคา

อุทยานแห่งชาติภูแลนคา ตั้งอยู่ในท้องที่อำเภอเมือง อำเภอบ้านเขว้า อำเภอหนองบัวแดง และอำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ มีพื้นที่ 110,625 ไร่ หรือ 177 ตารางกิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ภูเขาสูงสลับซับซ้อน พื้นที่ลาดชัน พื้นที่ลาดเอียง พื้นที่หน้าผาสูงสลับหุบเขา และเป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธารที่ก่อกำเนิดลำห้วยน้อยใหญ่มากมายซึ่งเป็นสาขาหนึ่งของ แม่น้ำชี (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2549)

การเดินทาง

ระยะทางจากจังหวัดชัยภูมิ ถึงอำเภอหนองบัวแดง 26 กิโลเมตร และระยะทางจากอำเภอหนองบัวแดง ถึง สำนักงานอุทยานแห่งชาติภูแลนคา 17 กิโลเมตร สภาพถนนส่วนใหญ่เป็นถนนลาดยาง (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2549)

2.2.6 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแบบผจญภัย

1. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)
2. สมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการผจญภัย (สทอ.)
3. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช
4. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
5. สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว
6. สมาคมไทยธุรกิจการท่องเที่ยว (ATTA)

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากผลการศึกษาของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2549. “โครงการส่งเสริมสินค้าท่องเที่ยวความสนใจพิเศษ” สามารถจัดลำดับสินค้าศักยภาพ 5 อันดับแรกของการท่องเที่ยวประเภทความสนใจพิเศษ ที่ควรได้รับการส่งเสริมหรือประชาสัมพันธ์ คือ อันดับที่ 1 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย อันดับที่ 2 การท่องเที่ยวเพื่อมาซื้อสินค้า อันดับที่ 3 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อันดับที่ 4 การท่องเที่ยวในแหล่งที่มนุษย์สร้างขึ้น และอันดับที่ 5 การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ซึ่งทำให้ทราบว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัยมีการส่งเสริมหรือประชาสัมพันธ์น้อยเกินไป แต่ในอนาคตการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัยจะมีความต้องการเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยชิ้นนี้ เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้ให้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย

จากผลการศึกษาของศูนย์วิจัยกสิกรไทย, มปป. “โครงการสามเหลี่ยมมรกต : ความร่วมมือด้านท่องเที่ยวของ 3 ประเทศ” พบว่า ภาครัฐบาลมุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวของไทยในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านในอินโดจีน คือ ลาว และกัมพูชา เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้าสู่ภูมิภาคมากขึ้น โดยกำหนดให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวพิเศษเฉพาะบริเวณชายแดนรอยต่อของทั้ง 3 ประเทศ ที่เรียกกันว่า สามเหลี่ยมมรกต ในพื้นที่ดำเนินการประมาณ 3,000 ไร่ มีกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ โดยเฉพาะ โครงการก่อสร้างสนามกอล์ฟนานาชาติ 3 ประเทศแห่งแรกของโลก เพื่อเป็นจุดขายสำคัญที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวที่นิยมเล่นกอล์ฟเดินทางเข้ามาสัมผัส นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมอื่นๆรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเป็นครอบครัวได้แก่

- กิจกรรมท่องเที่ยวผจญภัย เช่น การเดินป่า การปีนหน้าผา การขี่จักรยานเสือภูเขา การขี่ช้างเดินป่า เป็นต้น
- กิจกรรมด้านกีฬา เช่น ยิงธนู และขึ้นบอลลูน เป็นต้น
- ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เช่น สปา และนวดแผนโบราณ เป็นต้น

โครงการพัฒนาสามเหลี่ยมมรกตเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่นั้น นอกจากจะดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในพื้นที่จำนวนมากแล้ว โครงการนี้ยังส่งผลดีต่อแหล่งท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียงของทั้ง 3 ประเทศ ที่จะมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปเที่ยวมากขึ้น โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ดังนี้

- แหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย ได้แก่ อุทยานแห่งชาติภูจองนายอย (ที่มีน้ำตกห้วยหลวง แก่งกะเลา และแก่งสามพันปี) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยยอดโดม (ที่มีแก่งลำดวน) ภูหินต่างๆที่เป็นหน้าผาสวยริมชายแดน ตั้งอยู่ในเขตอำเภอบุณยฤทธิ์ และเป็นส่วนหนึ่งของอุทยานแห่งชาติภูจองนายอย แหล่งท่องเที่ยวอารยธรรมขอม อาทิ อุทยานประวัติศาสตร์พิมาย ในจังหวัดนครราชสีมา อุทยานประวัติศาสตร์เขาพนมรุ้ง ในจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นต้น
- แหล่งท่องเที่ยวในประเทศลาว ได้แก่ น้ำตกคอนพะเพ็ง หลี่ผี ปราสาทวัดภู แขวงจำปาสัก
- แหล่งท่องเที่ยวในประเทศกัมพูชา ได้แก่ แหล่งปลาโลมาน้ำจืด ปราสาทเขาพระวิหาร จังหวัดเขาพระวิหาร นครวัด นครธม จังหวัดเสียมเรียบ และโตนเลสาบ

อย่างไรก็ตาม การจัดทัวร์ตามแหล่งท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของบริษัทนำเที่ยวส่วนใหญ่จะประสบปัญหาในด้านต่างๆดังนี้

- ขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง
- แหล่งท่องเที่ยวที่ตั้งอยู่กระจุกกระจายและห่างกันมาก ทำให้ใช้ระยะเวลาในการเดินทางนานและจัดทัวร์ได้ยาก
- ในบางพื้นที่ขาดความพร้อมทางด้านสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆที่จะรองรับนักท่องเที่ยว เช่น โรงแรม ร้านอาหาร ห้องน้ำที่สะอาด รวมทั้งการคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งยังคงค่อนข้างลำบาก

ซึ่งมีความสอดคล้องกับการทำวิจัยในครั้งนี้ เพื่อหาแนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์ฟื้นฟูเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนา และจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

2.4 สรุป

จากบทนี้ จะทราบว่าในเขตอีสานใต้ ประกอบไปด้วย 6 จังหวัด คือ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดศรีสะเกษ ทราบรูปแบบกิจกรรมของการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยมี 7 กิจกรรม คือ การเดินป่า การปีนผา/เขา/ไผ่ต้ว การปั่นจักรยานเสือภูเขา การล่องแก่ง การพายเรือแคนู/เรือคายัค การเที่ยวถ้ำ และการดำน้ำ และทราบลักษณะของแต่ละกิจกรรมของการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัย ทราบว่าในเขตอีสานใต้มีจำนวนอุทยานแห่งชาติ จำนวน 9 แห่ง มีเนื้อที่ถึง 3,863,009.4 ไร่ และมีเพิ่มขึ้นใหม่อีก 2 แห่งคือ อุทยานแห่งชาติป่าหินงามและอุทยานแห่งชาติภูแลนคา ซึ่งตั้งอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดชัยภูมิทั้ง 2 แห่ง รวมแล้วในเขตอีสานใต้มีอุทยานแห่งชาติทั้งหมด 11 แห่ง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 บทนำ

ในบทนี้ จะกล่าวถึง รูปแบบการวิจัย ระเบียบวิธีวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียดดังต่อไปนี้

3.2 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อสำรวจแหล่งท่องเที่ยวและรูปแบบการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในเขตอีสานใต้ ประกอบด้วย 6 จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี และศึกษาแนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์พึงพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนา และจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

3.3 ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ทำการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบที่คำนึงถึงความน่าจะเป็น โดยทำการสุ่มตัวอย่างจากแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยใน 6 จังหวัดอีสานใต้ คำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane แล้วจัดสัดส่วนของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยของแต่ละจังหวัดในเขตอีสานใต้เพื่อทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามนักท่องเที่ยวจำนวน 400 ชุด และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

3.4 วิธีดำเนินการวิจัย

ตารางที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

วัตถุประสงค์	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	การเก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อสำรวจแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้	-	-	ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้	1. สืบค้นจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ 2. สืบค้นจากหนังสือ นิตสาร/วารสาร การ	จัดกลุ่มข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้

ตารางที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย (ต่อ)

วัตถุประสงค์	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	การเก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล
				ท่องเที่ยว 3. สืบค้นจากข้อมูลพื้นฐานของแต่ละจังหวัดในเขตอีสานใต้	
2. เพื่อสำรวจรูปแบบการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้	-	-	สำรวจสภาพบริบทของสถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบผจญภัยในอีสานใต้	1. สังเกตจากกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบผจญภัยในสถานที่จริง 2. สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของสถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีกิจกรรมท่องเที่ยวแบบผจญภัย	จัดกลุ่มข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบผจญภัยในแต่ละกิจกรรมที่มีการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้
3. เพื่อศึกษาแนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน	กลุ่มนักท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยวจำนวน 400 คน	แบบสอบถามนักท่องเที่ยว จำนวน 400 ชุด	1. การให้นักท่องเที่ยวตอบแบบสอบถามจำนวน 400 ชุด	วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) แสดงผลเป็นการจัดกลุ่ม และค่าเฉลี่ยร้อยละ โดยใช้โปรแกรม SPSS มาวิเคราะห์ข้อมูล

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยชิ้นนี้ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) วิเคราะห์ข้อมูล แสดงผลเป็น การจัดกลุ่ม ค่าเฉลี่ย ร้อยละ เพื่ออธิบายแหล่งท่องเที่ยวและรูปแบบการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบ ผจญภัยในเขตอีสานใต้ โดยใช้โปรแกรม SPSS มาวิเคราะห์ข้อมูล

3.6 สรุป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อสำรวจแหล่งท่องเที่ยวและ รูปแบบการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในเขตอีสานใต้ และศึกษาแนวทางการกำหนดยุทธ ศาสตร์พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนา และจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม นักท่องเที่ยวจำนวน 400 ชุด และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

บทที่ 4 ผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

4.1 บทนำ

การศึกษานี้มีคำถามการวิจัยอยู่ 3 ข้อ คือ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยของทางอีสานใต้มีที่ใดบ้าง การท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยของทางอีสานใต้มีรูปแบบเป็นอย่างไรบ้าง และแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์พึงพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนา และจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างไร การนำเสนอผลการวิจัยจึงขออภิปรายผลตามคำถามการวิจัย ดังนี้

4.2 ผลการศึกษา

4.2.1 แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยของทางอีสานใต้มีที่ใดบ้าง

แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้ พบใน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัด นครราชสีมา จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดบุรีรัมย์ มีอยู่ทั้งหมด 7 แห่ง ดังต่อไปนี้

1) อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จ.นครราชสีมา

เป็นอุทยานแห่งชาติแห่งแรกของประเทศไทย ตั้งอยู่ในพื้นที่ 4 จังหวัด คือ นครราชสีมา นครนายก สระบุรี และปราจีนบุรี เป็นผืนป่าที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพันธุ์ไม้และสัตว์ป่า เช่น ช้างป่า กระต๊อง นกเห็บอก เป็นต้น และมีเส้นทางท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยที่หลากหลายรูปแบบกิจกรรม ดังต่อไปนี้

- **เส้นทางเขาสมอปูน** ซึ่งเป็นภูเขาคินปูนที่สูง 805 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง บนสันเขาเป็นที่ราบสลับกับป่าโปร่ง ช่วงปลายฝนต้นหนาว ราวเดือนกันยายน - พฤศจิกายน ดอกไม้ป่า เช่น หงอนไก่ กระดุมเงิน หล้าข้าวก่า จะพร้อมใจกันบาน อวดดอกสวยสะพรั่ง เริ่มต้นที่หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ ขญ.12 (เนินหอม) เดินไต่ระดับความสูงแล้วลัดเลาะไปตามหน้าผา ผ่านลานสุริยัน พุ่มพรหมจรรย์ น้ำตกหินดาด น้ำตกบึงเอิญ น้ำตกเหวอี้อ่า และสิ้นสุดที่หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ ขญ.10 (ประจันตคาม) ใช้เวลาเดินทาง 4 วัน 3 คืน

- **เส้นทางคลองปลากั้ง-น้ำตกวังเหว-รอยเท้าไดโนเสาร์-แก่งหินเพิง** เริ่มต้นที่หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ ขญ.4 (คลองปลากั้ง) ไต่ระดับความสูงชันชันกำแพง จะพบพื้นที่ราบบนหลังแปที่มีทุ่งหญ้าขนาดใหญ่แซมด้วยดอกไม้ป่า กล้วยไม้ป่า ต่อจากนี้ก็จะพบน้ำตกวังเหว ไปตามลำธารประมาณ 2 กิโลเมตร จะพบรอยเท้าไดโนเสาร์พันธุ์กินเนื้อที่ชัดเจนบนโขดหิน

ริมธาร ผ่านป่าดงดิบลัดเลาะไปตามสันเขาไปข้ามลำน้ำที่แก่งกليبสมุทร วันสุดท้ายออกจากป่าดงดิบถึงแก่งหินเพิง ซึ่งสามารถล่องแก่งในระยะ 3 กิโลเมตร มาขึ้นฝั่งที่หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ขญ. 9 (ใสใหญ่) ใช้เวลา 4 วัน 3 คืน

- **เส้นทางคลองสะท้อน-แก่งยาว** ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ระยะทาง 15 กิโลเมตร สามารถใช้เวลาแบบเดินทางแบบเข้าไป-เย็นกลับ หรือพักแรม 1 คืนก็ได้

- **เส้นทางโป่งตาลอง-น้ำตกผาด่านช้าง-น้ำตกผามะนาวยักษ์-น้ำตกไทรคู่-น้ำตกผากระชาย** ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ระยะทาง 15 กิโลเมตร ใช้เวลา 2 วัน 1 คืน

- **เส้นทางกลุ่มน้ำตกในตำบลบุฝ้าย** ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี ระยะทางประมาณ 20 กิโลเมตร ใช้เวลา 3 วัน 2 คืน

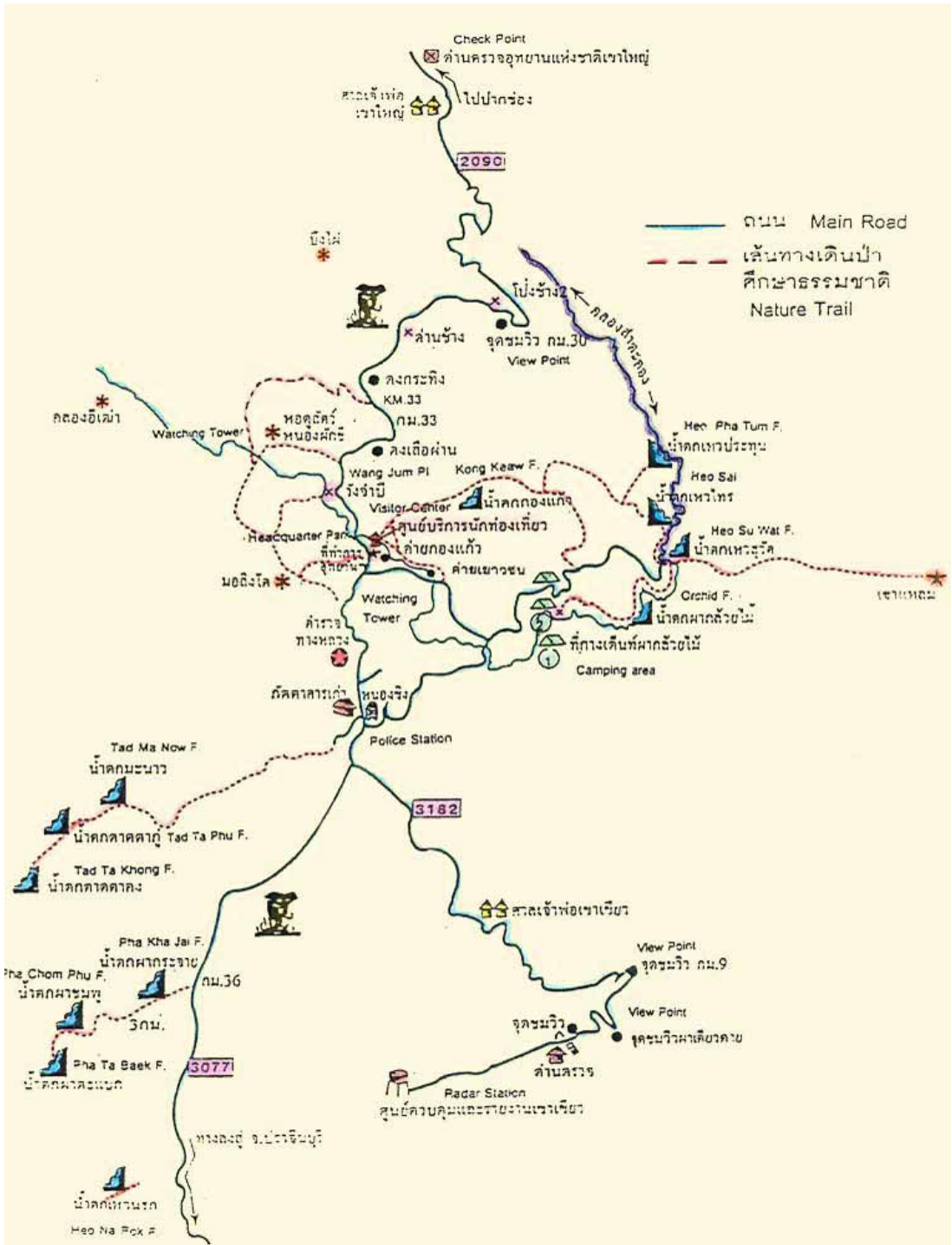
- **น้ำตกวังเหว** ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เป็นน้ำตกขนาดใหญ่มีความกว้างประมาณ 40-60 เมตร ในฤดูฝนมีน้ำมากและไหลแรง อยู่ห่างจากหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ ขญ. 9 (ใสใหญ่) ประมาณ 17 กิโลเมตร อยู่ใจกลางป่าทางด้านทิศตะวันออกของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ การเดินทางจะต้องใช้เวลาในการเดินทางประมาณ 2 วัน เหมาะสำหรับผู้รักการผจญภัยไปพักค้างแรมในป่าเป็นอย่างยิ่ง ตลอดเวลาการเดินทางจะพบกับพันธุ์ไม้นานาชนิด และแก่งหินที่สวยงามตามธรรมชาติ นับเป็นน้ำตกที่สวยงามอีกแห่งหนึ่ง

- **น้ำตกผาไทรคู่ น้ำตกผากระชาย น้ำตกผาด่านช้าง และน้ำตกผามะนาวยักษ์** ตั้งอยู่ในเขต อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เป็นน้ำตกขนาดกลางที่เกิดจากห้วยโกรกเด่ ลักษณะไหลลาดไปตามผาหินที่สูงชัน เหมาะสำหรับผู้ที่ชอบผจญภัยค้างแรมในป่า อยู่ห่างจากหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ ขญ. 3 (ตะเคียนงาม) ประมาณ 5 กิโลเมตร

- **น้ำตกตาดตาภู** ตั้งอยู่ในเขต อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อ.ปากช่อง จ. นครราชสีมา น้ำตกนี้อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เกิดจากห้วยระย้า เป็นน้ำตกที่มีลักษณะเป็นโขดหินและลาดหินที่มีน้ำไหลหั่นเป็นทอดลาดเอียงไปข้างล่างประมาณ 100 เมตร เหมาะสำหรับผู้ที่ชอบพักค้างแรมในป่า ระยะทางประมาณ 10 กิโลเมตร ใกล้ๆ น้ำตกจะมีทุ่งหญ้าสลับกับป่าซึ่งเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยและแหล่งอาหารของสัตว์ป่านานาชนิด ที่เห็นประจำได้แก่ แก้ง กวาง ช้างป่า กระต๊อง นกนานาชนิด เป็นต้น

- **น้ำตกไม้ปล่อง** ตั้งอยู่ในเขต อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เป็นน้ำตกที่มีทั้งหมด 5 ชั้น ไหลลดหลั่นกันลงมา ชั้นสูงสุดไม่เกิน 12 เมตร มีลักษณะคล้ายคลึงกับน้ำตกเขวนรอกหรือเหวสุวัต จะพบความความงามตลอดเส้นทางเดินเท้า ประกอบด้วยโขดหินเล็กใหญ่และลำธารที่สวยงาม การเดินทางไปยังน้ำตกแห่งนี้เริ่มต้นที่วังตะไคร้ โดยการเดินเท้าตามเส้นทาง

เดินเท้าระยะทางประมาณ 24 กิโลเมตร ผู้สนใจติดต่อสอบถามได้ที่หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ เขญ.13 (นางรอง) ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 เส้นทางเดินป่าในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

■ **แก่งลำตะคอง** แก่งลำตะคอง อยู่ในพื้นที่ อ. ปากช่อง จ. นครราชสีมา ตลอดลำน้ำจะผ่านบ้านเรือน เรือกสวน และป่าไม้เขียวขจี มีความยากในการล่องแก่งที่ระดับ 1-2 ซึ่งไม่ยากเกินไปนัก เหมาะสำหรับมือใหม่ที่เพิ่งจะลองกิจกรรมประเภทนี้และยังเหมาะแก่การมาท่องเที่ยวด้วยกันเป็นครอบครัว

เวลาที่เหมาะสมคือ ระหว่างเดือนมิถุนายน-กันยายน เนื่องจากมีน้ำมาก ความแรงของกระแสน้ำพอที่จะทำให้เกิดความตื่นเต้นแต่ไม่ก่อให้เกิดอันตราย ส่วนในฤดูแล้งน้ำจะน้อยเกินไป การล่องแก่งใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง 45 นาที และอาจเพิ่มรสชาติการผจญภัยด้วยการนั่งช้างชมป่าหลังจากล่องแก่งก็ได้ หากสนใจกิจกรรมนี้ติดต่อได้ที่ ปางช้างเขาใหญ่ (บ้านป่าเขาใหญ่) ถ.ธนบุรีศรี กิโลเมตรที่ 19.5 โทร. 0 4429 7183

■ **แก่งหินเพิง** ตั้งอยู่ในเขต อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อ.นาดี จ.ปราจีนบุรี เป็นแก่งหินที่มีความยาวและใหญ่ อยู่ห่างจากหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ ขญ.9 (ใสใหญ่) ประมาณ 3 กิโลเมตร แม่น้ำใสใหญ่ในบริเวณนี้เต็มไปด้วยแก่งหินเรียงรายตลอดระยะทาง 2.5 กิโลเมตร สายน้ำไหลลดหลั่นกันคล้ายขั้นบันได เป็นสถานที่ที่เหมาะสมในการล่องแก่งด้วยเรือยางมีความยากในการล่องแก่งที่ระดับ 3-4 เป็นที่มีความเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่ชอบความท้าทายกับสายน้ำอันเชี่ยวกราก โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝนตั้งแต่เดือนกรกฎาคมถึงเดือนตุลาคมกระแสน้ำบริเวณแก่งหินเพิงจะไหลรุนแรงมาก จากแก่งหินเพิงเป็นจุดเริ่มต้นในการล่องถึงแก่งงูเห่าแก่งสุดท้าย ใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง

ความตื่นเต้น ท้าทายของการล่องแก่งสายนี้จุดเด่นอยู่ที่ตัวแก่งหินเพิงอันเป็นจุดเริ่มต้นของการล่องแก่ง เมื่อถึงฤดูฝนตั้งแต่เดือนกรกฎาคม - ตุลาคม กระแสน้ำจะไหลหลากอย่างรุนแรงก่อให้เกิดเกาะแก่งมากมาย ตัวแก่งหินเพิงมีลักษณะเป็นลานหินหักเหลี่ยมลงมาจนเกิดเป็นกระแสน้ำวนและเชี่ยวกราก ต้องใช้ความสามารถและทักษะในการพายเป็นอย่างยิ่ง จากจุดเริ่มต้นเหนือแก่งหินเพิงลงมาจะผ่านแก่งวังบอน บริเวณนี้จะมีโขดหินสองฝั่งขวางกระแสน้ำอยู่ บีบให้กระแสน้ำเข้าหากับเป็นรูปตัววี และถ้าผ่านแก่งวังบอนมาได้ กระแสน้ำหลังแก่งวังบอนจะไหลย้อนทิศทางตรงนี้สามารถพักเรือบริเวณนี้ได้ ล่องเรือต่อมาจะพบกับแก่งลูกเสือ ซึ่งมีความสนุกสนานเข้าใจไม่แพ้แก่งหินเพิง และผ่านไปจนถึงแก่งวังไทร และแก่งงูเห่า ซึ่งเป็นแก่งสุดท้ายของการล่องแก่งสายน้ำช่วงนี้แก่งวังไทรจะมีลักษณะเป็นคลื่นใหญ่ม้วนตัวขึ้นเป็นวง สร้างความตื่นเต้นเข้าใจได้พอสมควร

แก่งต่างๆ ที่ล่องผ่านแก่งหินเพิง โดยมีแก่งหินเพิงเป็นจุดเริ่มต้นของการล่องแก่ง ลักษณะหินของแก่งหินเพิงประมาณ 150 เมตร ในช่วงฤดูฝน ผ่านเกาะแก่งและชั้นหินต่างระดับลงมาเป็นชั้น ๆ ยาวประมาณ 200 เมตร เป็นสุดยอดของการล่องแก่งทริปนี้

1. แก่งหนามล้อม มีลักษณะเป็นวังน้ำขนาดใหญ่กระแสไหลวนไปมา
2. แก่งวังบอน มีลักษณะเป็นแก่งหินสั้น ๆ ยาวประมาณ 30 เมตร กระแสน้ำจะไหลลาดเอียงลงมา ประมาณ 30 องศาผ่านชั้นหินและเกาะต่าง ๆ จากนั้นน้ำจะไหลเอื่อย ๆ ลงมายังแก่งลูกเสือ
3. แก่งลูกเสือ มีลักษณะเป็นแก่งน้ำเล็ก ๆ มีร่องน้ำสามารถพายเรืออย่างผ่านไป แต่ต้องระมัดระวังอันตรายจากกิ่งไม้ที่ยื่นออกมา
4. แก่งวังไทร มีลักษณะเป็นแก่งหินกว้างประมาณ 50-60 เมตร ยาวประมาณ 150 เมตร ความกว้างของแก่งพอ ๆ กับแก่งลูกเสือมีความลาดชันประมาณ 30 องศา กระแสน้ำจะไหลผ่านเกาะแก่งต่างๆ แล้วม้วนตัวเป็นวงคลื่นต้องใช้ทักษะความชำนาญในการพายเรือค่อนข้างสูง
5. แก่งงูเห่า ตั้งอยู่บริเวณหน่วยพิทักษ์ป่าที่ขญ.9 ถ้าปริมาณน้ำไม่มากนักจะแลเห็นเกาะแก่งต่าง ๆ โผล่ขึ้นมาเหนือน้ำ แต่ถ้าอยู่ในช่วงฤดูฝนกระแสน้ำจะไหลท่วมเกาะแก่งต่าง ๆ จนมีลักษณะคล้ายกับฝายกั้นน้ำ

การล่องแก่งหินเพิงส่วนมากจะมาขึ้นฝั่งกันบริเวณแก่งวังไทร เพราะมีห้องสุขา และห้องอาบน้ำไว้บริการนักล่องแก่ง หรืออยากจะพักผ่อนนั่งรับประทานอาหารกลางวันที่ทางรีสอร์ทจัดไว้ให้ก็ได้ เป็นอันสิ้นสุดการผจญภัยในแก่งหินเพิง

การเดินทางไปแก่งหินเพิงเริ่มจากตัวเมืองปราจีนบุรีใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 3452 (ปราจีนบุรี-ประจันตคาม) ระยะทางประมาณ 16 กิโลเมตร จะมาติดกับทางหลวงหมายเลข 33 แล้วเลี้ยวขวาตรงไปทางอำเภอกบินทร์บุรี ก่อนถึงอ.กบินทร์บุรีจะมีทางสามแยก ให้ตรงไปอีกเล็กน้อยจะเห็นปั้มน้ำมัน ปตท. และโรงเรียนวัดสระคู มีถนนเล็ก ๆ ติดกับโรงเรียนเลี้ยวซ้ายเข้าไปอีกประมาณ 200 เมตร จะมีป้ายบอกตลอดเส้นทาง

ข้อควรระวังในการล่องแก่งหินเพิง

- สวมชูชีพและหมวกกันน็อคทุกครั้งทีล่องแก่ง
- ปฏิบัติตามกฎแห่งความปลอดภัยโดยเคร่งครัด
- ควรเช็พยางค์และปฏิบัติตามคำแนะนำของไกด์นำทาง
- ควรระเว้นการดื่มสุราและของมีนเมาในขณะที่ล่องแก่ง

- **อ่างเก็บน้ำวังบอน** ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เป็นแหล่งพายเรือคายัคที่อยู่ใกล้หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติชาติ ที่ ขญ. 12 (เนินหอม) สามารถเดินทางไปท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี

- **น้ำตกตะคร้อ** ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา เป็นน้ำตกขนาดเล็กที่สวยงามอยู่ใกล้กับหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติชาติ ที่ ขญ. 10 (ประจันตคาม) เหมาะสำหรับพักผ่อนเล่นน้ำ พายเรือแคนู สามารถเดินทางไปท่องเที่ยวได้ในช่วงเดือน มิถุนายน - ตุลาคม

- **น้ำตกเหวนรก** ตั้งอยู่ในเขต อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อ. ปากช่อง จ. นครราชสีมา เป็นน้ำตกขนาดใหญ่และสูงที่สุด อยู่ทางทิศใต้ของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีทั้งหมด 3 ชั้น ชั้นแรกสูงประมาณ 60 เมตร หน้าผาชั้นที่ 2 และ 3 ที่อยู่ถัดลงไปใกล้ๆ กันในลักษณะการไหลตก 90 องศา รวมความสูงไม่ต่ำกว่า 150 เมตร นักท่องเที่ยวนิยมมาเที่ยวในช่วงฤดูร้อน ประมาณเดือนมีนาคม – พฤษภาคม โดยจะรวมตัวกันเป็นกลุ่มประมาณ 8-10 คน แล้วติดต่อกับทางเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อทำกิจกรรมรอยตัวที่เหวนรก ดังภาพที่ 9

- **น้ำตกธารรัตนา** ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีโปรแกรมการท่องเที่ยวผจญภัยเชิงนิเวศน์ ในรูปแบบกิจกรรมเดินป่าชมธรรมชาติที่สวยงาม ของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ที่น้ำตกธารรัตนา ที่มีน้ำตกที่ซุกซ่อนตัวอยู่ในผืนป่าอีก 4 น้ำตก โดยการรอยตัวลงไปชื่นชมความงดงามดอกไม้ป่าและสายน้ำที่ไหลผ่านภูผาหิน แล้วจบด้วยการรอยตัวลงเรือคายัคที่อ่างเก็บน้ำวังบอน ซึ่งรวมเรื่องราวการเดินทาง-รอยตัว 4 หน้าผา 5 น้ำตก-พายเรือคายัค ที่หลากหลายกิจกรรมผจญภัย

- **เส้นทางเหวสุวัต - หนองผักชี** เป็นเส้นทางขี่จักรยานเสือภูเขาที่น่าสนใจ โดยทางอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีจักรยานเสือภูเขาให้เช่าบริการนักท่องเที่ยว 50 บาท/ชั่วโมง ทั้งวัน 200บาท (เกิน 4 ชั่วโมง คิดเป็น 1 วัน)

2) โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ป่าเขาภูหลวง อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ตั้งอยู่ที่บ้านคลองสมบูรณ์ ตำบลระเริง อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ทางโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ป่าเขาภูหลวงมีจักรยานเสือภูเขา (Mountain Biking) ให้เช่า ปั่นไปตามเส้นทางธรรมชาติอันหลากหลาย ระยะทางตั้งแต่ 5-40 กิโลเมตร

3) อุทยานแห่งชาติผาแต้ม จ.อุบลราชธานี

มีสภาพเป็นเทือกเขาติดต่อกัน ลักษณะสูงๆ ต่ำๆ สลับกัน ทางด้านทิศตะวันออกติดกับประเทศลาว ซึ่งมีแม่น้ำโขงเป็นแนวแบ่งเขตแดนประเทศ มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัย 2 แห่ง ได้แก่ ผาแต้ม และน้ำตกสร้อยสวรรค์

- **ผาแต้ม** ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติแก่งผาแต้ม อ.โขงเจียม จ.อุบลราชธานี ผาแต้มมีภาพเขียนสีโบราณโดยฝีมือมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์ อายุราว 3,000-4,000 ปี เรียงรายตามความยาวของหน้าผาติดต่อกันยาวประมาณ 180 เมตร มีไม่ต่ำกว่า 300 ภาพ ซึ่งเป็นจำนวนภาพเขียนสีโบราณที่มากที่สุดเท่าที่เคยค้นพบในประเทศไทยและในต่างประเทศมีความสูงนับร้อยเมตร และมีกิจกรรมผจญภัยคือการไต่ผาที่ผาแต้ม มีความสูงอยู่ที่ 45 เมตร แต่ด้วยความที่ผาแต้มเป็นหน้าผาที่โล่ง มองออกไปเห็นทิวทัศน์ของฝั่งลาว และสายแม่น้ำโขงคดเคี้ยวงดงาม ซึ่งสร้างความน่าสะพรึงกลัวและสวยงามได้ในเวลาเดียวกัน

- **ทุ่งดอกไม้ป่า บริเวณน้ำตกสร้อยสวรรค์** ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติผาแต้ม ทุ่งดอกไม้ป่าเป็นจุดท่องเที่ยวที่สร้างความประทับใจในธรรมชาติของพันธุ์ดอกไม้ป่าพันธุ์ต่าง และเป็นดอกไม้ป่าที่สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถพระราชทานนาม ดอกไม้ป่าไว้ 5 ชนิด ได้แก่ ดุสิตา สร้อยสุวรรณา ทิพเกสร มณีเทวา สรัสจันทร พันธุ์ดอกไม้ป่านี้จะเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ในช่วงปลายฝนต้นหนาว ดอกไม้ป่าจะบานเต็มที่ ช่วงปลายเดือนพฤศจิกายน ถึงปลายเดือน ธันวาคม ของทุกปี เหมาะสำหรับกรชี่ักกรยานเสือภูเขาชมทุ่งดอกไม้ป่าอันสวยงาม และทางอุทยานแห่งชาติแก่งผาแต้มมีจักรยานเสือภูเขาให้เช่า 50 บาท/ชั่วโมง ทั้งวัน 200บาท (เกิน 4 ชั่วโมง คิดเป็น 1 วัน)

4) อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จ.อุบลราชธานี

มีสภาพเป็นที่ราบและเนินเขาเตี้ยๆ มีแม่น้ำมูลและแม่น้ำโขงไหลผ่านตามแนวเขตด้านทิศเหนือไปออกประเทศลาว ในบริเวณแก่งตะนะจะเป็นสายน้ำที่เชี่ยวและลึก ตรงกลางมีโขดหินขนาดใหญ่เป็นเกาะกลางลำน้ำ มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัย 2 แห่ง ได้แก่ แก่งตะนะ และผาผึ้ง

- **แก่งตะนะ** กลางแก่งตะนะมีโขดหินมีมาเป็นเกาะกลางลำน้ำมูล จากทั้งสองที่เชี่ยวกรากจะกัดเซาะลงในแนวโขดหินสูงราว 1 เมตร บ้างก็ไหลซอกซอนไปตามร่องหิน และลานหินริมฝั่งมูล ฤดูกาลท่องเที่ยวที่เหมาะสมสามารถเดินทางไปท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี ในฤดูฝนและฤดูหนาวจะมีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมแม่น้ำมูล แม่น้ำโขง และน้ำตกต่าง ๆ ส่วนในปลายฤดูหนาวและฤดูร้อน นักท่องเที่ยวนิยมพายเรือคายัคเพื่อชมวิวทิวทัศน์ 2 ริมฝั่งแม่น้ำมูล และแก่งตะนะยังมี

สภาพป่าเป็นป่าแพะและป่าแดง มีไม้เต็ง รัง เหียง พลวง ฯลฯ ซึ่งมีลักษณะแคระแกรน นอกจากนี้ยังพบป่าเป็นสภาพป่าดิบแล้งบ้างตามบริเวณลำห้วยใหญ่ ๆ และบนดอยตะนะ พันธุ์ไม้ที่ขึ้นอยู่ได้แก่ ไม้ประดู่ แดง หว่า สัก ยาง นอกนั้นมีทุ่งหญ้าอยู่บ้างเป็นหย่อม ๆ ไม้พื้นล่างมีพวกไม้ไผ่และไม้เถาอื่น ๆ ขึ้นอยู่ทั่วไป เหมาะสำหรับการขี่จักรยานเสือภูเขาชมวิทิวทัศน์ และทางอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะมีจักรยานเสือภูเขาให้เช่า 50 บาท/ชั่วโมง ทั้งวัน 200บาท (เกิน 4 ชั่วโมง คิดเป็น 1 วัน)

- **ผาผึ้ง** ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ อ.โขงเจียม จ.อุบลราชธานี ความสูงประมาณ 10 เมตร แต่การไต่ตัวลงหน้าผาแห่งนี้ค่อนข้างยาก เนื่องจากตรงช่วงอ่อนหน้าผาที่ยื่นออกไปนั้น เป็นหินที่มีความคม และเมื่อไต่ตัวลงไปแล้ว เขาก็ไม่สามารถเหยียบกับผาหินได้ถึง จึงถือเป็นจุดที่เสี่ยงต่อการได้รับแผลถลอกนิดๆ หน่อยๆ ซึ่งก็ถือเป็นเรื่องปกติกับกิจกรรมประเภทนี้

5) อุทยานแห่งชาติภูจอง – นายอย

มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศลาวและประเทศกัมพูชา สภาพป่าโดยทั่วไปเป็นป่าดิบเขา ป่าดิบแล้ง ป่าเบญจพรรณ และป่าเต็งรัง มีพันธุ์ไม้ขึ้นอยู่หนาแน่นและอุดมสมบูรณ์ และประกอบด้วยลานหินลักษณะต่างๆ ตลอดจนหน้าผา ทำให้เหมาะในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัย ซึ่งมีอยู่ 1 แห่ง คือ น้ำตกห้วยหลวง หรือ น้ำตกบักเตว

- **น้ำตกห้วยหลวง หรือ น้ำตกบักเตว** ตั้งอยู่ในอุทยานแห่งชาติภูจอง - นายอย เป็นน้ำตกที่ตกลงจากผาหินปูนสูง สายน้ำเย็นฉ่ำจะแยกเป็น 2 สาย ตกลงมาสู่แอ่งด้านล่าง และมีกิจกรรมการไต่ตัวจากด้านบนบนของน้ำตก ที่มีความสูงเกือบ 50 เมตร ลงสู่แอ่งน้ำเบื้องล่าง ซึ่งท้าทายความกล้าหาญของนักผจญภัยเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้มีกิจกรรมไต่ตัวแล้ว ยังมีกิจกรรมพายเรือคายัคเพื่อชมวิทิวทัศน์ของน้ำตกบริการนักท่องเที่ยวอีกด้วย

6) อุทยานแห่งชาติไทรทอง จ.ชัยภูมิ

ในช่วงต้นฤดูฝนผืนป่าจะเขียวชอุ่มชุ่มชื้นไปด้วยพรรณไม้น้อยใหญ่แล้ว ที่นี่ยังคงงามโดดเด่นด้วยดอกกระเจียวที่ผลิบานอยู่เต็มท้องทุ่ง เรียกชื่อว่า ทุ่งบัวสวรรค์ มีน้ำตกไทรทองที่สวยงาม และทางอุทยานได้จัดให้มีกิจกรรมพายเรือศึกษาธรรมชาติในบริเวณอ่างเก็บน้ำเขื่อนวังน้ำเขียว หน้าศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบผจญภัย “ประลองความกล้า ทำความเสียว เที่ยวพิชิตหน้าผา” โดยเป็นกิจกรรมปีนหน้าผา และไต่ตัวลงหน้าผาในบริเวณผาพ่อเมืองและผาห้าหลด บนยอดเขาพังเหย นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจให้นักท่องเที่ยวที่แวะมาเยี่ยมชมได้สัมผัสกับธรรมชาติอันสวยงามได้แก่ ผาห้าหลด

- **ผาห่าหุด** ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติไทรทอง อ.หนองบัวระเหว จ.ชัยภูมิ เป็นสันเขาตรงจุดสูงของเทือกเขาพังเหย สูงจากระดับน้ำทะเล 864 เมตร มองเห็นทิวทัศน์สวยงามรอบด้าน อากาศหนาวเย็นตลอดปี มีสถานที่กางเต็นท์พักแรม เพื่อสัมผัสกับความหนาวเย็นของอากาศ และกิจกรรมปีนหน้าผา/ไต่ผา

7) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ จ.บุรีรัมย์

มีอาณาเขตติดต่อกับ อุทยานแห่งชาติต่าง ๆ ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านตะวันตกและทิศใต้ติดกับอุทยานแห่งชาติตาพระยา ใต้ด้านทิศเหนือติดกับอุทยานแห่งชาติปางสีดา ทำให้บริเวณนี้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยพืชอาหารสัตว์ จึงมีสัตว์ป่าอาศัยอยู่อย่างชุกชุมเช่น ช้าง กระทิง วัวแดง หมูเสือ เก้ง กวาง เป็นต้น และมีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัย 1 แห่ง คือ หน่วยพิทักษ์ป่าละเลิงร้อยรู

- **หน่วยพิทักษ์ป่าละเลิงร้อยรู** ตั้งอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ อำเภอโนนดินแดง และอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นป่าธรรมชาติผืนใหญ่ที่ยังมีสภาพป่าที่สมบูรณ์ มีแนวเขตป่าเชื่อมต่อกับอุทยานแห่งชาติทับลาน จ. นครราชสีมา และอุทยานแห่งชาติตาพระยา จ. สระแก้ว มีพันธุ์ไม้และสัตว์ป่าเป็นจำนวนมาก เช่น ช้างป่า กระทิง วัวแดง เก้ง กวาง เลียงผา และนกป่าอีกมากมายหลากหลายชนิด มีเส้นทางศึกษาธรรมชาติ 4 เส้นทาง ซึ่งเหมาะแก่การศึกษาหาความรู้และเข้าค่ายพักแรมได้ตลอดปี และเหมาะแก่การขี่จักรยานเสือภูเขาชมธรรมชาติ แต่ทางหน่วยพิทักษ์ป่าละเลิงร้อยรูไม่มีจักรยานเสือภูเขาให้เช่า นักท่องเที่ยวต้องนำไปเอง

4.2.2 การท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยของทางอีสานใต้มีรูปแบบเป็นอย่างไรบ้าง

รูปแบบการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยที่พบในอีสานใต้มี 5 รูปแบบ คือ กิจกรรมการล่องแก่ง กิจกรรมการเดินป่า กิจกรรมพายเรือแคนู/เรือคายัค กิจกรรมขี่จักรยานเสือภูเขา และกิจกรรมการปีนหน้าผา/ไต่ผา ดังต่อไปนี้

1.) การเดินป่า (Jungle Trekking)

อีสานใต้มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัย ที่มีกิจกรรมเดินป่าอยู่ 2 แห่ง คือ ที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จ.นครราชสีมา และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ จ.บุรีรัมย์ โดยอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีเส้นทางในการเดินป่าหลากหลายเส้นทาง เช่น **เส้นทางเขาสมอปุ่น** บนสันเขาเป็นที่ราบสลับกับป่าโปร่ง ช่วงปลายฝนต้นหนาว ราวเดือนกันยายน -

พฤศจิกายน ดอกไม้ป่า เช่น หงอนไก่ กระดุมเงิน หญ้าข้าวกล้า จะพร้อมใจกันบานอวดดอกสวยสะพรั่ง เริ่มต้นที่หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ ขญ.12 (เนินหอม) เดินไต่ระดับความสูงแล้วลัดเลาะไปตามหน้าผา ผ่านลานสุริยัน พุ่มพรหมจรรย์ น้ำตกหินดาด น้ำตกบังเอิญ น้ำตกเหวอี้อ่า และสิ้นสุดที่หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ ขญ.10 (ประจันตคาม) ใช้เวลาเดินทาง 4 วัน 3 คืน **เส้นทางคลองปลากั้ง-น้ำตกวังเหว-รอยเท้าไดโนเสาร์-แก่งหินเพิง** เริ่มต้นที่หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ ขญ.4 (คลองปลากั้ง) ไต่ระดับความสูงชันชันกำแพง จะพบพื้นที่ราบบนหลังแปที่มีทุ่งหญ้าขนาดใหญ่แซมด้วยดอกไม้ป่า กล้วยไม้ป่า ต่อจากนี้ก็จะพบน้ำตกวังเหว ไปตามลำธารประมาณ 2 กิโลเมตร จะพบรอยเท้าไดโนเสาร์พันธุ์กินเนื้อที่ชัดเจนบนโขดหินริมธาร ผ่านป่าดงดิบลัดเลาะไปตามสันเขาไปข้ามลำน้ำที่แก่งกลีบสมุทร วันสุดท้ายออกจากป่าดงดิบถึงแก่งหินเพิงซึ่งสามารถล่องแก่งในระยะ 3 กิโลเมตร มาขึ้นฝั่งที่หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ ขญ. 9 (ใสใหญ่) ใช้เวลา 4 วัน 3 คืน เป็นต้น ในส่วนเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่นั้น มีเส้นทางศึกษาธรรมชาติ 4 เส้นทาง คือ **เส้นทางลำธารวิมานไพร** อยู่บริเวณสำนักงานเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ ระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตร **เส้นทางเขาผักหวาน** อยู่บริเวณริมเขื่อนอ่างเก็บน้ำลำนางรองรวมระยะทาง ประมาณ 4 กิโลเมตร **เส้นทางละเลิงร้อยรู** อยู่บริเวณหน่วยพิทักษ์ป่าละเลิงร้อยรู เส้นทางของป่าละเลิงร้อยรู มีหลายแห่ง เช่นทุ่งหญ้า มีขนาดกว้างใหญ่ เป็นแหล่งหากินของสัตว์ป่านานาชนิด ที่พบเห็นเป็นประจำ คือ ผึ้งช้าง ผึ้งกระทิง เก้ง กวาง เสือโคร่ง หม่าใน หมี ชะนี ชะมด อีเห็น ฯลฯ ซึ่งสามารถชมสัตว์ป่าในทุ่งหญ้าได้ตลอดเวลา เป็นแหล่งดูนกป่า เป็นแหล่งศึกษาธรรมชาติที่สำคัญระยะทาง 3 กิโลเมตร **เส้นทางเขากะป้อด** อยู่บริเวณเขากะป้อด กลางพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ระยะทาง 3 กิโลเมตร เป็นภูเขาขึ้นเด่นอยู่ท่ามกลางผืนป่าดงใหญ่ มีหน้าผาที่สามารถชมทัศนียภาพผืนป่าดงใหญ่ได้อย่างชัดเจน

2.) การล่องแก่ง (Rafting)

อีสานใต้มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัย ที่มีกิจกรรมล่องแก่งอยู่เพียงแห่งเดียว คือ ที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จ.นครราชสีมา ได้แก่ **แก่งลำตะคอง** ตลอดลำน้ำลำตะคองจะผ่านบ้านเรือน เรือกสวน และป่าไม้เขียวขจี มีความยากในการล่องแก่งที่ระดับ 1-2 ซึ่งไม่ยากเกินไปนัก เหมาะสำหรับมือใหม่ที่เพิ่งจะลองกิจกรรมประเภทนี้และยังเหมาะแก่การมาท่องเที่ยวกันเป็นครอบครัว เวลาที่เหมาะสมคือ ระหว่างเดือนมิถุนายน-กันยายน ใช้ล่องแก่งเวลาประมาณ 1 ชั่วโมง 45 นาที และที่ **แก่งหินเพิง** มีความยากในการล่องแก่งที่ระดับ 3-4 เป็นที่มีความเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่ชอบความท้าทายกับสายน้ำอันเชี่ยวกราก โดยเฉพาะในช่วง

ฤดูฝนตั้งแต่เดือนกรกฎาคมถึงเดือนตุลาคมกระแสน้ำบริเวณแก่งหินเพิงจะไหลรุนแรงมาก จากแก่งหินเพิงเป็นจุดเริ่มต้นในการล่องแก่งงูเห่าแก่งสุดท้าย ใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง

3.) การพายเรือแคนู/เรือคายัค (Canoeing/Kayaking)

อีสานใต้มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัย ที่มีกิจกรรมพายเรือแคนู/เรือคายัค อยู่ 2 แห่ง คือ ที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จ.นครราชสีมา และอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จ.อุบลราชธานี โดยที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ได้แก่ที่ **อ่างเก็บน้ำวังบอน** เป็นแหล่งพายเรือคายัคที่อยู่ใกล้หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติชาติ ที่ ฃญ. 12 (เนินหอม) สามารถเดินทางไปที่ท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี **แก่งตะนะ** กลางแก่งตะนะมีโขดหินมีมาเป็นเกาะกลางลำน้ำมูล จากทั้งสองที่เขี้ยวกรากจะกัดเซาะลงในแนวโขดหินสูงราว 1 เมตร บ้างก็ไหลชอกซอนไปตามร่องหินและลานหินริมฝั่งมูล ฤดูกาลท่องเที่ยวที่เหมาะสมสามารถเดินทางไปท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี ในฤดูฝนและฤดูหนาวจะมีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมแม่น้ำมูล แม่น้ำโขง และน้ำตกต่าง ๆ ส่วนในปลายฤดูหนาวและฤดูร้อน นักท่องเที่ยวนิยมพายเรือคายัคเพื่อชมวิวทิวทัศน์ 2 ริมฝั่งแม่น้ำมูล

4.) การขี่จักรยานเสือภูเขา (Mountain biking)

อีสานใต้มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัย ที่มีกิจกรรมขี่จักรยานเสือภูเขา อยู่ 4 แห่ง คือ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จ.นครราชสีมา โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ป่าเขาภูหลวง อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จ.อุบลราชธานี และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ จ.บุรีรัมย์ โดยทางอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จ.นครราชสีมา คือ **เส้นทางเหวสุวัต - หนองผักชี** ซึ่งเป็นเส้นทางขี่จักรยานเสือภูเขาที่น่าสนใจ โดยทางอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีจักรยานเสือภูเขาให้เช่าบริการนักท่องเที่ยว 50 บาท/ชั่วโมง ทั้งวัน 200บาท (เกิน 4 ชั่วโมง คิดเป็น 1 วัน) **โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ป่าเขาภูหลวง** ซึ่งทางโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ป่าเขาภูหลวงมีจักรยานเสือภูเขา (Mountain Biking) ให้เช่า ปั่นไปตามเส้นทางธรรมชาติอันหลากหลาย ระยะทางตั้งแต่ 5-40 กิโลเมตร **อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ** มีสภาพป่าเป็นป่าแพะและป่าแดง มีไม้เต็ง รั้ง เหียง พลวง ฯลฯ ซึ่งมีลักษณะแคระแกรน นอกจากนี้ยังพบป่าเป็นสภาพป่าดิบแล้งบ้างตามบริเวณลำห้วยใหญ่ ๆ และบนดอยตะนะ พันธุ์ไม้ที่ขึ้นอยู่ ได้แก่ ไม้ประดู่ แดง หว่า สัก ยาง นอกนั้นมีทุ่งหญ้าอยู่บ้างเป็นหย่อม ๆ ไม้พื้นล่างมีพวกไม้ไผ่ และไม้เถาอื่น ๆ ขึ้นอยู่ทั่วไป เหมาะสำหรับการขี่จักรยานเสือภูเขาชมวิวทิวทัศน์ และทางอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะมีจักรยานเสือภูเขาให้เช่า 50 บาท/ชั่วโมง ทั้งวัน 200บาท (เกิน 4 ชั่วโมง คิดเป็น 1 วัน) และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ คือที่ **หน่วยพิทักษ์ป่าละเลิงร้อยรู** เป็นป่า

ธรรมชาติผืนใหญ่ที่ยังมีสภาพป่าที่สมบูรณ์ มีพันธุ์ไม้และสัตว์ป่าเป็นจำนวนมาก เช่น ช้างป่า กระต๊อง วัวแดง เก้ง กวาง เลียงผา และนกป่าอีกมากมายหลากหลายชนิด มีเส้นทางศึกษาธรรมชาติ 4 เส้นทาง ซึ่งเหมาะแก่ การที่จักรยานเสือภูเขาชมธรรมชาติ แต่ทางหน่วยพิทักษ์ป่าละเลิงร้อยรูไม่มีจักรยานเสือภูเขาให้เช่า นักท่องเที่ยวต้องนำไปเอง

5.) การปีนเขาปีนหน้าผา/รอยตัว

อีสานใต้มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัย ที่มีกิจกรรมปีนเขา/ปีนหน้าผา/รอยตัว อยู่ 5 แห่ง คือ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จ.นครราชสีมา อุทยานแห่งชาติผาแต้ม อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ อุทยานแห่งชาติภูจอม – นายอย จ.อุบลราชธานี และอุทยานแห่งชาติไทรทอง จ.ชัยภูมิ โดยอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ได้แก่ **น้ำตกเหวนรก** เป็นน้ำตกขนาดใหญ่และสูงที่สุด อยู่ทางทิศใต้ของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีทั้งหมด 3 ชั้น ชั้นแรกสูงประมาณ 60 เมตร หน้าผาชั้นที่ 2 และ 3 ที่อยู่ถัดลงไปใกล้ๆ กันในลักษณะการไหลตก 90 องศา รวมความสูงไม่ต่ำกว่า 150 เมตร นักท่องเที่ยวนิยมมาเที่ยวในช่วงฤดูร้อน ประมาณเดือนมีนาคม – พฤษภาคม โดยจะรวมตัวกันเป็นกลุ่มประมาณ 8-10 คน แล้วติดต่อกับทางเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อทำกิจกรรมรอยตัวที่เหวนรก และ **น้ำตกธารรัตนา** มีโปรแกรมการท่องเที่ยวผจญภัยเชิงนิเวศน์ในรูปแบบกิจกรรมการรอยตัวใน 4 น้ำตก คือ น้ำตกสองพี่น้อง ซึ่งมีความสูง 70 เมตร น้ำตกสองสวรรค์ 1 ซึ่งมีความสูง 18 เมตร น้ำตกสองสวรรค์ 2 ซึ่งมีความสูง 38 เมตร และน้ำวังบอน ซึ่งมีความสูง 26 เมตร โดยรอยตัวลงไปชื่นชมความงดงามดอกไม้ป่าและสายน้ำที่ไหลผ่านภูผาหิน อุทยานแห่งชาติผาแต้ม ได้แก่ **ผาแต้ม** มีความสูง 45 เมตร มองออกไปเห็นทิวทัศน์ของฝั่งลาวและสายแม่น้ำโขงคดเคี้ยวงดงาม อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ ได้แก่ **ผาผึ่ง** มีความสูงประมาณ 10 เมตร แต่การรอยตัวลงหน้าผาแห่งนี้ค่อนข้างยาก เนื่องจากตรงช่วงหน้าผาที่ยื่นออกไปนั้น เป็นหินที่มีความคม และเมื่อรอยตัวลงไปแล้ว แท้ก็ไม่สามารถเหยียบกับผาหินได้ถึง จึงถือเป็นจุดที่เสี่ยงต่อการได้รับแผลถลอกนิดๆ หน่อยๆ ซึ่งก็ถือเป็นเรื่องปกติกับกิจกรรมประเภทนี้ อุทยานแห่งชาติภูจอม – นายอย ได้แก่ **น้ำตกห้วยหลวง หรือ น้ำตกบักเตว** เป็นน้ำตกที่ตกลงจากผาหินปูนสูง สายน้ำเย็นฉ่ำจะแยกเป็น 2 สาย ตกลงมาสู่แอ่งด้านล่าง รอยตัวจากด้านบนของน้ำตกที่มีความสูงเกือบ 50 เมตร ลงสู่แอ่งน้ำเบื้องล่าง ซึ่งทำท่ายความกล้าหาญของนักผจญภัยเป็นอย่างดี และอุทยานแห่งชาติไทรทอง ได้แก่ **ผาห้าหลด** มีความสูงจากระดับน้ำทะเล 864 เมตร มองเห็นทิวทัศน์สวยงามรอบด้าน และมีอากาศหนาวเย็นตลอดปี

4.2.3 แนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนา และจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างไร

ในการศึกษาแนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนา และจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืนนั้น ได้ศึกษาจากการสัมภาษณ์ ผู้ประกอบการและจากการศึกษาของผู้อื่น โดยจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่จัดการท่องเที่ยว ธรรมชาติแบบผจญภัยในเขตอีสานใต้ พบปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น คือ 1) มีอุปสรรคในการจัด กิจกรรมของการท่องเที่ยวแบบผจญภัยไม่เพียงพอ โดยเฉพาะภาครัฐ เช่น ที่ผาน้ำร้อน อุทยาน แห่งชาติไทรทอง จ.ชัยภูมิ เจ้าหน้าที่อุทยานได้แจ้งให้ทราบว่าอุปสรรคบางส่วนที่ใช้ในกิจกรรมการ ปีนผา/โรยตัว นั้นลึกลงไปตามอายุการใช้งาน และอุปสรรคแต่ละชิ้นมีราคาค่อนข้างสูง ทำให้ไม่สามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้ 2) ขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการให้บริการด้านความ ปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว เนื่องจากกิจกรรมของการท่องเที่ยวแบบผจญภัย ส่วนใหญ่อาจก่อให้เกิด อันตรายแก่นักท่องเที่ยวได้ เช่น กิจกรรมเดินป่า กิจกรรมการปีนผา/โรยตัว กิจกรรมการล่องแก่ง เป็นต้น ซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการในการให้บริการ 3) ระบบสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวยังไม่เพียงพอ โดยเฉพาะภาครัฐยังไม่มีคุณภาพและไม่ เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว 4) ขาดการเชื่อมโยงตลาดของแหล่งท่องเที่ยวแบบผจญภัยทั้งใน ประเทศ และกับประเทศเพื่อนบ้าน 5) จากข้อมูลพื้นฐานการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่าง นักท่องเที่ยวในอีสานใต้ พบว่ารู้จากเพื่อน/ญาติ แนะนำมามากที่สุด จึงทำให้ทราบว่าการ ประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยวนั้นยังไม่ครอบคลุมถึงผู้รับบริการ

จากปัญหาและอุปสรรคที่พบสามารถนำมาหาแนวทางในการแก้ไขเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนา และจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความ ยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านได้ โดย 1) จัดหาอุปสรรคในการจัดกิจกรรมของการ ท่องเที่ยวแบบผจญภัยให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว 2) สนับสนุนการผลิตบุคลากร ผู้เชี่ยวชาญของแต่ละกิจกรรมของการท่องเที่ยวแบบผจญภัยให้มากขึ้น เช่น ผู้เชี่ยวชาญด้านการเดิน ป่า ผู้เชี่ยวชาญด้านการปีนผา/โรยตัว ผู้เชี่ยวชาญด้านการล่องแก่ง เป็นต้น เนื่องจากในปัจจุบัน บุคลากรในแต่ละด้านเป็นที่ต้องการของตลาดมากขึ้น 3) พัฒนาระบบสาธารณูปโภค และสิ่ง อำนวยความสะดวก ให้มีศักยภาพอย่างต่อเนื่องในระยะยาว เพื่อตอบสนองความต้องการของ นักท่องเที่ยว และมีระบบการบำรุงรักษาที่ดี 4) ส่งเสริมให้มีการร่วมมือกันทำตลาดแหล่งท่องเที่ยว แบบผจญภัยระหว่างประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน เช่น จ.อุบลราชธานี กับ เมืองปากเซ

ประเทศลาว เป็นต้น5) ส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยให้มากยิ่งขึ้น และต่อเนื่อง เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับข้อมูลข่าวสารได้อย่างถูกต้องชัดเจน

4.2.4 ผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของนักท่องเที่ยว

1) จำนวนกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามเพศ

จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานการท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวในอีสานใต้ ที่มีต่อการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัย โดยสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว จำนวน 400 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 58 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 42 (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนร้อยละของนักท่องเที่ยวแยกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	232	58
หญิง	168	42
รวม	400	100

2) จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามช่วงอายุ

จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในอีสานใต้ จำนวน 400 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างกระจายตามช่วงอายุต่างๆ 5 ช่วงอายุ คือ อายุต่ำกว่า 21 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.75 อายุ 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.50 อายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.50 อายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.00 และอายุ 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 9.25 (ตารางที่ 5) ที่พบกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 21 - 30 ปี นั้น เนื่องจากช่วงที่เก็บแบบสอบถามเป็นช่วงเดือนเมษายน ซึ่งเป็นช่วงที่มหาวิทยาลัยปิดภาคเรียน และเป็นช่วงที่มีวันหยุดติดต่อกัน 3 วัน กลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยวนั้นส่วนใหญ่จึงอยู่ในช่วงอายุ 21 - 30 ปี

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนร้อยละของนักท่องเที่ยวตามช่วงอายุต่างๆ

ช่วงอายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 21 ปี	95	23.75
อายุ 21-30 ปี	118	29.50

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนร้อยละของนักท่องเที่ยวตามช่วงอายุต่างๆ (ต่อ)

ช่วงอายุ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ 31-40 ปี	78	19.50
อายุ 41-50 ปี	72	18.00
อายุ 50 ปีขึ้นไป	37	9.25
รวม	400	100

3) จำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามอาชีพ

จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในอิสานใต้ จำนวน 400 คน พบว่ากลุ่มตัวอย่างประกอบอาชีพนักเรียน/นักศึกษา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.25 รองลงมาคือ อาชีพพนักงานเอกชน คิดเป็นร้อยละ 26.50 อาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 20.75 อาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 11.00 อาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 3.25 และ อื่นๆ คือ อาชีพรับจ้างทั่วไปและเกษตรกรรม ตามลำดับ (ตารางที่ 6) ที่พบกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักเรียน/นักศึกษา นั้น เนื่องจากช่วงที่เก็บแบบสอบถามเป็นช่วงเดือนเมษายน ซึ่งเป็นช่วงโรงเรียน และมหาวิทยาลัย ปิดเทอม กลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จึงเป็นนักเรียน/นักศึกษา

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนร้อยละของนักท่องเที่ยวตามอาชีพต่างๆ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	149	37.25
พนักงานเอกชน	106	26.50
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	83	20.75
รับราชการ	44	11.00
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	13	3.25
อื่นๆ	5	1.25
รวม	400	100

4) จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามภูมิภาคที่เดินทางมาท่องเที่ยว

จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในอิสานใต้ จำนวน 400 คน พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอิสานใต้ ส่วนมากมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 70.75 รองลงมา คือ ภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 22.75 ภาคเหนือ คิดเป็นร้อยละ 3.50

ภาคใต้ คิดเป็นร้อยละ 1.75 และภาคตะวันออก คิดเป็นร้อยละ 1.25 ตามลำดับ (ตารางที่ 7) ที่พบกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นั้น เนื่องจากง่ายและสะดวกในการเดินทาง และเส้นทางการเดินทางไม่ไกลจากที่อยู่อาศัย กลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จึงเดินทางมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนร้อยละของนักท่องเที่ยวตามภูมิภาคต่างๆ ที่มาเที่ยวในอีสานใต้

ภูมิภาค	จำนวน	ร้อยละ
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	283	70.75
ภาคกลาง	91	22.75
ภาคเหนือ	14	3.50
ภาคใต้	7	1.75
ภาคตะวันออก	5	1.25
รวม	400	100

5) จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่รู้จักการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัย

จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในอีสานใต้ จำนวน 400 คน พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่รู้จักการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัย คิดเป็นร้อยละ 88.50 ไม่รู้จัก คิดเป็นร้อยละ 11.50 (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนร้อยละของนักท่องเที่ยวที่รู้จักและไม่รู้จักการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัย

นักท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
รู้จัก	354	88.50
ไม่รู้จัก	46	11.50
รวม	400	100

6) ช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในอีสานใต้

ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในอีสานใต้ ส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยจากสื่อมากกว่า 1 ประเภท โดยรับรู้จาก 5 ช่องทางหลัก คือ จากเพื่อน/ญาติ แนะนำ คิดเป็นร้อยละ 81.10 รองลงมา คือ สื่อโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 79.90 อินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 74.00 นิตยสาร/หนังสือท่องเที่ยว 67.50 และ เอกสารแผ่นพับ คิดเป็นร้อยละ 20.30 ตามลำดับ (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 แสดงภาพรวมของช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในอีสานใต้

ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัย	จำนวน	ร้อยละ
เพื่อน/ญาติ แนะนำ	287	81.10
โทรทัศน์	283	79.90
อินเทอร์เน็ต	262	74.00
นิตยสาร/หนังสือท่องเที่ยว	239	67.50
เอกสารแผ่นพับ	72	20.30
วิทยุ	68	19.70
หนังสือพิมพ์	47	13.30
ข้อมูล ททท.	35	9.90
ป้ายโฆษณา	34	9.60
การร่วมงานส่งเสริมการท่องเที่ยว	13	3.70
สมาคม/องค์กรด้านการท่องเที่ยว/บริษัทนำเที่ยว	2	0.06
อื่นๆ (เอกสารจากบัตรเครดิต, จดหมาย)	8	0.20
รวม	354	100

หมายเหตุ : 1. ตอบได้มากกว่า 1 ช่องทาง

2. ร้อยละของแต่ละช่องทาง คำนวณจากฐานผู้ตอบ 354 ตัวอย่าง

7) ความชื่นชอบของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัย
ในอิสานใต้

ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในอิสานใต้ ส่วนมากมีความชื่นชอบ
ท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 44.60 รองลงมา คือชื่นชอบ
มาก คิดเป็นร้อยละ 39.30 ชื่นชอบน้อย คิดเป็นร้อยละ 13.00 และ ไม่ชอบ คิดเป็นร้อยละ 3.10
ตามลำดับ(ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 แสดงความชื่นชอบของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัย

ระดับความชื่นชอบการท่องเที่ยวธรรมชาติ แบบผจญภัย	จำนวน	ร้อยละ
ปานกลาง	158	44.60
มาก	139	39.30
น้อย	46	13.00
ไม่ชอบ	11	3.10
รวม	354	100

หมายเหตุ : ร้อยละของแต่ละระดับ คำนวณจากฐานผู้ตอบ 354 ตัวอย่าง

8) กิจกรรมการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยที่นักท่องเที่ยวชื่นชอบใน
อิสานใต้

ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในอิสานใต้ มีความชื่นชอบกิจกรรมการ
ท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอิสานใต้ ส่วนมากชื่นชอบกิจกรรมการเดินป่ามากที่สุด คิดเป็น
ร้อยละ 92.40 รองลงมา คือ การล่องแก่ง คิดเป็นร้อยละ 82.50 การปั่นจักรยานเสือภูเขา คิดเป็น
ร้อยละ 77.60 การปีนผา/ไต่ผา คิดเป็นร้อยละ 53.60 และ การพายเรือแคนู/เรือคายัค คิดเป็นร้อย
ละ 50.10 ตามลำดับ (ตารางที่ 11) การที่กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวมีความชื่นชอบกิจกรรมการ
เดินป่ามากที่สุดนั้น เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติในอิสานใต้ มีสภาพเป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์อยู่
มาก เช่น อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จ.นครราชสีมา ซึ่งมีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมเดินป่า
เป็นอย่างมาก ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจึงชื่นชอบกิจกรรมการเดินป่ามากที่สุด

ตารางที่ 11 แสดงกิจกรรมการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยที่นักท่องเที่ยวชื่นชอบในอิสานใต้

กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวชื่นชอบในการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอิสานใต้	จำนวน	ร้อยละ
การเดินป่า	317	92.40
การล่องแก่ง	283	82.50
การปั่นจักรยานเสือภูเขา	266	77.60
การปีนผา/โรยตัว	184	53.60
การพายเรือแคนู/เรือคายัค	172	50.10
รวม	343	100

หมายเหตุ : 1. ตอบได้มากกว่า 1 กิจกรรม

2. ร้อยละของแต่ละช่องทาง คำนวณจากฐานผู้ตอบ 343 ตัวอย่าง

9) ลักษณะการเดินทางท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในอิสานใต้

กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในอิสานใต้ ส่วนใหญ่มีลักษณะการเดินทางท่องเที่ยวแบบเดินทางร่วมกับครอบครัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.00 รองลงมา คือ เดินทางกับเพื่อนหรือคนรัก คิดเป็นร้อยละ 40.75 เดินทางร่วมกับกรุ๊ปทัวร์ คิดเป็นร้อยละ 2.00 และ อื่นๆ คือ เดินทางมากับหัวหน้า คิดเป็นร้อยละ 0.25 ตามลำดับ (ตารางที่ 12) การที่กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมากับครอบครัวนั้น เนื่องจากช่วงที่เก็บแบบสอบถาม เป็นช่วงปิดภาคเรียน และมีวันหยุดติดต่อกัน 3 วัน ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจึงเดินทางมาเที่ยวกับครอบครัวมากที่สุด

ตารางที่ 12 แสดงลักษณะการเดินทางท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในอิสานใต้

ลักษณะการเดินทางท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
เดินทางร่วมกับครอบครัว	228	57.00
เดินทางกับเพื่อนหรือคนรัก	163	40.75
เดินทางร่วมกับกรุ๊ปทัวร์	8	2.00
อื่นๆ	1	0.25
รวม	400	100

10) จำนวนผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในอีสานใต้

กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในอีสานใต้ ส่วนใหญ่มีผู้ร่วมเดินทางด้วยจำนวน 8 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 42.25 รองลงมา คือ จำนวน 2 – 4 คน คิดเป็นร้อยละ 33.50 และ จำนวน 5 – 7 คน คิดเป็นร้อยละ 24.25 (ตารางที่ 13) การที่กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีผู้ร่วมเดินทางด้วยจำนวน 8 คนขึ้นไป เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนมากมีลักษณะมาเที่ยวร่วมกับครอบครัว และครอบครัวของคนไทยเป็นครอบครัวขนาดใหญ่ จึงมีผู้ร่วมเดินทางมากับกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจำนวน 8 คนขึ้นไป

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนผู้ร่วมเดินทางในแต่ละครั้งของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในเขตอีสานใต้

จำนวนผู้ร่วมเดินทาง	จำนวน	ร้อยละ
8 คนขึ้นไป	169	42.25
2 – 4 คน	134	33.50
5 – 7 คน	97	24.25
รวม	400	100

11) พฤติกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเขตอีสานใต้

ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในอีสานใต้ ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวแบบเปลี่ยนสถานที่ไปเรื่อยๆ ตามสถานที่ที่ยังไม่เคยไป คิดเป็นร้อยละ 90.5 รองลงมา คือ แบบเปลี่ยนไปเรื่อยๆ ขึ้นอยู่กับฤดูกาล คิดเป็นร้อยละ 54.75 แบบไปซ้ำๆ ที่เดิม คิดเป็นร้อยละ 34.25 แบบท่องเที่ยวตามโปรแกรมส่งเสริมการท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 18.50 และแบบอื่นๆ คือ ขึ้นอยู่กับเพื่อนร่วมเดินทาง คิดเป็นร้อยละ 1.25 ตามลำดับ (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 แสดงพฤติกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเขตอีสานใต้

พฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
เปลี่ยนสถานที่ไปเรื่อยๆ ตามสถานที่ที่ยังไม่เคยไป	362	90.5

ตารางที่ 14 แสดงพฤติกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเขต
อีสานใต้ (ต่อ)

พฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
เปลี่ยนไปเรื่อยๆ ขึ้นอยู่กับฤดูกาล	219	54.75
ไปซ้ำๆ ที่เดิม	137	34.25
ท่องเที่ยวตามโปรแกรมส่งเสริมการท่องเที่ยว	74	18.50
อื่นๆ	5	1.25
รวม	400	100

หมายเหตุ : 1. ตอบได้มากกว่า 1 พฤติกรรม
2. ร้อยละของแต่ละช่องทาง คำนวณจากฐานผู้ตอบ 400 ตัวอย่าง

4.3 อภิปรายผล

4.3.1 แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยของทางอีสานใต้มีที่ใดบ้าง

แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้ พบใน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัด นครราชสีมา จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดบุรีรัมย์ มีอยู่ทั้งหมด 7 แห่ง ได้แก่ **จังหวัดนครราชสีมา** มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยอยู่ 2 แห่ง คือ 1) อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวผจญภัย อยู่ 5 กิจกรรม คือ กิจกรรมการเดินป่า, การล่องแก่ง, การพายเรือแคนู/เรือคายัค, การขี่จักรยานเสือภูเขา และ การปีนหน้าผา/โรยตัว สามารถไปท่องเที่ยวได้ตลอดปี ยกเว้น การล่องแก่ง ต้องเป็นช่วงเดือน มิ.ย. – ต.ค. เนื่องจากมีน้ำมาก และการปีนหน้าผา/โรยตัว ต้องเป็นช่วงเดือน มี.ค – พ.ค. เนื่องจากบริเวณการปีนหน้าผา/โรยตัวเป็นน้ำตก ในช่วงนี้ น้ำตกจะไม่รุนแรง สามารถทำกิจกรรมการปีนหน้าผา/โรยตัว ได้อย่างสนุกสนาน 2) โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ป่าเขาภูหลวง อำเภอวังน้ำเขียว มีรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวผจญภัย คือ กิจกรรมการขี่จักรยานเสือภูเขา สามารถไปท่องเที่ยวได้ตลอดปี **จังหวัดอุบลราชธานี** มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยอยู่ 3 แห่ง คือ 1) อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ มีรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวผจญภัย อยู่ 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมการพายเรือแคนู/เรือคายัค, การขี่จักรยานเสือภูเขา และ การปีนหน้าผา/โรยตัว สามารถไปท่องเที่ยวได้ตลอดปี ยกเว้น การพายเรือแคนู/เรือคายัค ต้องเป็นช่วงฤดูร้อน เนื่องจากในฤดูอื่นๆ จะมีน้ำมาก และแก่งตะนะมีความลึกมาก ถ้าเป็นช่วงฤดูฝนจะมีอันตรายมาก ทั้งกระแสน้ำที่เชี่ยวและความลึกของน้ำมาก ดังนั้นฤดูร้อนจึงเหมาะสมมากที่สุด 2) อุทยานแห่งชาติผาแต้ม มีรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวผจญภัย อยู่ 2 กิจกรรม

คือ กิจกรรมการขี้อายานเสื่อภูเขา และการป็นหน้าผา/รอยตัว สามารถไปท่องเที่ยวได้ตลอดปี 3) อุทยานแห่งชาติภูจอง – นายอย มีรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวผจญภัย อยู่ 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมการป็นหน้าผา/รอยตัว และการพายเรือแคนู/เรือคายัคที่น้ำตกห้วยหลวงหรือน้ำตกบักเตว ในการป็นหน้าผา/รอยตัว สามารถไปท่องเที่ยวได้ในช่วงฤดูร้อน เนื่องจากบริเวณการป็นหน้าผา/รอยตัวเป็นน้ำตก ในช่วงนี้ น้ำตกจะไม่รุนแรง สามารถทำกิจกรรมการป็นหน้าผา/รอยตัว ได้อย่างสนุกสนาน ส่วนการพายเรือแคนู/เรือคายัค สามารถเที่ยวได้ในช่วงหน้าฝน เนื่องจากมีน้ำมาก เหมาะแก่การพายเรือแคนู/เรือคายัค **จังหวัดชัยภูมิ** มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยอยู่เพียงแห่งเดียว คือ อุทยานแห่งชาติไทรทอง มีรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวผจญภัย คือ กิจกรรมการป็นหน้าผา/รอยตัว สามารถไปท่องเที่ยวได้ตลอดปี และ **จังหวัดบุรีรัมย์** ก็มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยอยู่เพียงแห่งเดียวเช่นเดียวกับจังหวัดชัยภูมิ คือ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ ที่หน่วยพิทักษ์ป่าละเืองร้อยธู มีรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวผจญภัย อยู่ 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมการเดินป่า และการขี้อายานเสื่อภูเขา สามารถไปท่องเที่ยวได้ตลอดปี (ตารางที่ 15)

จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในอีสานใต้ จำนวน 400 คน พบว่าส่วนมากนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในอีสานใต้มาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 70.75 เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวในอีสานใต้อยู่ห่างกันมาก นักท่องเที่ยวส่วนมากจึงเป็นคนในพื้นที่ หรือจังหวัดใกล้เคียงเพราะเดินทางสะดวก แต่ที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีนักท่องเที่ยวค่อนข้างมาก เพราะพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ครอบคลุมถึง 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดนครนายก และจังหวัดสระบุรี ทำให้มีนักท่องเที่ยวจากภาคต่างๆ มาเที่ยวเพราะอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร แต่ก็ยังเป็นส่วนน้อยโดยภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 22.75 รองลงมา คือ ภาคเหนือ คิดเป็นร้อยละ 3.50 ภาคใต้ คิดเป็นร้อยละ 1.75 และภาคตะวันออก คิดเป็นร้อยละ 1.25 ตามลำดับ

ตารางที่ 15 แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้

จังหวัด	แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบกิจกรรมการผจญภัย	ช่วงท่องเที่ยว
นครราชสีมา	อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	1. การเดินป่า	ตลอดปี
		2. การล่องแก่ง	เดือน มิ.ย. – ต.ค.
		3. การพายเรือแคนู/เรือคายัค	ตลอดปี
		4. การขี้อายานเสื่อภูเขา	ตลอดปี
		5. การป็นหน้าผา/รอยตัว	เดือน มี.ค – พ.ค.

ตารางที่ 15 แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้ (ต่อ)

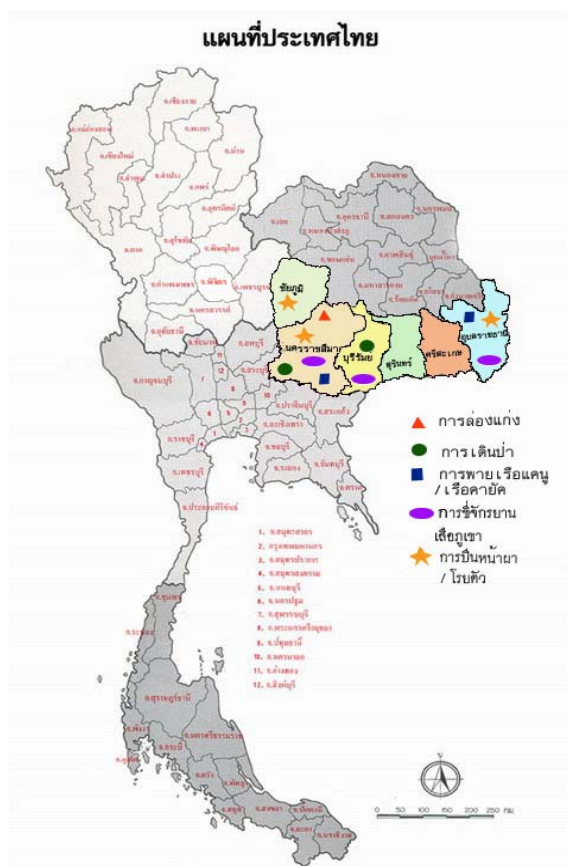
จังหวัด	แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบกิจกรรมการผจญภัย	ช่วงท่องเที่ยว
นครราชสีมา	โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ ป่าเขาภูหลวง อำเภอวังน้ำเขียว	การขี่จักรยานเสือภูเขา	ตลอดปี
อุบลราชธานี	อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ	1. การพายเรือแคนู/เรือคายัค	ฤดูร้อน
		2. การขี่จักรยานเสือภูเขา	ตลอดปี
		3. การปีนหน้าผา/โรยตัว	ตลอดปี
	อุทยานแห่งชาติผาแต้ม	1. การขี่จักรยานเสือภูเขา	ตลอดปี
		2. การปีนหน้าผา/โรยตัว	ตลอดปี
	อุทยานแห่งชาติภูจอง – นายอย	1. การปีนหน้าผา/โรยตัว	ฤดูร้อน
2. การพายเรือแคนู/เรือคายัค			
ชัยภูมิ	อุทยานแห่งชาติไทรทอง	การปีนหน้าผา/โรยตัว	ตลอดปี
บุรีรัมย์	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่	1. การเดินป่า	ตลอดปี
		2. การขี่จักรยานเสือภูเขา	ตลอดปี

4.3.2 การท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยของทางอีสานใต้มีรูปแบบเป็นอย่างไรบ้าง

รูปแบบการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้ที่พบทั้ง 4 จังหวัด คือ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดบุรีรัมย์ มีกิจกรรมของการท่องเที่ยวจากเชิงผจญภัย 5 รูปแบบ ได้แก่ กิจกรรมการล่องแก่ง กิจกรรมการเดินป่า กิจกรรมพายเรือแคนู/เรือคายัค กิจกรรมขี่จักรยานเสือภูเขา และกิจกรรมการปีนหน้าผา/โรยตัว โดยจังหวัดนครราชสีมา มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยอยู่ 5 รูปแบบ คือ กิจกรรมล่องแก่ง กิจกรรมเดินป่า กิจกรรมพายเรือแคนู/เรือคายัค กิจกรรมขี่จักรยานเสือภูเขา และกิจกรรมการปีนหน้าผา/โรยตัว ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยที่ครบวงจร สามารถทำกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยได้หลากหลายกิจกรรม โดยไปที่จังหวัดนครราชสีมาเพียงที่เดียว โดยสามารถดูได้จากตารางโปรแกรมนำเที่ยวการ“เดินป่า โรยตัว ล่องคายัค ที่น้ำตกธารรัตนา” ของบริษัทสาลิกา แอดเวนเจอร์ โดยมีระยะทางประมาณ 4.5 กิโลเมตร และใช้เวลาประมาณ 7 ชั่วโมง (ตารางที่ 16) จะเห็นการทำกิจกรรมผจญภัยที่น้ำตกธารรัตนาได้ง่ายขึ้นในภาพ

ที่ 6 ส่วนจังหวัดอุบลราชธานี มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงผจญภัย อยู่ 3 รูปแบบ คือ กิจกรรมพายเรือแคนู/เรือคายัค กิจกรรมขี่จักรยานเสือภูเขา และกิจกรรมการปีนหน้าผา/ไต่ผา มีการจัดโปรแกรมนำเที่ยวไต่หน้าผาเมืองอุบลฯ โดยมีกิจกรรมไต่ผาที่ น้ำตกห้วยหลวง ในอุทยานแห่งชาติภูจอง – นายอย และ ผาแต้ม อุทยานแห่งชาติผาแต้ม (ตารางที่ 17) จังหวัดบุรีรัมย์ มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยอยู่ 2 รูปแบบ คือ กิจกรรมเดินป่า และกิจกรรมขี่จักรยานเสือภูเขา จังหวัดชัยภูมิ มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยอยู่รูปแบบเดียว คือ กิจกรรมการปีนหน้าผา/ไต่ผา แต่ในส่วน ของจังหวัดสุรินทร์ และศรีสะเกษ นั้นไม่มีกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยอยู่เลย ดังภาพที่ 5

จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานจากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในอีสานใต้ จำนวน 400 คน พบว่า ส่วนมากชื่นชอบกิจกรรมการเดินป่ามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 92.40 เนื่องจากอีสานใต้มีป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การเดินป่าเพื่อศึกษาธรรมชาติ และเป็นกิจกรรมผจญภัยที่ง่ายที่สุด รองลงมาคือ การล่องแก่ง คิดเป็นร้อยละ 82.50 การปีนจักรยานเสือภูเขา คิดเป็นร้อยละ 77.60 การปีนผา/ไต่ผา คิดเป็นร้อยละ 53.60 และ การพายเรือแคนู/เรือคายัค คิดเป็นร้อยละ 50.10 ตามลำดับ

ภาพที่ 5 แสดงรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยที่พบในเขตอีสานใต้

ตารางที่ 16 โปรแกรมนำเที่ยว “เดินป่า ไรยตัว ล่องคายัค ที่น้ำตกธารรัตนา” ของบริษัทสาริกา แอดเวนเจอร์

เวลา	กิจกรรม
08.00 น.	เดินทางถึงนครนายก
09.00 น.	ทำการฝึกซ้อมการไรยตัว จนชำนาญการใช้อุปกรณ์
10.30 น.	เดินทางถึง อช.เขาใหญ่(น้ำตกธารรัตนา) เริ่มเดินป่าสู่ผาแรก ผาแรกสูง 70 ม. ไรยตัวลงไปชมน้ำตกสองพี่น้อง ที่สวยงาม ไรยตัวกันต่อที่ผาสอง สูง 18 ม. เคียงข้างน้ำตกสองสวรรค์ ชั้นที่1
12.30 น.	พักรับประทานอาหารเที่ยง (ข้าวเหนียวห่อใบตอง-หมูทอด)
13.30 น.	เดินมุ่งหน้าสู่ผาสสาม สูง 38 ม. ไรยตัวท่ามกลางสายน้ำแซมดอกไม้ จากนั้นเดินมุ่งหน้าต่อไปยังผาสุดท้ายน้ำตกวังบอน 30 นาทีก็ถึง น้ำตกวังบอน สูง 26 ม. ไฮไลท์การไรยตัวเพื่อลงเรือคายัค ที่ลอยลำ รออยู่ เมื่อไรยตัวลงตัวแล้วก็พายเรือคายัค กลับเข้าฝั่งอีก 800 ม.ถึง ท่าเทียบเรือ
16.00 น.	จบกิจกรรม ขึ้นรถที่รับกลับที่ สาริกา แอดเวนเจอร์(นครนายก)ต่อไป
	<p>สรุปกิจกรรมและค่าใช้จ่าย ราคาท่านละ 1,500 บาท</p> <ul style="list-style-type: none"> - ค่าอาหารมื้อเที่ยงในป่า 1มื้อ (ข้าวเหนียว-หมูทอด-น้ำดื่ม) - ค่าเจ้าหน้าที่อุทยานฯและค่าธรรมเนียมอุทยานฯ - ค่ากิจกรรมเดินป่าไรยตัวน้ำตก รายได้ส่วนหนึ่งมอบให้กลุ่มอนุรักษ์เขาใหญ่ <p>- ค่ารถรับส่งเดินทาง-ค่าประกันภัยอุบัติเหตุและรวมการฝึกซ้อมต่างๆ</p> <p>สิ่งที่ต้องเตรียมมา</p> <ul style="list-style-type: none"> - เสื้อผ้าแห้งเร็วและกางเกงแบบกระชับสบายๆ - รองเท้าผ้าใบหรือรองเท้ารัดส้น - แวนตากันแดดหมวกแก๊ปและครีมกันแดด - กระเป๋าทรงกลมหรือถุงกันน้ำใส่กล้องถ่ายภาพ - แอมพิกหัวใจที่เกินร้อยไปกับเรา

ภาพที่ 6 หลากหลายกิจกรรมผจญภัยที่น้ำตกธารรัตนา อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ตารางที่ 17 โปรแกรมนำเที่ยว ไรยตัวหน้าผาเมืองอุบลฯ ของทีมงาน Hyperventure

วันที่ / เวลา	รายการ
วันเดินทาง 22.00 น.	ออกเดินทางสู่ จ.ศรีสะเกษ
วันแรก	<ul style="list-style-type: none"> • รับประทานอาหารเช้า ในเมืองศรีสะเกษ • เดินทางต่อไปชมความมหัศจรรย์ยิ่งใหญ่ด้วยแรงศรัทธาของเขาพระวิหาร และผ้ามอสีแดง • รับประทานอาหารกลางวัน ที่ อุทยานฯ ภูจอง-นายอย จ.อุบลราชธานี • เปิดตัวหน้าผาแรก น้ำตกห้วยหลวง ระทึกใจด้วยความสูงประมาณ 50 ม. ท่ามกลางสายน้ำตกที่ยิ่งใหญ่สวยงามอันดับเป็นหนึ่งในอุทยานฯ พร้อมทำกิจกรรมไรยตัวเคียงสายน้ำตก • รับประทานอาหารค่ำ และสนุกร่วมกัน • ชม Presentation เกี่ยวกับความเป็นมา เกี่ยวกับธรรมชาติ และภาพสวยๆ จาก อุทยานฯ ภูจอง – นายอย • กลับเขาที่พัก พักผ่อนตามอัธยาศัย (บ้านพัก หรือ เต็นท์)

ตารางที่ 17 โปรแกรมนำเที่ยว ไรต์ตัวหน้าผาเมืองอุบลฯ ของทีมงาน Hyperventure (ต่อ)

วันที่ / เวลา	รายการ
วันที่สอง	<ul style="list-style-type: none"> • ตื่นขึ้นรับรุ่งอรุณแห่งวันใหม่ในดินแดนอีสานใต้ • รับประทานอาหารเช้า ในบรรยากาศที่สดชื่นสดใส • ออกเดินทางไป อุทยานฯ แก่งตะนะ • ชม และ รับฟังเสียงเพลงเพราะๆ จากป่าไม้ ที่หาชมได้ที่นี้ที่เดียวในประเทศไทย • เดินป่าศึกษาธรรมชาติ ใน อุทยานฯ แก่งตะนะ ระยะทางประมาณ 2 กม. (ไปกลับ) • รับประทานอาหารกลางวัน • เดินทางไปชมตลาดชายแดนช่องเม็ก ซุปปิ้งค์สินค้าแปลกๆ จากฝั่งลาว ตามอัธยาศัย • เดินทางไป อุทยานฯ ผาแต้ม ร่วม กิจกรรมไรต์ตัว บนหน้าผาที่สวยงามที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทย ด้วยความสูงประมาณ 50 ม. แขนงตัวบนเส้นเชือก ชมวิวทิวทัศน์ของสายแม่น้ำโขงที่กั้นพรมแดนไทยลาว และถ่ายภาพเป็นที่ระลึก พร้อมรับประกาศนียบัตรจากดินแดนตะวันออกสุดในสยาม • รับประทานอาหารเย็น ท่ามกลางความสนุกสนานเป็นกันเอง และร่วมส่งตะวันทริมแม่น้ำโขง • กลับเข้าที่พัก (บ้านพัก หรือ เต็นท์)
วันที่สาม	<ul style="list-style-type: none"> • ตื่นขึ้นรับตะวันใหม่ก่อนใครในสยามที่ผาแต้ม • เก็บสัมภาระ เดินทางต่อไปชมหาดสลึงบ้านสองคอน บริเวณที่เป็นช่วงแม่น้ำโขงแคบที่สุด และชมความสวยงามของหาดทรายริมฝั่งแม่น้ำโขง • รับประทานอาหารริมฝั่งแม่น้ำโขง ด้วยเมนูปลาจากแม่น้ำโขง • เดินทางกลับเข้าสู่ จ.อุบลราชธานี • รับประทานอาหารกลางวัน ด้วยอาหารพื้นเมืองรสแซบ • เดินทางกลับสู่กรุงเทพฯ โดยสวัสดิภาพ (ถึงเวลาประมาณ 21.00 น.)

หมายเหตุ เกี่ยวกับเดินทัพพักผ่อนและผ้าห่ม ทางทีมงานจะเป็นผู้จัดเตรียมให้ แต่ท่านสามารถเตรียมถุงนอนไปเองได้

ค่าใช้จ่าย ท่านละ 3,800 บาท (รวมประกันภัยอุบัติเหตุ ตลอดการเดินทาง)

อุปกรณ์ที่เพื่อน ๆ ควรเตรียมไปเอง

1. เสื้อผ้ารองเท้า สำหรับเปลี่ยน และเครื่องกันหนาว อุปกรณ์สำหรับ อาบน้ำล้างหน้า ฯลฯ
2. อุปกรณ์แคมป์ปิ้งส่วนตัว
3. ไฟฉาย
4. อุปกรณ์ป็นส่วนตัว อาทิ รองเท้า ฯลฯ
5. อุปกรณ์ถ่ายภาพ

จากแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้ ที่มีอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดบุรีรัมย์ นั้น สามารถแบ่งเส้นทางการท่องเที่ยวตามกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยจากระดับง่ายไปหายาก (ตามตารางที่ 18) ได้ดังนี้ กิจกรรมการเดินป่า ในระดับง่ายต้องไปที่หน่วยพิทักษ์ป่าละเลิงร้อยรู ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ จังหวัดบุรีรัมย์ และในระดับยากขึ้น คือที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา เนื่องจากสภาพป่าเขาใหญ่เป็นป่าที่รกทึบ ส่วนสภาพป่าของหน่วยพิทักษ์ป่าละเลิงร้อยรู เป็นป่าดิบแล้งผสมป่าเต็งรัง กิจกรรมการล่องแก่ง ในระดับง่าย คือ การล่องแก่งลำตะคอง อยู่ในระดับ 1-2 ส่วนในระดับที่ยากขึ้น คือ การล่องแก่งหินเพิง อยู่ในระดับ 3-4 ซึ่งทั้ง 2 แห่งนี้ อยู่ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา กิจกรรมการพายเรือแคนู/เรือคายัค ที่อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี และที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา นั้นไม่มีการจัดอันดับความยากง่าย กิจกรรมการขี่จักรยานเสือภูเขา ที่โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอนุรักษ์ ป่าเขาภูหลวง อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ที่หน่วยพิทักษ์ป่าละเลิงร้อยรู จังหวัดบุรีรัมย์ ที่อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี และที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา นั้นไม่มีการจัดอันดับความยากง่าย และกิจกรรมการปีนหน้าผา/ไต่ผา มีการจัดอันดับความยากง่ายตามความสูงของหน้าผา ดังนั้น กิจกรรมการปีนหน้าผา/ไต่ผาที่เริ่มจากระดับง่าย คือที่ผาผึ้ง อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีความสูงประมาณ 10 เมตร ระดับยากขึ้นมาอีก คือที่ผาเต้ม อุทยานแห่งชาติผาเต้ม จังหวัดอุบลราชธานี มีความสูง 45 เมตร ระดับยากที่ขึ้นมาอีก คือที่น้ำตกห้วยหลวง หรือ น้ำตกบักเตว อุทยานแห่งชาติภูจอม - นายอย จังหวัดอุบลราชธานี มีความสูงประมาณ 50 เมตร ระดับยากที่ขึ้นมาอีก คือที่ผาห้าหลด อุทยานแห่งชาติไทรทอง จังหวัดชัยภูมิ มีความสูงประมาณ 60 เมตร และในระดับที่ยากที่สุด คือที่น้ำตก

เขวนรก อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา มีความสูงประมาณ 65 เมตร และ 120 เมตร

ตารางที่ 18 เส้นทางการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้จากระดับง่ายไปหายาก

กิจกรรม	แหล่งท่องเที่ยว
1. การเดินป่า	หน่วยพิทักษ์ป่าละเมาะวิทยุ จ.บุรีรัมย์ → อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จ.นครราชสีมา
2. การล่องแก่ง	ล่องแก่งลำตะคอง อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จ.นครราชสีมา → ล่องแก่งหินเพิง อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จ.นครราชสีมา
*3. การพายเรือแคนู/เรือคายัค	- อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จ.อุบลราชธานี - อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จ.นครราชสีมา
*4. การขี่จักรยานเสือภูเขา	- โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ป่าเขาภูหลวง อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา - หน่วยพิทักษ์ป่าละเมาะวิทยุ จ.บุรีรัมย์ - อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จ.อุบลราชธานี - อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จ.นครราชสีมา
5. การปีนหน้าผา/ไต่ผา	ผาผึ้ง อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จ.อุบลราชธานี → ผาแต้ม อุทยานแห่งชาติผาแต้ม จ.อุบลราชธานี → น้ำตกห้วยหลวง หรือ น้ำตกบักเตว อุทยานแห่งชาติภูจอง - นายอย จ.อุบลราชธานี → ผาหำหด อุทยานแห่งชาติไทรทอง จ.ชัยภูมิ → น้ำตกเขวนรก อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จ.นครราชสีมา

หมายเหตุ * ไม่สามารถจัดอันดับความยากง่ายได้

4.3.3 แนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนา และจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างไร

จากผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการและจากการศึกษาของผู้อื่น พบปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น คือ 1) มีอุปสรรคในการจัดกิจกรรมของการท่องเที่ยวแบบผจญภัยไม่เพียงพอ โดยเฉพาะภาครัฐ เช่น ที่ผาหำหด อุทยานแห่งชาติไทรทอง จ.ชัยภูมิ เจ้าหน้าที่อุทยานได้

แจ้งให้ทราบว่าอุปกรณ์บางส่วนที่ใช้ในกิจกรรมการปั่นผ้า/โรยตัว นั้นสึกหรอไปตามอายุการใช้งาน และอุปกรณ์แต่ละชิ้นมีราคาค่อนข้างสูง ทำให้ไม่สามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้ 2) ขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการให้บริการด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว เนื่องจากกิจกรรมของการท่องเที่ยวแบบผจญภัย ส่วนใหญ่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่นักท่องเที่ยวได้ เช่น กิจกรรมเดินป่า กิจกรรมการปั่นผ้า/โรยตัว กิจกรรมการล่องแก่ง เป็นต้น ซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการในการให้บริการ 3) ระบบสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยวยังไม่เพียงพอ โดยเฉพาะภาครัฐยังไม่มีคุณภาพและไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว 4) ขาดการเชื่อมโยงตลาดของแหล่งท่องเที่ยวแบบผจญภัยทั้งในประเทศ และกับประเทศเพื่อนบ้าน 5) จากข้อมูลพื้นฐานการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในอีสานใต้ พบว่ารู้จากเพื่อน/ญาติ แนะนำมากที่สุด จึงทำให้ทราบว่า การประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยวนั้นยังไม่ครอบคลุมถึงผู้รับบริการ

จากปัญหาและอุปสรรคที่พบสามารถนำมาหาแนวทางในการแก้ไขเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์พึงพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนา และจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านได้ โดย 1) จัดหาอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมของการท่องเที่ยวแบบผจญภัยให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว 2) สนับสนุนการผลิตบุคลากรผู้เชี่ยวชาญของแต่กิจกรรมของการท่องเที่ยวแบบผจญภัยให้มากขึ้น เช่น ผู้เชี่ยวชาญด้านการเดินป่า ผู้เชี่ยวชาญด้านการปั่นผ้า/โรยตัว ผู้เชี่ยวชาญด้านการล่องแก่ง เป็นต้น เนื่องจากในปัจจุบันบุคลากรในแต่ละด้านเป็นที่ต้องการของตลาดมากขึ้น 3) พัฒนาระบบสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวก ให้มีศักยภาพอย่างต่อเนื่องในระยะยาว เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และมีระบบการบำรุงรักษาที่ดี 4) ส่งเสริมให้มีการร่วมมือกันทำตลาดแหล่งท่องเที่ยวแบบผจญภัยระหว่างประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน เช่น จ.อุบลราชธานี กับ เมืองปากเซ ประเทศลาว เป็นต้น 5) ส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยให้มากยิ่งขึ้น และต่อเนื่อง เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับข้อมูลข่าวสารได้อย่างถูกต้องชัดเจน ดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ปัญหาและอุปสรรค แนวทางในการดำเนินการแก้ไขเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์พึ่งพา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนา และจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

ปัญหาและอุปสรรค	แนวทางในการดำเนินการ
1) มีอุปสรรคในการจัดกิจกรรมของการท่องเที่ยวแบบผจญภัยไม่เพียงพอ	1) จัดหาอุปสรรคในการจัดกิจกรรมของการท่องเที่ยวแบบผจญภัยให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว
2) ขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการให้บริการด้านความปลอดภัยในการทำกิจกรรมแบบผจญภัยแก่นักท่องเที่ยว	2) สนับสนุนการผลิตบุคลากรผู้เชี่ยวชาญของแต่ละกิจกรรมของการท่องเที่ยวแบบผจญภัยให้มากขึ้น
3) ระบบสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยวยังไม่เพียงพอ	3) พัฒนาระบบสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวก ให้มีศักยภาพอย่างต่อเนื่องในระยะยาว เพื่อตอบสนองของความต้องการของนักท่องเที่ยว และมีระบบการบำรุงรักษาที่ดี
4) ขาดการเชื่อมโยงตลาดของแหล่งท่องเที่ยวแบบผจญภัยทั้งในประเทศ และกับประเทศเพื่อนบ้าน	4) ส่งเสริมให้มีการร่วมมือกันทำตลาดแหล่งท่องเที่ยวแบบผจญภัยระหว่างประเทศไทย และประเทศเพื่อนบ้าน
5) การประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยวนั้นยังไม่ครอบคลุมถึงผู้รับบริการ	5) ส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยให้มากยิ่งขึ้น และต่อเนื่อง เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับข้อมูลข่าวสารได้อย่างถูกต้องชัดเจน

4.4 ข้อเสนอแนะ

สามารถนำงานวิจัยชิ้นนี้ไปเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนทราบว่าอีสานใต้มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยอยู่มากมายหลายแห่ง และเพื่อพัฒนารูปแบบของการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในให้เหมาะสมและดียิ่งขึ้น และปรับใช้แนวทางในการแก้ไขเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนา และจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสาน

ได้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านได้ให้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้

4.5 สรุป

แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยที่พบในอีสานใต้มีอยู่ใน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดบุรีรัมย์ รวม 7 แห่ง คือ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ป่าเขาภูหลวง อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ อุทยานแห่งชาติผาแต้ม และ อุทยานแห่งชาติภูจอง – นายอย จังหวัดอุบลราชธานี อุทยานแห่งชาติไทรทอง จังหวัดชัยภูมิ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีรูปแบบกิจกรรมของการท่องเที่ยวแบบผจญภัย 5 รูปแบบ คือ กิจกรรมการเดินป่า, การล่องแก่ง, การพายเรือแคนู/เรือคายัค, การขี่จักรยานเสือภูเขา และ การปีนหน้าผา/ไต่ผา โดยที่จังหวัดนครราชสีมา มีรูปแบบกิจกรรมของการท่องเที่ยวแบบผจญภัยทั้ง 5 รูปแบบ รองลงมาคือจังหวัดอุบลราชธานี มีรูปแบบกิจกรรมของการท่องเที่ยวแบบผจญภัย 3 รูปแบบ ถัดมาคือจังหวัดบุรีรัมย์ มีรูปแบบกิจกรรมของการท่องเที่ยวแบบผจญภัย 2 รูปแบบ และสุดท้ายคือจังหวัดชัยภูมิ มีรูปแบบกิจกรรมของการท่องเที่ยวแบบผจญภัยเพียงรูปแบบเดียวเท่านั้น และแนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์ที่มุ่งเป้าเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนา และจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านอยู่ 5 ยุทธศาสตร์ คือ 1) จัดหาอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมของการท่องเที่ยวแบบผจญภัยให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว 2) สนับสนุนการผลิตบุคลากรผู้เชี่ยวชาญของแต่ละกิจกรรมของการท่องเที่ยวแบบผจญภัยให้มากขึ้น 3) พัฒนาระบบสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวก ให้มีศักยภาพอย่างต่อเนื่องในระยะยาว เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และมีระบบการบำรุงรักษาที่ดี 4) ส่งเสริมให้มีการร่วมมือกันทำตลาดแหล่งท่องเที่ยวแบบผจญภัยระหว่างประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน 5) ส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยให้มากยิ่งขึ้น และต่อเนื่อง เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับข้อมูลข่าวสารได้อย่างถูกต้องชัดเจน

บทที่ 5 บทสรุป

5.1 บทนำ

ในบทนี้จะสรุปถึงแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้ รูปแบบของกิจกรรมการผจญภัยในอีสานใต้ และแนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์พึงพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนา และจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้ผู้ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

5.2 สรุปส่วนสำคัญตั้งแต่บทที่ 1 - 4

5.2.1 หลักการและเหตุผล

อีสานใต้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมขอมโบราณ การท่องเที่ยวเชิงชุมชน การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และการท่องเที่ยวแบบผจญภัย ซึ่งได้สนองต่อนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาลที่มุ่งส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น

การท่องเที่ยวแบบผจญภัย เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ โดยมุ่งเน้นไปที่ความตื่นเต้นขณะทำกิจกรรมนั้นๆ มีความทรงจำ ความปลอดภัย และได้ประสบการณ์ใหม่ เช่น การเดินป่า การปีนเขา ไต่หน้าผา การล่องแก่ง เป็นต้น และในอีสานใต้ก็มีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติอยู่มากมายหลายแห่งที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวแบบผจญภัย ได้แก่ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี อุทยานแห่งชาติไทรทอง จังหวัดชัยภูมิ ฯลฯ

ดังนั้นโครงการนี้จึงมุ่งเน้นสำรวจแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้และรูปแบบของการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้

5.2.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) สำรวจแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้
- 2) สำรวจรูปแบบการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้

3) เพื่อศึกษาแนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง การพัฒนา และจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

5.2.3 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อสำรวจแหล่งท่องเที่ยวและรูปแบบการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในเขตอีสานใต้ ประกอบด้วย 6 จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี และศึกษาแนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนา และจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

5.2.4 ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ทำการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ ที่คำนึงถึงความน่าจะเป็น โดยทำการสุ่มตัวอย่างจากแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยใน 6 จังหวัดอีสานใต้ คำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane แล้วจัดสัดส่วนของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยของแต่ละจังหวัดในเขตอีสานใต้เพื่อทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามนักท่องเที่ยวจำนวน 400 ชุด และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

5.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยชิ้นนี้ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) วิเคราะห์ข้อมูลแสดงผลเป็นการจัดกลุ่ม ค่าเฉลี่ย ร้อยละ เพื่ออธิบายแหล่งท่องเที่ยวและรูปแบบการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในเขตอีสานใต้ โดยใช้โปรแกรม SPSS มาวิเคราะห์ข้อมูล

5.2.6 ผลการศึกษาและการอภิปรายผล

5.2.6.1 แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้

แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้ พบใน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัด นครราชสีมา จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดบุรีรัมย์ มีอยู่ทั้งหมด 7 แห่ง ได้แก่ **จังหวัดนครราชสีมา** มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยอยู่ 2 แห่ง คือ 1) อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวผจญภัย อยู่ 5 กิจกรรม คือ กิจกรรมการเดินป่า, การล่องแก่ง, การพายเรือแคนู/เรือคายัค, การขี่จักรยานเสือภูเขา และ การปีนหน้าผา/โรยตัว สามารถไป

ท่องเที่ยวได้ตลอดปี ยกเว้น การล่องแก่ง ต้องเป็นช่วงเดือน มิ.ย. – ต.ค. เนื่องจากมีน้ำมาก และ การปีนหน้าผา/โรยตัว ต้องเป็นช่วงเดือน มี.ค – พ.ค. เนื่องจากบริเวณการปีนหน้าผา/โรยตัวเป็น น้ำตก ในช่วงนี้น้ำตกจะไม่รุนแรงสามารถทำกิจกรรมการปีนหน้าผา/โรยตัวได้อย่างสนุกสนาน

2) โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ป่าเขาภูหลวง อำเภอวังน้ำเขียว มีรูปแบบกิจกรรม การท่องเที่ยวผจญภัย คือ กิจกรรมการการขี่จักรยานเสือภูเขา สามารถไปท่องเที่ยวได้ตลอดปี **จังหวัดอุบลราชธานี** มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยอยู่ 3 แห่ง คือ 1) อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ มีรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวผจญภัย อยู่ 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมการพายเรือแคนู/เรือคายัค, การขี่จักรยานเสือภูเขา และ การปีนหน้าผา/โรยตัว สามารถไปท่องเที่ยวได้ตลอดปี ยกเว้น การพายเรือแคนู/เรือคายัค ต้องเป็นช่วงฤดูร้อน เนื่องจากในฤดูอื่นๆ จะมีน้ำมาก และแก่งตะนะมีความลึกมาก ถ้าเป็นช่วงฤดูฝนจะมีอันตรายมาก ทั้งกระแสน้ำที่เชี่ยวและความลึกของน้ำมาก ดังนั้นฤดูร้อนจึงเหมาะสมมากที่สุด 2) อุทยานแห่งชาติผาแต้ม มีรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวผจญภัย อยู่ 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมการขี่จักรยานเสือภูเขา และ การปีนหน้าผา/โรยตัว สามารถไปท่องเที่ยวได้ตลอดปี 3) อุทยานแห่งชาติภูจอง – นายอย มีรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวผจญภัย อยู่ 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมการปีนหน้าผา/โรยตัว และการพายเรือแคนู/เรือคายัคที่น้ำตกห้วยหลวงหรือน้ำตกบักเตว ในการปีนหน้าผา/โรยตัว สามารถไปท่องเที่ยวได้ในช่วงฤดูร้อน เนื่องจากบริเวณ การปีนหน้าผา/โรยตัวเป็นน้ำตก ในช่วงนี้น้ำตกจะไม่รุนแรง สามารถทำกิจกรรมการปีนหน้าผา/โรยตัว ได้อย่างสนุกสนาน ส่วนการพายเรือแคนู/เรือคายัค สามารถเที่ยวได้ในช่วงหน้าฝน เนื่องจากมีน้ำมากเหมาะแก่การพายเรือแคนู/เรือคายัค **จังหวัดชัยภูมิ** มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยอยู่เพียงแห่งเดียว คือ อุทยานแห่งชาติไทรทอง มีรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวผจญภัย คือ กิจกรรมการปีนหน้าผา/โรยตัว สามารถไปท่องเที่ยวได้ตลอดปี และ **จังหวัดบุรีรัมย์** ก็มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยอยู่เพียงแห่งเดียวเช่นเดียวกับจังหวัดชัยภูมิ คือ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ ที่หน่วยพิทักษ์ป่าละเลิงร้อยรู มีรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวผจญภัย อยู่ 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมการเดินป่า และ การขี่จักรยานเสือภูเขา สามารถไปท่องเที่ยวได้ตลอดปี

5.2.6.2 รูปแบบการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้

รูปแบบการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้ที่พบทั้ง 4 จังหวัด คือ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดบุรีรัมย์ มีกิจกรรมของการท่องเที่ยวจากเชิงผจญภัย 5 รูปแบบ ได้แก่ กิจกรรมการล่องแก่ง กิจกรรมการเดินป่า กิจกรรมพายเรือแคนู/เรือคายัค กิจกรรมขี่จักรยานเสือภูเขา และกิจกรรมการปีนหน้าผา/โรยตัว โดยจังหวัด

นครราชสีมา มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยอยู่ 5 รูปแบบ คือ กิจกรรมล่องแก่ง กิจกรรมเดินป่า กิจกรรมพายเรือแคนู/เรือคายัค กิจกรรมขี่จักรยานเสือภูเขา และ กิจกรรมการปีนหน้าผา/โรยตัว ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยที่ครบวงจร สามารถทำกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยได้หลากหลายกิจกรรม โดยไปที่จังหวัดนครราชสีมาเพียงที่เดียว ส่วนจังหวัดอุบลราชธานี มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยอยู่ 3 รูปแบบ คือ กิจกรรมพายเรือแคนู/เรือคายัค กิจกรรมขี่จักรยานเสือภูเขา และกิจกรรมการปีนหน้าผา/โรยตัว จังหวัดบุรีรัมย์ มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยอยู่ 2 รูปแบบ คือ กิจกรรมเดินป่า และกิจกรรมขี่จักรยานเสือภูเขา จังหวัดชัยภูมิ มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยอยู่รูปแบบเดียว คือ กิจกรรมการปีนหน้าผา/โรยตัว แต่ในส่วนของจังหวัดสุรินทร์ และศรีสะเกษ นั้นไม่มีกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยอยู่เลย

5.2.6.3 แนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนา และจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างไร

จากผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการและจากการศึกษาของผู้อื่น พบปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น คือ

1) มีอุปสรรคในการจัดกิจกรรมของการท่องเที่ยวแบบผจญภัยไม่เพียงพอ โดยเฉพาะภาครัฐ เช่น ที่ผาหำหด อุทยานแห่งชาติไทรทอง จ.ชัยภูมิ เจ้าหน้าที่อุทยานได้แจ้งให้ทราบว่าอุปสรรคบางส่วนที่ใช้ในกิจกรรมการปีนผา/โรยตัว นั้นลี้กหรือไปตามอายุการใช้งาน และอุปสรรคแต่ละชิ้นมีราคาค่อนข้างสูง ทำให้ไม่สามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้

2) ขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการให้บริการด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว เนื่องจากกิจกรรมของการท่องเที่ยวแบบผจญภัย ส่วนใหญ่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่นักท่องเที่ยวได้ เช่น กิจกรรมเดินป่า กิจกรรมการปีนผา/โรยตัว กิจกรรมล่องแก่ง เป็นต้น ซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการในการให้บริการ

3) ระบบสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยวยังไม่เพียงพอ โดยเฉพาะภาครัฐยังไม่มีคุณภาพและไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว

4) ขาดการเชื่อมโยงตลาดของแหล่งท่องเที่ยวแบบผจญภัยทั้งในประเทศ และกับประเทศเพื่อนบ้าน

5) จากข้อมูลพื้นฐานการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในอีสานใต้ พบว่ารู้จากเพื่อน/ญาติ แนะนำมามากที่สุด จึงทำให้ทราบว่า การประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว นั้นยังไม่ครอบคลุมถึงผู้รับบริการ

จากปัญหาและอุปสรรคที่พบสามารถนำมาหาแนวทางในการแก้ไขเพื่อกำหนด ยุทธศาสตร์พึงพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนา และจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสาน ใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านได้ โดย

1) จัดหาอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมของการท่องเที่ยวแบบผจญภัยให้เพียงพอต่อ ความต้องการของนักท่องเที่ยว

2) สนับสนุนการผลิตบุคลากรผู้เชี่ยวชาญของแต่ละกิจกรรมของการท่องเที่ยวแบบ ผจญภัยให้มากขึ้น เช่น ผู้เชี่ยวชาญด้านการเดินป่า ผู้เชี่ยวชาญด้านการปีนผา/โรยตัว ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการล่องแก่ง เป็นต้น เนื่องจากในปัจจุบันบุคลากรในแต่ละด้านเป็นที่ต้องการของตลาดมากขึ้น

3) พัฒนาระบบสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวก ให้มีศักยภาพอย่าง ต่อเนื่องในระยะยาว เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และมีระบบการบำรุงรักษาที่ดี

4) ส่งเสริมให้มีการร่วมมือกันทำตลาดแหล่งท่องเที่ยวแบบผจญภัยระหว่าง ประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน เช่น จ.อุบลราชธานี กับ เมืองปากเซ ประเทศลาว เป็นต้น

5) ส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยให้มาก ยิ่งขึ้น และต่อเนื่อง เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับข้อมูลข่าวสารได้อย่างถูกต้องชัดเจน

5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

5.3.1 ควรเก็บข้อมูลแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มีความต้องการทำกิจกรรม ประเภทการผจญภัยโดยตรง เพื่อที่จะสามารถนำไปหาแนวทางในการพัฒนา กิจกรรม ประเภทการผจญภัยได้ดียิ่งขึ้น

5.3.2 ควรเน้นศึกษาพื้นที่ ที่ทำกิจกรรมผจญภัยโดยตรง ว่าแต่ละพื้นที่มีอุปสรรคหรือไม่ใน การทำกิจกรรมแบบผจญภัย ถ้ามีมีในด้านใดบ้าง เพื่อที่จะนำอุปสรรคนั้นมาปรับแก้ไข พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้น

5.4 สรุป

ในงานวิจัยชิ้นนี้ก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านการประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยว ธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้ และทราบรูปแบบกิจกรรมของการท่องเที่ยวแบบผจญภัยของ แหล่งท่องเที่ยวเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้ และมีแนวทางทางการกำหนดยุทธศาสตร์

พึงพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนา และจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งหมดนี้เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้ให้ดียิ่งขึ้นและเป็นที่ยึดมั่นอย่างแพร่หลาย

บรรณานุกรม

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2548. **ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดชัยภูมิ**. ค้นเมื่อ 19 สิงหาคม 2549, จาก http://www.tat.or.th/province.asp?prov_id=36
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2548. **ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา**. ค้นเมื่อ 19 สิงหาคม 2549, จาก http://www.tat.or.th/province.asp?prov_id=30
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2548. **ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์**. ค้นเมื่อ 19 สิงหาคม 2549, จาก http://www.tat.or.th/province.asp?prov_id=31
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2548. **ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ**. ค้นเมื่อ 19 สิงหาคม 2549, จาก http://www.tat.or.th/province.asp?prov_id=33
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2548. **ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดสุรินทร์**. ค้นเมื่อ 19 สิงหาคม 2549, จาก http://www.tat.or.th/province.asp?prov_id=32
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2548. **ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี**. ค้นเมื่อ 19 สิงหาคม 2549, จาก http://www.tat.or.th/province.asp?prov_id=34
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2548. **ซีจักรยาน**. ค้นเมื่อ 8 ตุลาคม 2549, จาก http://www.tat.or.th/activitytype.asp?acttype_id=2&id=2
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2549. **โครงการส่งเสริมสินค้าท่องเที่ยวความสนใจพิเศษ**. ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2550, จาก <http://www.tat.or.th/whatnewdet.asp?id=89>
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2548. **ดำน้ำ**. ค้นเมื่อ 2 กันยายน 2549, จาก http://www.tat.or.th/activitytype.asp?acttype_id=8&id=8
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2548. **ปีนหน้าผาและโรยตัว**. ค้นเมื่อ 7 ตุลาคม 2549, จาก http://www.tat.or.th/activitytype.asp?acttype_id=11&id=11
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2548. **ล่องแก่ง แคนู คายัค**. ค้นเมื่อ 7 ตุลาคม 2549, จาก http://www.tat.or.th/activitytype.asp?acttype_id=10&id=10
- ธรรมรัตน์ เสาวคนธ์. 2545. **คู่มือท่องเที่ยวแบบผจญภัย**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เนชั่น มัลติมีเดีย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน).
- บริษัท เอเวอร์กรีนฮอติเดย์ จำกัด, 2549. **การท่องเที่ยวถ้ำ**. จาก <http://ezthailand.com/PreCave.asp>

มนัส สุวรรณ. 2545. รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาและจัดทำคู่มือการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวประเภทผจญภัยกึ่งอนุรักษ์ธรรมชาติ (ล่องแก่ง, พายเรือแคนู, ปีนหน้าผา). โครงการศึกษาวิจัยการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จำไพวรรณ แก้วสุริยะ. การท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ในศตวรรษที่ 21. **จดหมายข่าวการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ**. 2545; (73) : 4-7

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย มปป. **รากฐานไทย ฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาประเทศ**. ค้นเมื่อ 10 มกราคม 2550, จาก

http://www.rakbankerd.com/01_jam/thaiinfor/country_info/index.html?topic_id=1332&db_file=&PHPSESSID=d10d652a1528e00a19f35c6dd40d4fc6

ศูนย์ข้อมูลเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. 2547. **การเดินป่า**. ค้นเมื่อ 10 กันยายน 2549, จาก

http://www.conservation.forest.ku.ac.th/ecotourdb/cgi_bin/frame_

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ. 2550. **ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ**. ค้นเมื่อ 15 มกราคม 2550, จาก

<http://kanchanapisek.or.th/kp6/BOOK27/chapter3/t27-3-l2.htm#sect3>

สำนักอุทยานแห่งชาติ. 2549. **อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ**. ค้นเมื่อ 28 ตุลาคม 2549, จาก

<http://www.dnp.go.th/parkreserve/asp/style1/default.asp?npid=95&lg=1>

สำนักอุทยานแห่งชาติ. 2549. **อุทยานแห่งชาติเขาพระวิหาร**. ค้นเมื่อ 28 ตุลาคม 2549, จาก

<http://www.dnp.go.th/parkreserve/asp/style1/default.asp?npid=25&lg=1>

สำนักอุทยานแห่งชาติ. 2549. **อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่**. ค้นเมื่อ 21 ตุลาคม 2549, จาก

<http://www.dnp.go.th/parkreserve/asp/style1/default.asp?npid=9&lg=1>

สำนักอุทยานแห่งชาติ. 2549. **อุทยานแห่งชาติตาพระยา**. ค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2549, จาก

<http://www.dnp.go.th/parkreserve/asp/style1/default.asp?npid=24&lg=1>

สำนักอุทยานแห่งชาติ. 2549. **อุทยานแห่งชาติตาดโตน**. ค้นเมื่อ 7 ตุลาคม 2549, จาก

<http://www.dnp.go.th/parkreserve/asp/style2/default.asp?npid=34&lg=1>

สำนักอุทยานแห่งชาติ. 2545. **อุทยานแห่งชาติทับลาน**. ค้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2549, จาก

<http://www.dnp.go.th/parkreserve/asp/style1/default.asp?npid=97&lg=1>

สำนักอุทยานแห่งชาติ. 2549. **อุทยานแห่งชาติไทรทอง**. ค้นเมื่อ 11 ตุลาคม 2549, จาก

<http://www.dnp.go.th/parkreserve/asp/style1/default.asp?npid=22&lg=1>

สำนักอุทยานแห่งชาติ. 2549. **อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม**. ค้นเมื่อ 23 ตุลาคม 2549, จาก

<http://www.dnp.go.th/parkreserve/asp/style1/default.asp?npid=27&lg=1>

- สำนักอุทยานแห่งชาติ. 2549. **อุทยานแห่งชาติผาแต้ม**. ค้นเมื่อ 29 ตุลาคม 2549, จาก
<http://www.dnp.go.th/parkreserve/asp/style1/default.asp?npid=19&lg=1>
- สำนักอุทยานแห่งชาติ. 2549. **อุทยานแห่งชาติภูจอง-นายอย**. ค้นเมื่อ 14 ตุลาคม 2549, จาก
<http://www.dnp.go.th/parkreserve/asp/style1/default.asp?npid=99&lg=1>
- สำนักอุทยานแห่งชาติ. 2549. **อุทยานแห่งชาติภูแลนคา**. ค้นเมื่อ 22 ตุลาคม 2549, จาก
<http://www.dnp.go.th/parkreserve/asp/style1/default.asp?npid=30&lg=1>
- อนุสร อ.ส.ท. ใน หจก. เชียงรายชั้นเงิน กรุ๊ป, 2550. **คู่มือการเที่ยวถ้ำ**. จาก
<http://www.kntransport.com/promotion/view.asp?id=17>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
บทความ

โครงการแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้

The Adventure's Natural Source in The Lower Northeastern Part of Thailand

นางสาวกฤษณียา คังจันทรานนท์ และคณะ

วิทยาลัยชุมชนบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การท่องเที่ยวแบบผจญภัยเป็นหนึ่งในสินค้าท่องเที่ยวความสนใจพิเศษ เพื่อตอบสนองนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาลที่มุ่งส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและพัฒนาคูณภาพชีวิตของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น

ในการศึกษานี้พบว่าในอีสานใต้มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยทั้งหมด 7 แห่ง และมีกิจกรรมการผจญภัยทั้งหมด 5 กิจกรรมด้วยกัน และในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวมีกิจกรรมการผจญภัย ดังต่อไปนี้ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จ.นครราชสีมา มีกิจกรรมการผจญภัย 5 กิจกรรม คือ การเดินป่า, การล่องแก่ง, การพายเรือแคนู/เรือคายัค, การขี่จักรยานเสือภูเขา และการปีนหน้าผา/โรยตัว รองลงมา คือ อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จ.อุบลราชธานี มีกิจกรรมการผจญภัย 3 กิจกรรม คือ การพายเรือแคนู/เรือคายัค, การขี่จักรยานเสือภูเขา และการปีนหน้าผา/โรยตัว ถัดมา คืออุทยานแห่งชาติผาแต้ม จ.อุบลราชธานี และหน่วยพิทักษ์ป่าละเลิงร้อยรู จ.บุรีรัมย์ มีกิจกรรมการผจญภัย 2 กิจกรรม เท่ากัน คือ อุทยานแห่งชาติผาแต้ม มีกิจกรรมการผจญภัย คือ การขี่จักรยานเสือภูเขา และการปีนหน้าผา/โรย ส่วนหน่วยพิทักษ์ป่าละเลิงร้อยรู มีกิจกรรมการผจญภัย คือ การเดินป่า และการขี่จักรยานเสือภูเขา สุดท้าย คือ อุทยานแห่งชาติภูจอง – นายอย จ.อุบลราชธานี อุทยานแห่งชาติไทรทอง จ.ชัยภูมิ และ โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ป่าเขาภูหลวง จ.นครราชสีมา มีกิจกรรมการผจญภัยเพียงอย่างเดียว คือ อุทยานแห่งชาติภูจอง – นายอย และอุทยานแห่งชาติไทรทอง มีกิจกรรมการผจญภัยที่เหมือนกัน คือ การปีนหน้าผา/โรยตัว ส่วนโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ป่าเขาภูหลวง มีกิจกรรมการผจญภัย คือ การขี่จักรยานเสือภูเขา และมีแนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนา และจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านอยู่ 5 ยุทธศาสตร์ คือ 1) จัดหาอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมของการท่องเที่ยวแบบผจญภัยให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว 2) สนับสนุนการผลิตบุคลากรผู้เชี่ยวชาญของแต่ละกิจกรรมของการท่องเที่ยวแบบผจญภัยให้มากขึ้น 3) พัฒนาระบบสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวก ให้มีศักยภาพ 4) ส่งเสริมให้มีการร่วมมือกันทำตลาดแหล่งท่องเที่ยวแบบผจญภัยระหว่างประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน 5) ส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยให้มากยิ่งขึ้น และต่อเนื่อง

ABSTRACT

Adventure Traveling is one of tourist attractions that always get special interests. In order to responding to the promotional tourism policy of the government that emphasizes to use tourism as a key device to solve the economical problems and develops better quality of life for the people.

In this study found that in the Lower Northeastern Part of Thailand, there are totally 7 adventurously natural traveling resources and 5 adventurous activities. In each traveling resource has adventurous traveling as follow :- Firstly, Khao Yai National Park in Nakhonratchasima province, there are 5 adventurous activities, which consist of Hiking, Rafting, Canoeing/Kayaking, Mountain biking and Cliff climbing/downing. Secondly , Kang – Ta – Na National Park in Ubonratchathanee which has 3 adventurous activities, Canoeing/Kayaking, Mountain biking and Cliff climbing/downing. Thirdly Pa – Tam National Park in Ubonratchathanee province and La – Leang – Roi –Ru Forestry Protection unit in Buriram province, both of them have equally adventurous activities which are Mountain biking and Cliff climbing/downing in Pa – Tam National Park, Hiking and Mountain biking at La – Leang – Roi – Ru Forestry Protection unit. Lastly, Pu – Jong – Na – Yoi National Park in Ubonratchathanee province, Sai – Thong National Park in Chaiyaphum province and the Preservation Traveling development province at Pu – Lueng Forestry, Nakhonratchasima province. They have only single adventurous activity as follow :- Pu – Jong – Na – Yoi and Sai – Thong National Park have the same activity, that is Cliff climbing/downing and Mountain biking at the Preservation Traveling development province, Pu – Lueng Forestry. There are the way to assign the relying strategy in order to create the developing strength and manage permanently aerial tourism of Lower Northeastern Part of Thailand group by connecting neighboring countries, 5 of these strategies are :- 1) Provide equipments for adventure traveling activities sufficient for the need of tourists. 2) Support to produce more personal, specialist of each adventure traveling activities. 3) Develop potentially infrastructure system and facilities. 4) Promote to have cooperation in adventure traveling marketing between Thailand and neighboring countries. 5) Promote to have more and continue public relation of Natural adventure for traveling resources.

คำสำคัญ : การท่องเที่ยวแบบผจญภัย กิจกรรมผจญภัย แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัย

Keywords : Adventure Traveling, Adventure tourism, Adventure activities, Resource adventure traveling

หลักการและเหตุผล

อีสานใต้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมชมโบราณ การท่องเที่ยวเชิงชุมชน การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และการท่องเที่ยวแบบผจญภัย ซึ่งได้สนองต่อนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาลที่มุ่งส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น (จำไพวรรณ แก้วสุริยะ, 2545)

การท่องเที่ยวแบบผจญภัย เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ โดยมุ่งเน้นไปที่ความตื่นเต้นขณะทำกิจกรรมนั้นๆ มีความทรงจำ ความปลอดภัย และได้ประสบการณ์ใหม่ เช่น การเดินป่า การปีนเขา ไต่หน้าผา การล่องแก่ง เป็นต้น (ธรรมรัตน์ เสาวคนธ์, 2545) และในอีสานใต้ก็มีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติอยู่มากมายหลายแห่งที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวแบบผจญภัย ได้แก่ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จังหวัดอุบลราชธานี อุทยานแห่งชาติไทรทอง จังหวัดชัยภูมิ ฯลฯ

ดังนั้นโครงการนี้จึงมุ่งเน้นสำรวจแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้และรูปแบบของการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้

คำถามการวิจัย

- 1) แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยของทางอีสานใต้มีที่ใดบ้าง
- 2) การท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยของทางอีสานใต้ มีรูปแบบเป็นอย่างไรบ้าง
- 3) แนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนา และจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) สำรวจแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้
- 2) สำรวจรูปแบบการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้
- 3) เพื่อศึกษาแนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนา และจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อสำรวจแหล่งท่องเที่ยวและรูปแบบการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในเขตอีสานใต้ ประกอบด้วย 6 จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี และศึกษาแนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนา และจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ทำการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ ที่คำนึงถึงความน่าจะเป็น โดยทำการสุ่มตัวอย่างจากแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยใน 6 จังหวัดอีสานใต้ คำนวณ

ขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane แล้วจัดสัดส่วนของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยของแต่ละจังหวัดในเขตอีสานใต้เพื่อทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามนักท่องเที่ยวจำนวน 400 ชุด และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยชิ้นนี้ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) วิเคราะห์ข้อมูล แสดงผลเป็นการจัดกลุ่มค่าเฉลี่ย ร้อยละ เพื่ออธิบายแหล่งท่องเที่ยวและรูปแบบการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในเขตอีสานใต้ โดยใช้โปรแกรม SPSS มาวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาและการอภิปรายผล

1. แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้

แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้ พบใน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดบุรีรัมย์ มีอยู่ทั้งหมด 7 แห่ง ได้แก่ **จังหวัดนครราชสีมา** มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยอยู่ 2 แห่ง คือ 1) อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวผจญภัย อยู่ 5 กิจกรรม คือ กิจกรรมการเดินป่า, การล่องแก่ง, การพายเรือแคนู/เรือคายัค, การขี่จักรยานเสือภูเขา และการปีนหน้าผา/โรยตัว สามารถไปท่องเที่ยวได้ตลอดปี ยกเว้น การล่องแก่ง ต้องเป็นช่วงเดือน มิ.ย. – ต.ค. เนื่องจากมีน้ำมาก และการปีนหน้าผา/โรยตัว ต้องเป็นช่วงเดือน มี.ค – พ.ค. เนื่องจากบริเวณการปีนหน้าผา/โรยตัวเป็นน้ำตก ในช่วงนี้น้ำตกจะไม่รุนแรง สามารถทำกิจกรรมการปีนหน้าผา/โรยตัว ได้อย่างสนุกสนาน 2) โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ป่าเขาภูหลวง อำเภอวังน้ำเขียว มีรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวผจญภัย คือ กิจกรรมการขี่จักรยานเสือภูเขา สามารถไปท่องเที่ยวได้ตลอดปี **จังหวัดอุบลราชธานี** มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยอยู่ 3 แห่ง คือ 1) อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ มีรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวผจญภัย อยู่ 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมการพายเรือแคนู/เรือคายัค, การขี่จักรยานเสือภูเขา และการปีนหน้าผา/โรยตัว สามารถไปท่องเที่ยวได้ตลอดปี ยกเว้น การพายเรือแคนู/เรือคายัค ต้องเป็นช่วงฤดูร้อน เนื่องจากในฤดูอื่นๆ จะมีน้ำมาก และแก่งตะนะมีความลึกมาก ถ้าเป็นช่วงฤดูฝนจะมีอันตรายมาก ทั้งกระแสน้ำที่เชี่ยวและความลึกของน้ำมาก ดังนั้นฤดูร้อนจึงเหมาะสมมากที่สุด 2) อุทยานแห่งชาติผาแต้ม มีรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวผจญภัย อยู่ 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมการขี่จักรยานเสือภูเขา และการปีนหน้าผา/โรยตัว สามารถไปท่องเที่ยวได้ตลอดปี 3) อุทยานแห่งชาติภูจอง – นายอย มีรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวผจญภัย อยู่ 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมการปีนหน้าผา/โรยตัว และการพายเรือแคนู/เรือคายัคที่น้ำตกห้วยหลวงหรือน้ำตกบักเตว ในการปีนหน้าผา/โรยตัว สามารถไปท่องเที่ยวได้ในช่วงฤดูร้อน เนื่องจากบริเวณการปีนหน้าผา/โรยตัวเป็นน้ำตก ในช่วงนี้น้ำตกจะไม่รุนแรง สามารถทำกิจกรรมการปีนหน้าผา/โรยตัว ได้อย่างสนุกสนาน ส่วนการพายเรือแคนู/เรือคายัค สามารถเที่ยวได้ในช่วงหน้าฝน เนื่องจากมีน้ำมากเหมาะแก่การพายเรือแคนู/เรือคายัค **จังหวัดชัยภูมิ** มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยอยู่เพียงแห่งเดียว คือ อุทยานแห่งชาติไทรทอง มีรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวผจญภัย คือ กิจกรรมการปีนหน้าผา/โรยตัว สามารถไปท่องเที่ยวได้ตลอดปี และ **จังหวัดบุรีรัมย์** ก็มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยอยู่เพียงแห่งเดียวเช่นเดียวกับจังหวัดชัยภูมิ คือ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ ที่หน่วยพิทักษ์ป่า

ละเล็กร้อยรู มีรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวผจญภัย อยู่ 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมการเดินป่า และ การขี่จักรยานเสือภูเขา สามารถไปท่องเที่ยวได้ตลอดปี ดังตารางที่ 1

2. รูปแบบการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้

รูปแบบการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้ที่พบทั้ง 4 จังหวัด คือ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดบุรีรัมย์ มีกิจกรรมของการท่องเที่ยวจากเชิงผจญภัย 5 รูปแบบ ได้แก่ กิจกรรมการล่องแก่ง กิจกรรมการเดินป่า กิจกรรมพายเรือแคนู/เรือคายัค กิจกรรมขี่จักรยานเสือภูเขา และกิจกรรมการปีนหน้าผา/โรยตัว โดยจังหวัดนครราชสีมา มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยอยู่ 5 รูปแบบ คือ กิจกรรมล่องแก่ง กิจกรรมเดินป่า กิจกรรมพายเรือแคนู/เรือคายัค กิจกรรมขี่จักรยานเสือภูเขา และกิจกรรมการปีนหน้าผา/โรยตัว ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยที่ครบวงจรสามารถทำกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยได้หลากหลายกิจกรรม โดยไปที่จังหวัดนครราชสีมาเพียงที่เดียว ส่วนจังหวัดอุบลราชธานี มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยอยู่ 3 รูปแบบ คือ กิจกรรมพายเรือแคนู/เรือคายัค กิจกรรมขี่จักรยานเสือภูเขา และกิจกรรมการปีนหน้าผา/โรยตัว จังหวัดบุรีรัมย์ มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยอยู่ 2 รูปแบบ คือ กิจกรรมเดินป่า และกิจกรรมขี่จักรยานเสือภูเขา จังหวัดชัยภูมิ มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยอยู่รูปแบบเดียว คือ กิจกรรมการปีนหน้าผา/โรยตัว แต่ในส่วนของจังหวัดสุรินทร์ และศรีสะเกษ นั้นไม่มีกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยอยู่เลย

ดังภาพที่ 2

3. แนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนา และจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างไร

จากผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการและจากการศึกษาของผู้อื่น พบปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น คือ

1) มีอุปสรรคในการจัดกิจกรรมของการท่องเที่ยวแบบผจญภัยไม่เพียงพอ โดยเฉพาะภาครัฐ เช่น ที่ผาหำหด อุทยานแห่งชาติไทรทอง จ.ชัยภูมิ เจ้าหน้าที่อุทยานได้แจ้งให้ทราบว่าอุปกรณ์บางส่วนที่ใช้ในกิจกรรมการปีนหน้าผา/โรยตัว นั้นลี้กหรือไปตามอายุการใช้งาน และอุปกรณ์แต่ละชิ้นมีราคาค่อนข้างสูง ทำให้ไม่สามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้

2) ขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการให้บริการด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว เนื่องจากกิจกรรมของการท่องเที่ยวแบบผจญภัย ส่วนใหญ่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่นักท่องเที่ยวได้ เช่น กิจกรรมเดินป่า กิจกรรมการปีนหน้าผา/โรยตัว กิจกรรมการล่องแก่ง เป็นต้น ซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการในการให้บริการ

3) ระบบสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยวยังไม่เพียงพอ โดยเฉพาะภาครัฐยังไม่มีคุณภาพและไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว

4) ขาดการเชื่อมโยงตลาดของแหล่งท่องเที่ยวแบบผจญภัยทั้งในประเทศ และกับประเทศเพื่อนบ้าน

5) จากข้อมูลพื้นฐานการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในอีสานใต้ พบว่ารู้จากเพื่อน/ญาติ แนะนำมากที่สุด จึงทำให้ทราบว่าการประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยวนั้นยังไม่ครอบคลุมถึงผู้รับบริการ

จากปัญหาและอุปสรรคที่พบสามารถนำมาหาแนวทางในการแก้ไขเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ที่พึงพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนา และจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านได้ โดย

1) จัดหาอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมของการท่องเที่ยวแบบผจญภัยให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว

2) สนับสนุนการผลิตบุคลากรผู้เชี่ยวชาญของแต่ละกิจกรรมของการท่องเที่ยวแบบผจญภัยให้มากขึ้น เช่น ผู้เชี่ยวชาญด้านการเดินป่า ผู้เชี่ยวชาญด้านการปีนผา/โรยตัว ผู้เชี่ยวชาญด้านการล่องแก่ง เป็นต้น เนื่องจากในปัจจุบันบุคลากรในแต่ละด้านเป็นที่ต้องการของตลาดมากขึ้น

3) พัฒนาระบบสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวก ให้มีศักยภาพอย่างต่อเนื่องในระยะยาว เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และมีระบบการบำรุงรักษาที่ดี

4) ส่งเสริมให้มีการร่วมมือกันทำตลาดแหล่งท่องเที่ยวแบบผจญภัยระหว่างประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน เช่น จ.อุบลราชธานี กับ เมืองปากเซ ประเทศลาว เป็นต้น

5) ส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยให้มากยิ่งขึ้น และต่อเนื่อง เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับข้อมูลข่าวสารได้อย่างถูกต้องชัดเจน ดังตารางที่ 2

จากแนวทางในการแก้ไขเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ที่พึงพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนา และจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านทั้ง 5 แนวทางนั้น มีความสอดคล้องกับศูนย์วิจัยกสิกรไทย, มปป. คือ จากการวิจัยโครงการสามเหลี่ยมมรกต : ความร่วมมือด้านท่องเที่ยวของ 3 ประเทศ นั้น พบว่า 1) ยังขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง จากการศึกษาครั้งนี้ได้นำเสนอแนวทางการแก้ไข คือ ส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยให้มากยิ่งขึ้น และต่อเนื่อง เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับข้อมูลข่าวสารได้อย่างถูกต้องชัดเจน 2) แหล่งท่องเที่ยวที่ตั้งอยู่กระจัดกระจายและห่างกันมาก ทำให้ใช้ระยะเวลาในการเดินทางนานและจัดทัวร์ได้ยาก 3) ในบางพื้นที่ขาดความพร้อมทางด้านสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆที่จะรองรับนักท่องเที่ยว เช่น โรงแรม ร้านอาหาร ห้องน้ำที่สะอาด รวมทั้งการคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งยังคงค่อนข้างลำบาก จากการศึกษาครั้งนี้ได้เสนอแนวทางการแก้ไข คือ พัฒนาระบบสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวก ให้มีศักยภาพอย่างต่อเนื่องในระยะยาว เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และมีระบบการบำรุงรักษาที่ดี

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

- 1) ควรเก็บข้อมูลแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มีความต้องการทำกิจกรรม ประเภท การผจญภัยโดยตรง เพื่อที่จะสามารถนำไปหาแนวทางในการพัฒนากิจกรรมประเภทการผจญภัยได้ดียิ่งขึ้น
- 2) ควรเน้นศึกษาพื้นที่ ที่ทำกิจกรรมผจญภัยโดยตรง ว่าแต่ละพื้นที่มีอุปสรรคหรือไม่ในการทำ กิจกรรมแบบผจญภัย ถ้ามีมีในด้านใดบ้าง เพื่อที่จะนำอุปสรรคนั้นมาปรับแก้ไขพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว นั้นให้ ดียิ่งขึ้น

กิติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร. กุลวลา สุวรรณพิมล และคุณสำราญ มีสมจิตร ท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งกรุณาให้คำแนะนำและตรวจสอบแก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ เพื่องานวิจัยนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ ผศ.วุฒินันท์ รามฤทธิ์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชนบุรีรัมย์ ที่ให้การสนับสนุนในการทำวิจัย ครั้งนี้ ขอขอบคุณพี่ๆ เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติในเขตอีสานใต้ทุกแห่ง ที่ให้ความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ของนักท่องเที่ยว ขอขอบคุณนักท่องเที่ยวทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และขอบคุณผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกๆ ท่าน ที่ทำให้งานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

บรรณานุกรม

จำไพพรรณ แก้วสุริยะ. การท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ในศตวรรษที่ 21. **จดหมายข่าวการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.** 2545; (73) : 4-7

ธรรมรัตน์ เสาวคนธ์. 2545. **คู่มือท่องเที่ยวแบบผจญภัย.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เนชั่น มัลติมีเดีย กู๊ป จำกัด (มหาชน).

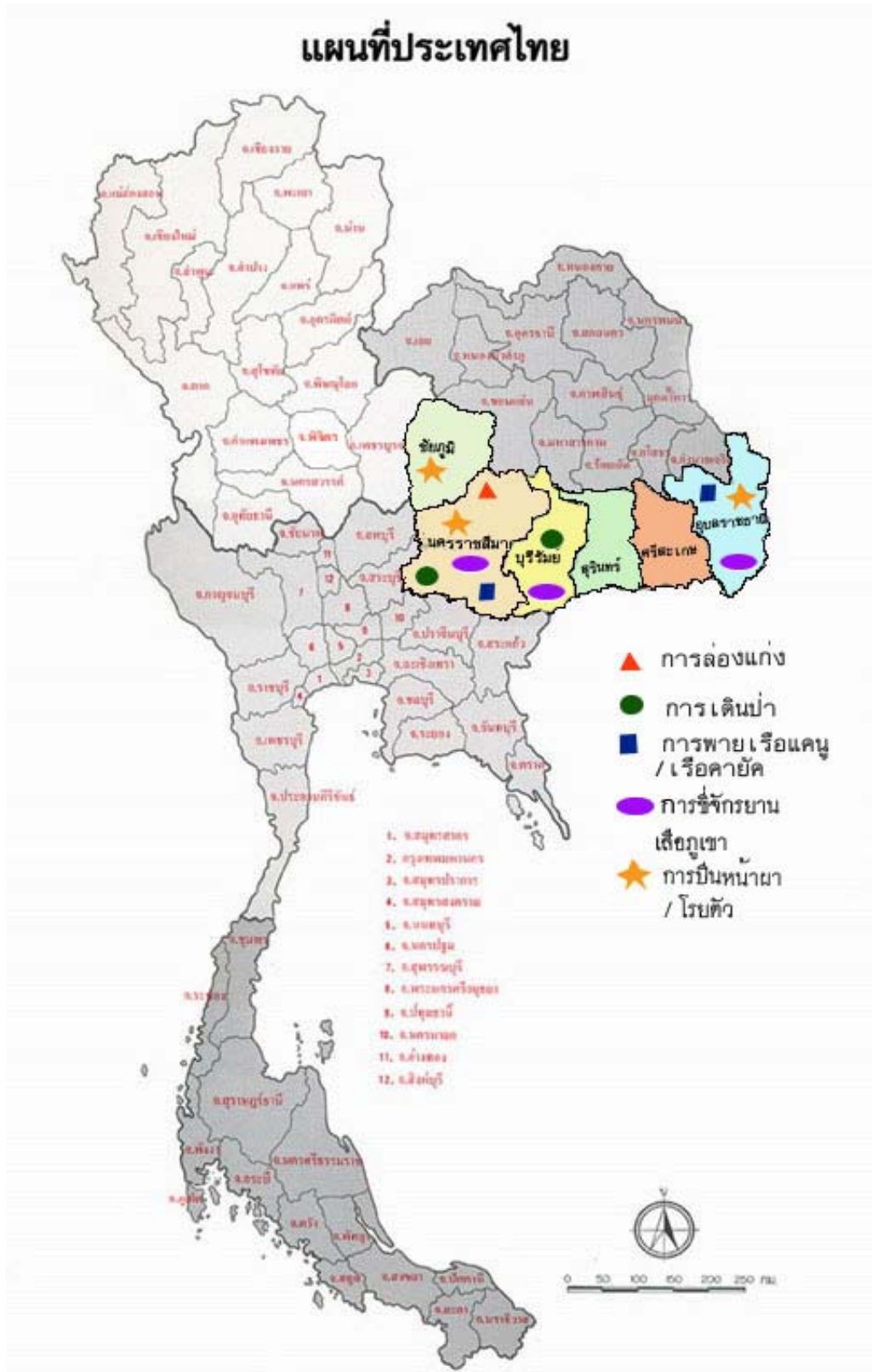
ศูนย์วิจัยกสิกรไทย มปป. **รากฐานไทย ฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาประเทศ.** ค้นเมื่อ 10 มกราคม 2550, จาก

http://www.rakbankerd.com/01_jam/thaiinfor/country_info/index.html?topic_id=1332&db_file=&PHPSESSID=d10d652a1528e00a19f35c6dd40d4fc6

ตารางที่ 1 แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้

จังหวัด	แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบกิจกรรมการผจญภัย	ช่วงท่องเที่ยว
นครราชสีมา	อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	1. การเดินป่า	ตลอดปี
		2. การล่องแก่ง	เดือน มิ.ย. – ต.ค.
		3. การพายเรือแคนู/เรือคายัค	ตลอดปี
		4. การขี่จักรยานเสือภูเขา	ตลอดปี
		5. การปีนหน้าผา/โรยตัว	เดือน มี.ค – พ.ค.
	โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ป่าเขาภูหลวง อำเภอวังน้ำเขียว	การขี่จักรยานเสือภูเขา	ตลอดปี
จังหวัด	แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบกิจกรรมการผจญภัย	ช่วงท่องเที่ยว
อุบลราชธานี	อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ	1. การพายเรือแคนู/เรือคายัค	ฤดูร้อน
		2. การขี่จักรยานเสือภูเขา	ตลอดปี
		3. การปีนหน้าผา/โรยตัว	ตลอดปี
	อุทยานแห่งชาติผาแต้ม	1. การขี่จักรยานเสือภูเขา	ตลอดปี
		2. การปีนหน้าผา/โรยตัว	ตลอดปี
	อุทยานแห่งชาติภูจอง – นายอย	1. การปีนหน้าผา/โรยตัว	ฤดูร้อน
2. การพายเรือแคนู/เรือคายัค			
ชัยภูมิ	อุทยานแห่งชาติไทรทอง	การปีนหน้าผา/โรยตัว	ตลอดปี
บุรีรัมย์	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่	1. การเดินป่า	ตลอดปี
		2. การขี่จักรยานเสือภูเขา	ตลอดปี

ภาพที่ 1 แสดงรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยที่พบในเขตอีสานใต้

ตารางที่ 2 ปัญหาและอุปสรรค แนวทางในการดำเนินการแก้ไขเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ที่มุ่งเป้าเพื่อเสริมสร้าง ความเข้มแข็งการพัฒนา และจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยง กลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

ปัญหาและอุปสรรค	แนวทางในการดำเนินการ
1) มีอุปสรรคในการจัดกิจกรรมของการท่องเที่ยวแบบ ปลายทางไม่เพียงพอ	1) จัดหาอุปสรรคในการจัดกิจกรรมของการท่องเที่ยว แบบปลายทางให้เพียงพอต่อความต้องการของ นักท่องเที่ยว
2) ขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการให้บริการด้าน ความปลอดภัยในการทำกิจกรรมแบบปลายทางแก่นักท่องเที่ยว	2) สนับสนุนการผลิตบุคลากรผู้เชี่ยวชาญของแต่ละ กิจกรรมของการท่องเที่ยวแบบปลายทางให้มากขึ้น
3) ระบบสาธารณสุขปลอดภัย และสิ่งอำนวยความสะดวก ต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยวยังไม่เพียงพอ	3) พัฒนาระบบสาธารณสุขปลอดภัย และสิ่งอำนวยความสะดวก ให้มีศักยภาพอย่างต่อเนื่องในระยะยาว เพื่อ ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และมี ระบบการบำรุงรักษาที่ดี
4) ขาดการเชื่อมโยงตลาดของแหล่งท่องเที่ยวแบบผจญภัยทั้งในประเทศ และกับประเทศเพื่อนบ้าน	4) ส่งเสริมให้มีการร่วมมือกันทำตลาดแหล่งท่องเที่ยว แบบผจญภัยระหว่างประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน
5) การประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยวนั้นยังไม่ครอบคลุมถึงผู้รับบริการ	5) ส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ธรรมชาติแบบผจญภัยให้มากยิ่งขึ้น และต่อเนื่อง เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับข้อมูลข่าวสารได้อย่าง ถูกต้องชัดเจน

ภาคผนวก ข
ภาพกิจกรรมของการท่องเที่ยวแบบผจญภัยในอีสานใต้

กิจกรรมเดินป่าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จ.นครราชสีมา

กิจกรรมล่องแก่งลำตะคอง ที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในช่วงเดือนมิถุนายน-กันยายน

กิจกรรมล่องแก่งหินเพิง ที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในช่วงเดือนกรกฎาคม – ตุลาคม

กิจกรรมการพายเรือแคนูชมวิวทิวทัศน์ 2 ริมฝั่งแม่น้ำมูล ที่อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จ. อุบลราชธานีในช่วงฤดูร้อน

กิจกรรมขี่จักรยานเสือภูเขา ที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จ.นครราชสีมา

กิจกรรมโรยตัวที่น้ำตกเหวนรก อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ที่ความสูงประมาณ 120 เมตร

กิจกรรมปีนหน้าผา/โรยตัว ที่ผาห้าหาด อุทยานแห่งชาติไทรทอง จ.ชัยภูมิ

กิจกรรมโรยตัว ที่ผาผึ้ง อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ จ.อุบลราชธานี

กิจกรรมโรยตัว ที่ผาแต้ม อุทยานแห่งชาติผาแต้ม จ.อุบลราชธานี

กิจกรรมโรยตัวลงสู่แอ่งน้ำตกห้วยหลวง อุทยานแห่งชาติภูจอง – นายอย จ. อุบลราชธานี

ภาคผนวก ค

รายชื่อบริษัทนำเที่ยวทางธรรมชาติแบบผจญภัยที่ให้บริการท่องเที่ยวในอีสานใต้

ตารางที่ 20 บริษัทนำเที่ยวที่ให้บริกการนำเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้

ลำดับที่	บริษัทนำเที่ยว	รายละเอียด	ราคา (บาท/คน)	สถานที่ติดต่อ	E-mail	เบอร์โทรฯ ติดต่อ
1	จี.ที. แทรเวิล เซอร์วิส เซ็นเตอร์	ล่องแก่งหินเพิง เดินทางทุกวัน	ไม่ระบุ	56/2 หมู่ที่2 ถนนประชาอุทิศ แขวงทุ่งครุ เขตทุ่งครุ กรุงเทพฯ 10140	chantana@gt.co.th	โทร : 02872-5161 Fax : 02872-5165
2	บริษัท เอ็ม.ซี.ที ทัวร์ จำกัด	ล่องแก่งหินเพิง – ปราจีนบุรี แพคเกจทัวร์เส้นทางธรรมชาติ 2 วัน 1 คืน ออกเดินทางทุกวัน สำหรับคณะ 6-8 ท่าน	ไม่ระบุ	141/21-22 ซอยโชคชัย4 ถนน ลาดพร้าว53 วังทองกลาง กรุงเทพฯ 10310	mcttour@loxinfo.co.th	โทร : 02907-8480 (7 สาย) Fax : 029078481-2
3	วังตะพาน รีสอร์ท	แพคเกจทัวร์ 2 วัน 1 คืน ที่พัก + อาหาร 3 มื้อ + ล่องแก่ง ห้องพัสดุ (ห้องละ 2 ท่าน) ห้องแอร์ (ห้องละ 4 – 6 ท่าน) เดินทางทุกวัน อย่างต่ำ 4 ท่านขึ้นไป	1,700	40 ม.4 ต.สะพานหิน อ.นาดี จ.ปราจีนบุรี25220	ไม่ระบุ	โทร : 02885-5633, (037) 281315

ตารางที่ 20 บริษัทนำเที่ยวที่ให้บริกการนำเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้ (ต่อ)

ลำดับที่	บริษัทนำเที่ยว	รายละเอียด	ราคา (บาท/คน)	สถานที่ติดต่อ	E-mail	เบอร์โทรฯ ติดต่อ
4	ซีซั่นทัวร์	ล่องแก่งหินเพิง ผางามลอยฟ้า พักบ้านผางาม	2,000	726 ซ.บ้านอยู่เจริญ29 ถ. รัชดาภิเษก ห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10310	seeson@seesontour.com	โทร : 026931031-2 โทร : 022757987 Fax : 02275-7987
5	หจก. นลินทรทัวร์	ทัวร์ผจญภัย-ล่องแก่งเรือยาง แก่งหินเพิง ปราจินบุรี	950	63/493 หมู่ที่ 7 เคหะธานี 4 ซอย 22 รามคำแหง แขวง สะพานสูง กรุงเทพ10240	ไม่ระบุ	โทร : 02537-8698, Fax : 02512-4018 เพจ : 152 เรียก 280-015
6	บริษัท เทียวละไม จำกัด	ล่องแก่งสามชั้น-ชมไพร่จำผบนเขา ใหญ่-นครนายก-นครราชสีมา	2,800	999 ถ.แสนสนุก ต.แสนสุข อ. แสนสบาย กรุงเทพฯ 999999	contactus@teawlamai.cjb .net	โทร : 02999 9999 Fax : 02999 9998
7	ไฮเปอร์ เวนเจอร์	รอยตัวหน้าผาเมืองอุบลฯ	3,800	ไม่ระบุ	info@hyperventure.com	โทร : 0-6576-5158 : 0-1566-2399 Fax : 0-2746-8921

ตารางที่ 20 บริษัทนำเที่ยวที่ให้บริกการนำเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้

ลำดับที่	บริษัทนำเที่ยว	รายละเอียด	ราคา (บาท/คน)	สถานที่ติดต่อ	E-mail	เบอร์โทรฯ ติดต่อ
8	บริษัท ฟอรัลทัวร์ จำกัด	ล่องหินเพิง-เขาใหญ่ 2 วัน	2,800	364/62 อาคารรอยัลไนน์ เรสซิเดนท์ ถ.พระราม9 ห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10320	adv@foresttour.com	โทร : 02-716-8102-4 Fax : 02-716-9207
9	แก่งหินเพิงริเวอร์ไซด์	ล่องแก่งหินเพิง	1,500	120 หมู่ 7 ต.ลำพันตา อ.นาดี 25220	ไม่ระบุ	โทร : 02918-6067-8, 0-1309-4983, 0-1909-6896
10	ประกาทัวร์	ล่องเรือในอ่างเก็บน้ำทับลาน เดินป่า น้ำตกเหวนรก		379/89-90 ม.10 ต.หนองกี่ อ.กบินทร์บุรี จ.ปราจีนบุรี 25110	ไม่ระบุ	โทร : 037-45 5784 , 081 453 0553
11	แก่งหินเพิงแคมป์ปิ้ง	ล่องแก่งหินเพิง กระโดดหอ โยดัว สุดเฮี้ยว...เข้าตู่กับกิจกรรมจักรยาน เสือภูเขา	1,500	17/1 หมู่ 7 ต.โคกไม้ลาย อ. เมือง 25000	ไม่ระบุ	โทร : 0-3740-5608, 0-1663-2775

ตารางที่ 20 บริษัทนำเที่ยวที่ให้บริกการนำเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้

ลำดับที่	บริษัทนำเที่ยว	รายละเอียด	ราคา (บาท/คน)	สถานที่ติดต่อ	E-mail	เบอร์โทรฯ ติดต่อ
12	THAI FRIENDLY TOURS	1.) ล่องแก่งหินเพิง 1 วัน 2.) ล่องแก่งหินเพิง 2 วัน 1 คืน	1,500 2,500	15/142 ถนนเฉลิมพระเกียรติ ร.9 แขวงหนองบอน เขต ประเวศ กรุงเทพฯ 10250	ไม่ระบุ	โทร : 0-2747 1630, 0-27471136 มือถือ 08-1622 1966 Fax : 0-2747 1136
13	greenzonethailand	1.) ล่องแก่งหินเพิง 1 วัน 2.) ล่องแก่งหินเพิง 2 วัน 1 คืน	650 1,500	140/4 หมู่ 2 ถนนพุทธมณฑล สาย 2 ซอย 11 แขวงบางไผ่ เขตบางแค กรุงเทพฯ 10160	green_zone_th@hotma il. com	โทร & Fax : 02-8071837 , 089-8124391
14	พัคฆ์สีรุ้ง จำกัด (ปาง ช้างเขาใหญ่)	ล่องแก่งลำตะคอง	ไม่ระบุ	132 หมู่ 5 ถนนรัตนันต์. หมู่สี อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา	ไม่ระบุ	โทร : (044) 297-183

ตารางที่ 20 บริษัทนำเที่ยวที่ให้บริกการนำเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยในอีสานใต้

ลำดับที่	บริษัทนำเที่ยว	รายละเอียด	ราคา (บาท/คน)	สถานที่ติดต่อ	E-mail	เบอร์โทรฯ ติดต่อ
15	ThailandFlyer.Com	กรุงเทพฯ-ล่องแก่งลำตะคอง-เขาใหญ่	ไม่ระบุ	1213/464 Sriwara Town In Town Soi 19, Wangthonglang, Bangkok Thailand	gmsales@loxinfo.co.th	โทร : 02 559 3511-12 Fax: 02 559 3513
16	สาริกา แอดเวนเจอร์ พอยท์	เดินป่า ไรยตัว ล่องคายัค ที่น้ำตกธาร รัตนา	1,500	สำนักงานเลขที่ 8 หมู่ 11 ต. สาริกา อ.เมือง จ.นครนายก 26000	Sarika_ad@hotmail.com Sarika_adp@yahoo.com	โทร : 037-328432 Fax: 037-328432 Mo: 081- 2518317
17	ศักดิ์สุภาวิสุทธิ์	1.) ล่องแก่งหินเพิง 1 วัน 2.) ล่องแก่งหินเพิง 2 วัน 1 คืน 3.) ล่องแก่งหินเพิง 3 วัน 2 คืน	650 1,500 2,550	สำนักงานกรุงเทพฯ 91 ถนน พระราม3 ซอย 76 แขวง คลองเตย เขตคลองเตย กรุงเทพฯ 10110 ศักดิ์สุภาวิสุทธิ์ 28 หมู่ 4 ตำบล สะพานหิน อำเภอ นาดี ปราจีนบุรี 25220	damri@saksupha.net	โทร : 02-249-8093-6 Fax: 02-249-3187, 02-249-8094 โทร : 037-451-211 Fax: 037-451-211

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามนักท่องเที่ยว

IDNO.....

แบบสอบถามนักท่องเที่ยว

สถานที่เก็บข้อมูล

ถ.....

วัน เดือน ปี ที่เก็บข้อมูล.....ผู้เก็บข้อมูล

ถ.....

เลขที่เก็บแบบสอบถาม.....

จงกาเครื่องหมาย $\checkmark$ ในช่อง ( )

1. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2. อายุ

( ) ต่ำกว่า 21 ปี

( ) ต่ำกว่า 21 ปี

( ) 21 - 30 ปี

( ) 31 - 40 ปี

( ) 41 - 50 ปี

( ) 51 ปีขึ้นไป

3. อาชีพ

( ) นักเรียน

( ) นักศึกษา

( ) ข้าราชการ

( ) พนักงานราชการ

( ) พนักงานเอกชน

( ) ประกอบธุรกิจส่วนตัว

( ) อื่นๆ โปรดระบุ.....

4. คุณมาจากภาคใด

( ) ภาคกลาง

( ) ภาคเหนือ

( ) ภาคอีสาน

( ) ภาคใต้

( ) ภาคตะวันออก

( ) ภาคตะวันตก

5. คุณรู้จักการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยหรือไม่ (ถ้าไม่รู้จักให้ข้ามไปตอบข้อ 12)

( ) รู้จัก

( ) ไม่รู้จัก

6. คุณรู้จักการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบผจญภัยได้อย่างไร

☐ โทรทัศน์	☐ นิตยสาร/หนังสือท่องเที่ยว
☐ วิทยุ	☐ หนังสือพิมพ์
☐ อินเทอร์เน็ต	☐ เพื่อน/ญาติ แนะนำ
☐ ป้ายโฆษณา	☐ เอกสารแผ่นพับ
☐ ข้อมูลของ ททท.	☐ การร่วมงานส่งเสริมการท่องเที่ยว
☐ สอบถามจาก 1672	☐ สมาคม/องค์กรด้านการท่องเที่ยว
☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....	

7. คุณเคยไปเที่ยวผจญภัยตามแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติหรือไม่ (ถ้าไม่เคยให้ข้ามไปตอบข้อ 10)

☐ เคย	☐ ไม่เคย

8. คุณไปเที่ยวผจญภัยตามแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติบ่อยหรือไม่

☐ 1 ครั้ง	☐ 2 - 3 ครั้ง
☐ 4 - 5 ครั้ง	☐ 5 ครั้งขึ้นไป

9. คุณชอบการท่องเที่ยวแบบผจญภัยตามแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติในระดับใด (ถ้าไม่ชอบให้ข้ามไปตอบข้อ 12)

☐ มาก	☐ ปานกลาง
☐ น้อย	☐ ไม่ชอบ

10. คุณชอบกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบผจญภัยแบบใดมากที่สุด (ใส่หมายเลขเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย)

☐ การปีนผา/โรยตัว	☐ การปั่นจักรยานเสือภูเขา
☐ การล่องแก่ง	☐ การพายเรือแคนู/เรือคายัค
☐ การเที่ยวถ้ำ	☐ การเดินป่า

11. คุณเคยมาเที่ยวที่นี่ครั้งที่เท่าไร

☐ ครั้งแรก	☐ 2 - 3 ครั้ง
☐ 4 - 5 ครั้ง	☐ 5 ครั้งขึ้นไป

12. คุณเดินทางมาท่องเที่ยวแบบใด

☐ รถส่วนตัว	☐ รถโดยสาร

- ( ) รถของบริษัททัวร์ ( ) อื่นๆ โปรด
ระบุ.....

13. คุณเดินทางมาท่องเที่ยวเกี่ยวกับใคร

- ( ) ครอบครัว ( ) เพื่อนหรือคนรัก
( ) คนเดียว ( ) กรุ๊ปทัวร์
( ) อื่นๆ โปรดระบุ.....

14. จำนวนผู้ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยวเกี่ยวกับคุณ

- ( ) คนเดียว ( ) 2 - 4 คน
( ) 5 - 7 คน ( ) 8 คนขึ้นไป

15. ระยะเวลาที่มาเที่ยวที่นี่

- ( ) 1 วัน ( ) 2 - 3 วัน
( ) 4 - 5 วัน ( ) 5 วันขึ้นไป

16. ลักษณะการเดินทางท่องเที่ยวของคุณ

- ( ) เปลี่ยนสถานที่ไปเรื่อยๆ ตามสถานที่ที่ไม่เคยไป
( ) ไปซ้ำๆ ที่เดิมที่เคยเที่ยว
( ) เปลี่ยนไปเรื่อยๆ ขึ้นอยู่กับฤดูกาล
( ) ท่องเที่ยวตามโปรแกรมส่งเสริมการท่องเที่ยว
( ) อื่นๆ โปรดระบุ.....

17. คุณอยากให้ที่นี่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบผจญภัยประเภทใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ( ) การปีนผา/โรยตัว ( ) การปั่นจักรยานเสือภูเขา
( ) การล่องแก่ง ( ) การพายเรือแคนู/เรือคายัค
( ) การเที่ยวถ้ำ ( ) การเดินป่า

ภาคผนวก จ
ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นางสาวกฤษณียา คังขจันทรานนท์
วัน/เดือน/ปีเกิด	วันที่ 5 เมษายน 2522
สัญชาติ	ไทย
เชื้อชาติ	ไทย
ศาสนา	พุทธ
การศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (อนามัยสิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (อนามัยสิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยขอนแก่น
อาชีพ	ข้าราชการครู
หน่วยงาน	วิทยาลัยชุมชนบุรีรัมย์
ที่อยู่	วิทยาลัยชุมชนบุรีรัมย์ ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ 31000
โทรศัพท์	044-614067